

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 24 Şubat – 02 Mart 2009	Yayımlandığı Tarih 03 Mart 2009	Sayı 401
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [18/2/2009 Tarih ve 5838 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun](#) (R.G. 28 Şubat 2009 – 27155 Mükerrer)
- [18/2/2009 Tarih ve 5838 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Eki 1 Sayılı Cetvel ve 2 Sayılı Cetvel](#) (R.G. 28 Şubat 2009 – 27155 Mükerrer)
- [18/2/2009 Tarih ve 5839 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#) (R.G. 28 Şubat 2009 – 27155 Mükerrer)
- [Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Açılacak Aile Danışma Merkezleri Hakkında Yönetmelik](#) (R.G. 25 Şubat 2009 – 27152)
- [Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliğinde \(1999/5/EC\) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 2 Mart 2009 – 27157)
- [Başbakanlıktan "Kamu Bilgi Sistemlerinde Birlikte Çalışabilirlik Esasları" Konulu, 2009/4 Sayılı Genelge](#) (R.G. 28 Şubat 2009 – 27155)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/55, K: 2008/145 Sayılı Kararı](#) (R.G. 26 Şubat 2009 – 27153)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/90, K: 2008/146 Sayılı Karar Özeti](#) (R.G. 26 Şubat 2009 – 27153)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/88, K: 2008/166 Sayılı Karar Özeti](#) (R.G. 26 Şubat 2009 – 27153)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2007/90, K: 2009/2 Sayılı Karar Özeti](#) (R.G. 26 Şubat 2009 – 27153)
- [Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden Bir Adet Karar](#) (R.G. 26 Şubat 2009 – 27153)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 192 Sayılı Kararı](#) (R.G. 25 Şubat 2009 – 27152)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Falakoğlu/Türkiye Davası \(No:3\)\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Rodoplu/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Salduz/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Tahir Gürel\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Talat Tunç/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Emir/Türkiye Davası\)](#)

- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Remzi Niğit/Türkiye\)](#)
- [Ulaştırma Bakanlığından Karayolu ile Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ \(Tebliğ No: 54\)](#) (R.G. 25 Şubat 2009 – 27152)
- [Adalet Bakanlığından İlân](#) (R.G. 25 Şubat 2009 – 27152)
- [Adalet Bakanlığından İlân](#) (R.G. 28 Şubat 2009 – 27155)
- [2009 Şubat Ayında İstifa Eden, Meslekten Ayrılan veya İsteği Üzerine ve Yaş Haddinden Emekliye Ayrılan Hâkim ve Savcılara Ait Liste](#)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5838

Kabul Tarihi: 18/2/2009

MADDE 1 – 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8 – 2008 ve 2009 yıllarında kısa çalışma için yapılan başvurulara münhasır olmak üzere, ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasında kısa çalışma için öngörülen azami üç aylık süre, altı ay olarak uygulanır; üçüncü fıkrasında öngörülen kısa çalışma ödeneği miktarı % 50 oranında artırılarak ödenir ve kısa çalışma ödeneği olarak yapılan ödemeler, başlangıçta belirlenen işsizlik ödeneği süresinden düşülmez. Bu maddenin yayımı tarihinden önce uygunluk tespiti yapılan kısa çalışma başvurularında süre, işverenin talebi halinde aynı şartlarla ve bu maddede öngörülen süreyi aşmamak kaydıyla uzatılır.

Bu maddede öngörülen ödenek miktarı aynı kalmak kaydıyla, kısa çalışma süresini altı ay daha uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Ancak, bu dönemde kısa çalışma ödeneği olarak yapılan ödemeler, başlangıçta belirlenen işsizlik ödeneği süresinden düşülür.”

MADDE 2 – 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 97 nci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sağlık hizmeti sunucuları, sunmuş oldukları hizmetlere ilişkin bir ay içinde düzenledikleri fatura ve eki belgeleri izleyen ayın onbeşine kadar Kuruma teslim ederler. Fatura teslim tarihi; süresi içinde teslim edilen faturalar için teslim edildiği ayın onbeşinci günü, süresi içinde teslim edilmeyen faturalar için ise teslim edildiği ayı takip eden ayın onbeşinci günü olarak kabul edilir. Fatura bedelinin tamamı, fatura teslim tarihinden itibaren, altmış gün içinde, sağlık hizmet sunucularına avans olarak ödenir. Fatura ve eki belgeler, fatura teslim tarihinden itibaren üç ay içinde incelenerek avans hesabı kapatılır. İnceleme süresinin takip eden mali yıla sirayet etmesi durumunda, avans artıkları hakkında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 35 inci maddesindeki akreditiflere ilişkin hükümler uygulanır.”

MADDE 3 – 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 100 üncü maddesinin dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Üçüncü fıkra hükümleri çerçevesinde yetkilendirilen kamu idaresi, yetkilendirildiği hususlarla sınırlı olarak kendi mevzuatında yer alan yetkileri kullanabilir.”

MADDE 4 – 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “(a) ve (b) bentlerinde” ibaresi “(b) bendinde” olarak değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında geçen “8 inci,” ibaresinden sonra gelmek üzere “9 uncu,” ibaresi eklenmiştir.

“j) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde yer alan sandıklara, sandık iştirakçiliğinin başlama veya sona ermesine ilişkin bildirim, süresi içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, her bir sigortalı veya sandık iştirakçisi için asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır.”

MADDE 5 – 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Kuruma yapılan bazı bildirimlerin yeterli sayılması

EK MADDE 1 – İşverenler tarafından 8 inci, 9 uncu ve 11 inci maddelere göre Kuruma yapılan sigortalı ve işyerlerine ilişkin bildirimler; 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi, 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 62 nci maddesi, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesi ve 4857 sayılı İş Kanununun 3 üncü maddesi hükümleri uyarınca Bakanlık ile ilgili bölge müdürlüklerine ve Türkiye İş Kurumuna yapılması gereken bildirimlerin yerine geçer.

Ticaret sicili memurluklarınca işyeri tesciline ilişkin Kuruma yapılan bildirimlerin dışında, ayrıca Bakanlık ilgili bölge müdürlüğüne bildirimde bulunulmaz.

Geçici 20 nci maddede belirtilen sandıklar, Kuruma devir tarihine kadar iştirakçilerinin sandıkla ilgilerinin başlama ve sona ermesine ilişkin bildirimlerini en geç on gün içinde Kuruma yaparlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 6 – 5/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bakanlık; yetkili sendikanın belirlenmesinde ve istatistiklerin düzenlenmesinde, kendisine gönderilen üyelik ve istifa bildirimleri ile Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan işçi bildirimlerini esas alır.”

MADDE 7 – 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi çerçevesinde özörlöüleri ve eski hükömlöleri mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işlerini kurmaları, özörlöleri iş bulmasını sağlayacak destek teknolojilerine ilişkin projeler ile benzeri projelerde bu oran aranmaz.”

MADDE 8 – 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun; 119 uncu maddesine aşığıdaki fıkra, geçici 74 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşığıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Maliye Bakanlığı, 94 üncü maddeye göre tevkifat yapacaklardan on ve daha az hizmet erbabı çalıştıranlar ile hizmet erbabı çalıştırmayanlara ilişkin olarak beyanname verme süresinden itibaren üç ayı geçmeyecek şekilde, ödeme zamanı belirlemeye yetkilidir.”

“GEĞICI MADDE 75 – 31/12/2013 tarihine kadar, 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen Ar-Ge ve destek personelinin, bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden asgari geğim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisinin; doktoralı olanlar için yüzde 90’ı, diğerleri için yüzde 80’i verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu süre içerisinde, anılan maddenin bu maddeye aykırı olan hükmü uygulanmaz.”

MADDE 9 – 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 32 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşığıdaki 32/A maddesi eklenmiştir.

“İndirimli kurumlar vergisi

MADDE 32/A – (1) Finans ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar, iş ortaklıkları, taahhüt işleri, 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Kanun ile 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Kanun kapsamında yapılan yatırımlar ile rödovans sözleşmelerine bağlı olarak yapılan yatırımlar hariç olmak üzere, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen ve Hazine Müsteşarlığı tarafından teşvik belgesine bağlanan yatırımlardan elde edilen kazançlar, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan hesap döneminden itibaren yatırıma katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli oranlar üzerinden kurumlar vergisine tabi tutulur.

(2) Bu maddenin uygulamasında yatırıma katkı tutarı, indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle tahsilinden vazgeçilen vergi yoluyla yatırımların Devletçe karşılanacak tutarını, bu tutarın yapılan toplam yatırıma bölünmesi suretiyle bulunacak oran ise yatırıma katkı oranını ifade eder. Bakanlar Kurulu;

a) İstatistikî bölge birimleri sınıflandırması ile kişi başına düşen milli gelir ve sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerini dikkate almak suretiyle illeri gruplandırmaya ve gruplar itibarıyla teşvik edilecek sektörleri ve bunlara ilişkin yatırım ve istihdam büyüklüklerini belirlemeye,

b) Her bir il grubu için yatırıma katkı oranını % 25’i, yatırım tutarı 50 milyon Türk Lirasını aşan büyük ölçekli yatırımlarda ise % 45’i geçmemek üzere belirlemeye, kurumlar vergisi oranını % 90’a kadar indirimli uygulamaya,

c) Yatırım harcamaları içindeki arsa, bina, kullanılmış makine, yedek parça, yazılım, patent, lisans ve know-how bedeli gibi harcamaların oranlarını ayrı ayrı veya topluca sınırlandırmaya, yetkilidir.

(3) İkinci fıkraya göre yatırıma katkı ve vergi oranı farklı illerde aynı mükellef tarafından yapılan yatırımlarda, toplam yatırımın her bir ile isabet eden oranına göre ilgili ilin yatırıma katkı oranı ve indirimli vergi oranı uygulanır.

(4) Tevsi yatırımlarda, elde edilen kazancın işletme bütönlüğü çerçevesinde ayrı hesaplarda izlenmek suretiyle tespit edilebilmesi halinde, indirimli oran bu kazançta uygulanır. Kazancın ayrı bir şekilde tespit edilememesi halinde ise indirimli oran uygulanacak kazanç, yapılan tevsi yatırım tutarının, dönem sonunda kurumun aktifine kayıtlı bulunan toplam sabit kıymet tutarına (devam eden yatırımlara ait tutarlar da dahil) oranlanması suretiyle belirlenir. Bu hesaplama sırasında işletme aktifinde yer alan sabit kıymetlerin kayıtlı değerı, yeniden değerlenmiş tutarları ile dikkate alınır. İndirimli oran uygulamasına yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geğtiği geçici vergi döneminde başlanır.

(5) Hesap dönemi itibarıyla ikinci fıkrada belirtilen şartların sağlanmadığının tespit edilmesi halinde, söz konusu vergilendirme döneminde indirimli vergi oranı uygulanması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler, vergi ziyası cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte tahsil olunur.

(6) Yatırımın faaliyete geçmesinden önce devri halinde, devralan kurum, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla indirimli vergi oranından yararlanır.

(7) Yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçmesinden sonra devri halinde indirimli vergi oranından devir tarihine kadar devreden, devir tarihinden sonra ise devralan, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla yatırıma katkı tutarının kalan kısmı için yararlanır.

(8) Bu madde gelir vergisi mükellefleri hakkında da uygulanır.

(9) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 10 – 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen fonlardan, katılımcıları ya da kurucuları tam mükellef gerçek kişi veya kurum olmayanların portföylerini yöneten ve Sermaye Piyasası Kurulunun izniyle kurulan portföy yönetim şirketleri, geçici 1 inci maddenin üçüncü fıkrasının uygulanması yönünden bu fonların iş merkezi olarak değerlendirilmez, daimi temsilcileri sayılır.

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Münhasıran tekstil, konfeksiyon ve hazır giyim, deri ve deri mamulleri sektörlerinde faaliyette bulunanlardan üretim tesislerini Bakanlar Kurulunca belirlenen illere 31/12/2010 tarihine kadar nakleden ve asgari 50 kişilik istihdam sağlayan mükelleflerin, bu illerdeki işletmelerinden sağladıkları kazançlar için nakil tarihini izleyen hesap döneminden itibaren beş yıl süreyle kurumlar vergisi oranını % 75'i geçmemek üzere indirimli uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu madde hükmünden gelir vergisi mükellefleri de yararlanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 11 – 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Bir teslimin ihracat teslimi sayılabilmesi için aşağıdaki şartlar yerine getirilmiş olmalıdır:

a) Teslim yurt dışındaki bir müşteriye veya bir serbest bölgedeki alıcıya ya da yetkili gümrük antreposu işleticisine yapılmalı veya mallar yetkili gümrük antreposu işleticisine tevdi edilmelidir.

b) Teslim konusu mal Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinden çıkarak bir dış ülkeye veya bir serbest bölgeye vasıl olmalı ya da yetkili gümrük antrepoya konulmalıdır. Teslim konusu malın ihraç edilmeden önce yurt dışındaki alıcı adına hareket eden yurt içindeki firmalar veya bizzat alıcı tarafından işlenmesi veya herhangi bir şekilde değerlendirilmesi durumu değiştirmez.

Yetkili gümrük antrepoları ile buralarda düzenlenmesi zorunlu belgeleri belirlemeye, konulacak malın cinsi ve miktarı ile bunların antrepoda bekleme sürelerine ilişkin olarak sınırlama getirmeye, Gümrük Müsteşarlığının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Yetkili gümrük antrepolarının işleyişine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca belirlenen esaslara uyulmaması halinde ziyaa uğratılan vergi, buna ilişkin olarak kesilecek ceza ve hesaplanacak gecikme faizinin ödenmesinden katma değer vergisi iadesi alanla birlikte antrepo işleticisi de müteselsilen sorumludur.”

MADDE 12 – 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasının sonunda yer alan “Yılı içinde mahsuben iade edilemeyen vergi nakden iade edilir. Bakanlar Kurulu, vergi nispeti indirilen mal ve hizmet grupları ile sektörler itibarıyla, amortisman tabi iktisadi kıymetler dolayısıyla yüklenen katma değer vergisinin iade hakkını kaldırmaya; Maliye Bakanlığı, bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları

belirlemeye yetkilidir.” ibaresi “Yılı içinde mahsuben iade edilemeyen vergi izleyen yıl içinde talep edilmesi şartıyla nakden veya mükellefin yukarıda sayılan borçlarına mahsuben iade edilir. Bakanlar Kurulu, vergi nispeti indirilen mal ve hizmet grupları ile sektörler itibarıyla, iade hakkını kısmen veya tamamen ya da amortismanına tabi iktisadi kıymetler dolayısıyla yüklenilen katma değer vergisi ile sınırlı olmak üzere kaldırmaya; Maliye Bakanlığı, bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13 – 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun eki (I) sayılı Listenin (B) cetvelinde yer alan bazı mallara ilişkin özel tüketim vergisi, bu Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde karşılarında gösterildiği tutarlarda tespit edilmiş, aynı (I) sayılı Listenin (B) cetveline, bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde yer alan G.T.İ.P. numaralı mallar, vergi tutarları ile birlikte eklenmiştir.

MADDE 14 – 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Kablolu, kablolu ve mobil internet servis sağlayıcılığı hizmeti % 5,

d) (a), (b) ve (c) bentleri kapsamına girmeyen diğer telekomünikasyon hizmetleri %15,”

“Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde yer alan hizmetlerin birlikte veya birbiriyle bağlantılı olarak verilmesi halinde, her hizmet tabii olduğu oran üzerinden vergilendirilir. Bakanlar Kurulu, % 25 ve % 15 oranlarını ayrı ayrı veya birlikte % 5’e, % 5 oranını ise sifıra kadar indirmeye ve bu oranları kanuni oranlarına kadar artırmaya yetkilidir.”

MADDE 15 – 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun “IV- Makbuzlar ve diğer kağıtlar” başlıklı bölümünün ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki bent eklenmiştir.

“f) Elektronik ortamda birlikte verilen muhtasar

beyanname ve sigorta prim bildirgesinden

sadece muhtasar beyanname için

20 TL”

MADDE 16 – 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kat irtifaklı gayrimenkul devir ve iktisaplarında harç, devir ve iktisap bedelinin tamamı üzerinden hesaplanır.”

MADDE 17 – 492 sayılı Harçlar Kanununun (4) sayılı tarifesinin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün 12 numaralı fıkrası, 13 numaralı fıkrasının (a) ve (c) bentleri ile 20 numaralı fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“12. Satış vaadi sözleşmeleri ile irtifak hakkı tesisi vaadi sözleşmelerinin tapu siciline şerhinde, sözleşmede yazılı bedel üzerinden (Bu bedel, sözleşmeye konu gayrimenkulün emlak vergisi değerinden az, emlak vergisi değerinin iki katından çok olamaz) bedelsiz olanlarında emlak vergisi değeri üzerinden (Binde 5,4)”

“a) Arsa ve arazi üzerine inşa olunacak bina vesair

tesislerin tescilinde (Her bir bağımsız bölüm vesair tesis için)100 TL

Bayındırlık ve İskan Bakanlığının görüşü alınarak Maliye

Bakanlığınca tespit ve ilan edilmiş bulunan sosyal mesken,

işçi evleri ve bunlardan daha düşük nitelikteki meskenlerin

tescilinde (Her bir bağımsız bölüm için)

50 TL

Tapu siciline tescil yapılmaması halinde de bu harcın tahsili aynı esaslar dahilinde yürütülür.”

“c) (a) fıkrası dışında kalan her nevi cins ve kayıt tashihinde (her bir işlem için) 50 TL”

“e) Gayrimenkul üzerine irtifak hakkı tesis ve devrinde

(634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununa göre yapılan kat

irtifakları hariç olmak üzere) tesis ve devir için ödenen

bedel (Bu bedel, üzerinde hak tesis edilen gayrimenkulün

emlak vergisi değerinin iki katından çok olamaz) üzerinden

devir alan için

(Binde 15)”

MADDE 18 – 19/3/1985 tarihli ve 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2 – 31/12/2009 tarihine kadar, üzerinde yazılı keşide tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazı geçersizdir.”

MADDE 19 – 2/7/1992 tarihli ve 3835 sayılı Ahıska Türklerinin Türkiye’ye Kabulü ve İskanına Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1 – 1/1/2009 tarihinden önce ikamet tezkeresi almak suretiyle Türkiye’de ikamet eden Ahıska Türklerine bu maddenin yürürlüğünden itibaren 3 ay içinde müracaat etmeleri halinde; milli güvenlik açısından sakıncası olmamak şartıyla, 11/2/1964 tarihli ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu ve diğer ilgili mevzuatta öngörülen şartlar aranmaksızın, başvuru tarihinden itibaren 6 ay içinde Türk vatandaşlığına alınarak çifte vatandaşlık statüsü sağlanır. Çifte vatandaşlık statüsü sağlananlar, Bakanlar Kurulunca belirlenen yerlerde iskân edilirler.”

MADDE 20 – 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (k) bendi (l) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“k) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamındaki kamu idarelerine verilmesi gereken her türlü beyanname, bildirme ve benzeri belgeleri, bu idarelerin mevzuatı gereğince elektronik ortamda bunlar adına almak.”

MADDE 21 – 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Gelir İdaresi grup müdürü, vergi dairesi müdürü, müdür, vergi dairesi müdür yardımcısı ve müdür yardımcısı kadrolarına atanacakların, yapılacak yazılı ve sözlü sınavlardan ayrı ayrı yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan almaları şarttır. Şu kadar ki, Devlet gelir uzmanlığına atandıktan sonra bu unvanda en az beş yıl hizmeti bulunanlar sınava tabi tutulmadan müdür olarak atanabilirler. Bu sınavlara katılacak personelin belirlenmesi ile sınavlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Vergi dairesi müdürleri, müdürler ve bunların yardımcıları ile vergi denetmenleri yer değiştirme suretiyle atamaya tabi olup, buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 22 – 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun geçici 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“1/1/2005 tarihinden önce kesinleşen imar planlarında küçük sanayi sitesi olarak ayrılan veya aynı tarihten önce, Bakanlık tarafından onaylanan ve yatırım programına alınan OSB’lerin bulunduğu alanlardaki mera vasıflı taşınmazlar hakkında; ilgili kamu idarelerince daha önce yapılan kamulaştırma ve diğer işlemler, tezyidi bedel dahil kamulaştırma, faiz ve diğer bedellerin ödenmesi kaydıyla geçerli kabul edilir, bu işlemlere dayanılarak ilgili gerçek ve tüzel kişiler adına tapuda yapılan tesciller korunur, mülkiyete yönelik Hazinece dava açılmaz, açılmış davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda bu taşınmazların mera olarak sınırlandırılmasına ve özel sicile yazılmasına dair verilen ve kesinleşen mahkeme kararları uygulanmaz ve bu kararlar uyarınca tapu kütüklerine konulan şerhler terkin edilir.”

MADDE 23 – 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3 – 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 32/A maddesi kapsamındaki yatırımlarla ilgili olarak talep edilen taşınmazın bulunduğu ilçenin mülki sınırları içindeki organize sanayi veya endüstri bölgelerinde bu yatırımlar için tahsis edilebilecek boş parsel bulunmaması, gerçekleştirilecek yatırımın toplam tutarının, talep edilen taşınmazların maliki idarelerce takdir edilecek rayiç değerinin tarım ve hayvancılık yatırımları için bir, turizm yatırımları için iki, diğer yatırımlar için üç katından az olmaması

kaydıyla; Hazineye, özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine veya belediyelere ait arazi veya arsaların üzerinde kırkdokuz yıl süreli bağımsız ve sürekli nitelikli irtifak hakkı tesis edilebilir. 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununa tabi alanlar hariç olmak üzere, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunması nedeniyle irtifak hakkı tesis edilemeyen taşınmazlar üzerinde ise aynı şartlarla kırkdokuz yıl süreli kullanma izni verilebilir.

Yatırımcılar lehine tesis edilecek irtifak hakkı veya kullanma izinlerinde ilk yıl bedeli, yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin yüzde üçüdür.

İrtifak hakkı veya kullanma izni verilenlerden ayrıca hasılat payı alınmaz.

İrtifak hakkı tesis edilecek veya kullanma izni verilecek taşınmazlar üzerindeki kamuya ait ve ihtiyaç dışı bina ve müstemilat ile üzerinde henüz faaliyete geçmemiş yatırım bulunan arazi veya arsalar da bu kapsamda değerlendirilir.

İrtifak hakkı tesis edilecek veya kullanma izni verilecek taşınmazlardan imar planı bulunmayanların planları ile uygulama projeleri, bedelsiz olarak verilen ön izin süresi içinde yapılır. Ön izin süresi iki yılı geçemez.

İstihdam edilecek işçi sayısına, yatırım konusu işletmenin faaliyete geçtiği tarihten itibaren beş yıl süreyle uyulması zorunludur.

Yatırımcının bu madde kapsamında belirlenen şartlara uymadığının veya mücbir sebepler hariç öngörülen sürede yatırımın tamamlanmadığının tespiti halinde, herhangi bir yargı kararı aranmaksızın irtifak hakkı veya kullanma izni iptal edilir. Bu durumda taşınmaz üzerindeki tüm yapı ve tesisler sağlam ve işler durumda tazminat veya bedel ödenmeksizin taşınmaz maliki idareye intikal eder ve bundan dolayı hak lehtarları veya üçüncü kişilerce herhangi bir hak ve talepte bulunulamaz. Ancak, öngörülen sürede yatırımın en az yüzde ellisinin gerçekleştirilmesine rağmen yatırımın tamamlanmaması veya öngörülen istihdam sayısına yüzde onu aşan oranda uyulmaması halinde ise irtifak hakkı veya kullanma izni bedelleri için sağlanan indirimler iptal edilir ve iptal tarihinden itibaren ayrıca hasılat payı alınır.

İrtifak hakkı veya kullanma izni süresinin sonunda makine, teçhizat ve demirbaşlar hariç diğer yapı ve tesisler taşınmaz maliki idareye intikal eder, yatırımcının talep etmesi halinde ise genel hükümlere göre doğrudan irtifak hakkı tesis edilir veya kullanma izni verilir.

Hazineye ait taşınmazlar; tarım ve hayvancılık yatırımları hariç olmak üzere, birinci fıkra kapsamında en az ellimilyon ABD Doları karşılığı Türk Lirası tutarında, en az yüz kişiye istihdam sağlayacak şekilde ve taşınmazın rayiç değerinin en az üç katı tutarında yatırım yapacaklara, 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değer üzerinden doğrudan satılabilir. Bu yerlerin amacı dışında kullanılmayacağına dair tapu kütüğüne şerh konulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve ikinci fıkrada belirtilen bedeli Bakanlar Kurulunca belirlenecek bölgeler itibarıyla farklılaştırmaya ve sifra kadar indirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 24 – 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11 – 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca sit alanı ilan edilmesi nedeniyle kesin inşaat yasağı getirilen alanlarda kalan taşınmazlar için bu maddenin yayımı tarihinden önce düzenlenmiş olup 31/12/2011 tarihine kadar kullanılmayan veya kısmen kullanılan belgeler iptal edilir ve yenisi düzenlenmez.”

MADDE 25 – 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19 – Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2009 yılı finansman açığının karşılanmasını teminen Hazineden olan görev zararı alacaklarına ve ödenmemiş sermayesine mahsuben Müsteşarlıkça Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edilebilir. Bu kapsamda ihraç

edilecek Özel Tertip Devlet İç Borçlanma senetleri için, Müsteşarlık Bütçesinin ilgili tertiplerine 1 milyar Türk Lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

MADDE 26 – 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu maddenin (d) bendinde yer alan gelirler hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi hükmü uygulanmaz. Bu gelirler tahsilatın yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar vergi daireleri ve muhasebe birimleri tarafından Maliye Bakanlığınca belirlenen esaslara göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki Fon hesabına aktarılır.”

MADDE 27 – 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Ekonomi Koordinasyon Kurulu:

EK MADDE 9 – Ekonomi Koordinasyon Kurulu, Başbakanın belirleyeceği bakanlardan oluşur. Kurul üyesi Başbakan Yardımcısı, Kurula başkanlık eder.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantılarına konuyla ilgili bakanlar ve kamu görevlileri ile özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin temsilcileri davet edilebilir.

Ekonomi Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Ekonomik istikrarla ilgili gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek.
b) Para, kredi, finans, maliye, borçlanma, gelirler ve diğer ekonomi politikaları ile plan ve programların tespitinde, uygulanmasında ve güncelleştirilmesinde koordinasyonu sağlamak.

c) Küresel ve ulusal ekonomi ile ilgili gelişmeleri izlemek, değerlendirmek, gerektiğinde araştırmalar yapmak veya yaptırmak.

ç) Ekonomik güvenlik ve ekonomik savunmaya ilişkin ilke ve esasların tespitinde, uygulanmasında ve güncelleştirilmesinde koordinasyonu sağlamak.

d) Gerektiğinde, gelir azaltıcı veya harcama artırıcı önerileri değerlendirmek, uygun görülenler hakkında etki analizlerini yapmak veya yaptırmak.

e) Devlet yardımları politikalarının tespitinde, uygulanmasında ve güncelleştirilmesinde koordinasyonu sağlamak.

f) Kurul kararlarının uygulama süreçlerini izlemek, değerlendirmek; sonuçları ilgili bakanlık, kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmek ve Başbakana sunmak.

Ekonomi Koordinasyon Kurulunun çalışma usul ve esasları, Kurulda temsil edilecek kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları ile sekreteryaya hizmetlerine ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir.

Kurul, görev alanına giren konularla ilgili her türlü bilgi ve veriyi, bakanlıklar ve kamu kurum ve kuruluşlarından isteme yetkisine sahiptir.”

MADDE 28 – 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 65 inci maddesi, başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Baro keseneği:

MADDE 65 – Baro keseneğinin yıllık miktarı, genel kurulca belirlenir ve her yılın ocak ve temmuz aylarında iki eşit taksitte ödenir. Vadesinde ödenmeyen keseneğe T.C. Merkez Bankası reeskont işlemlerinde uygulanan faiz oranında yıllık temerrüt faizi uygulanır.

Avukatlık Kanununun 72 ve 73 üncü madde hükümleri saklıdır.”

MADDE 29 – 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 22 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödenmemiş baro keseneği borcunun tamamının, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde ödenmesi halinde, işlemiş faiz borcu silinir. Baro keseneğinin ödenmemesine bağlı olarak yürütülen levhadan ve sicilden silme işlemleri, altı ay süreyle durdurulur.”

MADDE 30 – 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bedelsiz irtifak hakkı tesis edilmek veya kullanma izni verilmek amacıyla ilana çıkmış ancak, işlemleri tamamlanmamış taşınmazlar hakkında, mülga 5 inci madde hükümleri uygulanır. Mülga 5 inci madde kapsamında bedelsiz irtifak hakkı tesis edilen veya kullanma izni verilen taşınmazlar hakkında söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam edilir.”

MADDE 31 – 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16 – Üyelerin oda ve borsalara, oda ve borsaların da Birliğe ödenmiş aidat borçlarına ait gecikme zamlarının tamamı ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde üyelerin oda ve borsalara, oda ve borsaların Birliğe olan aidat borçlarının tamamının ödenmesi halinde, bu borçlara ait gecikme zamları silinir.”

MADDE 32 – (1) 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 7 nci maddesinin birinci fıkrasındaki “bu maddenin yürürlük tarihinden önceki altı aylık dönemde” ibaresi “bu maddenin yürürlük tarihinden önceki altı aya veya 2008 yılı Aralık ve 2009 yılı Ocak aylarına ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen” şeklinde ve “bir yıl” ibaresi “iki yıl” olarak değiştirilmiştir.

(2) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun:

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı, 82 nci maddeye göre belirlenen günlük prime esas kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar” ibaresi eklenmiştir.

b) 93 üncü maddesinin birinci fıkrasına, “Bu fıkra göre haczi yasaklanan gelir, aylık ve ödeneklerin haczedilmesine ilişkin talepler, borçlunun muvafakati bulunmaması halinde, icra müdürü tarafından reddedilir.” ibaresi eklenmiştir.

c) Geçici 14 üncü maddesine “2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık aylığı almakta iken çalışmaya başlayanların aylıkları kesilmez ve bunlar hakkında da bu maddenin sosyal güvenlik destek primi alınmasına ilişkin hükümleri uygulanır.” fıkrası eklenmiştir.

(3) 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına “merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “sosyal güvenlik kurumları,” ibaresi eklenmiştir.

(4) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendine “Mevzuattan veya sözleşmeden doğan haklarını takip” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya yükümlülüklerini yerine getirmek” ibaresi eklenmiştir.

(5) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 99 uncu maddesinde yer alan “Muhtasar beyannamenin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye” ibaresi “Muhtasar beyannamenin şekil, içerik ve ekleri ile üçer aylık verilen beyannamelerin dönemini aylık olarak belirlemeye” şeklinde değiştirilmiştir.

(6) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan “Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü.” ibaresi “Şans oyunları lisans veya işletim hakkının hasılatın belli oranında hesaplanan pay karşılığında verilmesi halinde bu hakkı devralan kurumlar hariç olmak üzere, 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan ilgili kurum ve kuruluşlar.” şeklinde değiştirilmiştir.

(7) 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 17 nci maddesinde yer alan “31/12/2008” ibaresi “31/12/2010” olarak değiştirilmiştir.

(8) 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (t) bendinde yer alan “Emeklilik yatırım fonlarının,” ibaresi “Emeklilik yatırım fonlarının, menkul kıymet yatırım fonlarının ve menkul kıymet yatırım ortaklıklarının,” şeklinde değiştirilmiştir.

(9) 492 sayılı Harçlar Kanununun mükerrer 138 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “maktu harçları yarısına kadar, nispi harçları ise bu fıkra ile artırılmadan önceki seviyelerine indirmeye,” ibaresi “maktu harçları yarısına, nispi harçları ise Kanunla belirlenen oranların onda birine kadar indirmeye,” şeklinde değiştirilmiştir.

(10) 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan “hesaplanan ödenecek ikramiyeler” ibaresi “hesaplanan ve süresi içinde iştirakçilere ödenen ikramiyeler” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “talebi ve” ibaresi “talebi veya” olarak değiştirilmiştir.

c) 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “saymanlığına” ibaresi “muhasabe birimi hesabına” şeklinde değiştirilmiştir.

(11) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun;

a) 106 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “anlaşılan 5.000.000 liraya kadar (5.000.000 lira dahil)” ibaresi “anlaşılan ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil) kadar” şeklinde, “Bakanlar Kurulu, bu miktarı on katına” ibaresi “Bakanlar Kurulu, bu tutarları topluca veya ayrı ayrı on katına” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 107 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “tahsile yönelik bilgilerin verilmesi sırrın ifşası sayılmaz.” ibaresi “tahsile yönelik bilgilerin ve 22/A maddesine göre borcun olmadığına dair belgeyi arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlara, ödeme ve işleme taraf olanlara ilişkin borç bilgilerinin verilmesi sırrın ifşası sayılmaz; bu kurum ve kuruluşlarda vazifeli bulunan kimseler edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılırlar.” şeklinde değiştirilmiştir.

(12) 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun;

a) 18 inci maddesinin (c) bendindeki “Başkanlığı” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya Başkanlığın görev alanı ile ilgili işlemlerden dolayı Bakanlık husumetiyle açılan idarî davalarla sınırlı olmak üzere Bakanlığı” ibaresi eklenmiştir.

b) 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bu işlemler ile diğer işlemlerinden dolayı idarî yargı mercileri nezdinde yaratılan ihtilaflarla ilgili olarak bu merciler nezdinde talep ve savunmalarda bulunmak” ibaresi “bu işlemler ile personel atama, disiplin, terfi, sicil, harcırah ve benzeri özlük işlemlerinden dolayı idarî yargı mercileri nezdinde yaratılan ihtilaflarla ilgili olarak bu merciler nezdinde talep ve savunmalarda bulunmak” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar vergi denetmenliğine atanırlar.” cümlesi “Yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar vergi denetmenliğine, başarılı olamayanlar ise derecelerine uygun memur kadrosuna atanırlar.” şeklinde; üçüncü fıkrasında yer alan “Yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar durumlarına uygun Devlet gelir uzmanlığı, vergi istihbarat uzmanlığı veya gelir uzmanlığına atanırlar.” cümlesi “Yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar durumlarına uygun Devlet gelir uzmanlığı, gelir uzmanlığı veya vergi istihbarat uzmanlığına, başarılı olamayanlar ise derecelerine uygun memur kadrosuna atanırlar.” şeklinde değiştirilmiştir.

(13) 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 3 üncü, 4 üncü ve 6 ncı maddelerinin birinci fıkralarında yer alan “31.12.2008” ibareleri “31/12/2009” şeklinde değiştirilmiş, 7 nci maddesinin (h) bendinde yer alan “31/12/2007” ibaresinden önce gelmek üzere “31/12/2004 tarihine kadar tamamlananlar için 31/12/2009 tarihine kadar,” ibaresi eklenmiştir.

(14) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “kurumların” ibaresi “kurumlar ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu çerçevesinde faaliyette bulunan bankaların” şeklinde değiştirilmiştir.

(15) 13/10/1983 tarihli ve 2919 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “raportörler” ibaresi “uzmanlar” olarak değiştirilmiştir.

(16) 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(17) 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun;

a) 4 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan “organize hayvancılık yapacaklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına,” ibaresi ve “üzerinde en az onmilyon ABD Doları karşılığı Türk Lirası tutarında ve en az elli kişi istihdam sağlayacak yatırım yapacaklara,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

b) 6 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(18) 492 sayılı Harçlar Kanununun (4) sayılı tarifesinin sonunda yer alan “Bu tarifenin 13 numaralı bendinin (a) ve (c) fıkralarında belirtilen işlemlerden emlak vergisi bildirim verilmesini gerektirenlerin 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununda yazılı bildirim verme süresi sonuna kadar tapuda gösterilmemesi halinde harç % 50 fazlasıyla alınır.” hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.

(19) 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 711 inci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – Menkul kıymet yatırım fonlarının sermaye piyasalarında yaptıkları işlemlerle ilgili olarak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemler için banka ve sigorta muameleleri vergisi tarhiyatı yapılmaz, daha önce yapılan tarhiyatlardan vazgeçilir, tahakkuk eden tutarlar terkin edilir. Tahsil edilmiş tutarlar red ve iade edilmez.

GEÇİCİ MADDE 2 – İlgili trafik sicilinde adlarına kayıt ve tescilli bulunan, model yılı 1979 veya daha eski olan motorlu taşıtlarını; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30/6/2010 tarihine kadar ilgili yönetmelik hükümleri gereğince kayıt ve tescillerinin silinmesi ve hurdaya çıkarılması suretiyle il özel idarelerine bedelsiz olarak teslim edenler adına veya 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 33 üncü maddesinin beşinci fıkrasında düzenlenen uygulama çerçevesinde Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) Hurda İşletmesi Müdürlüğüne ait hurda müdürlüklerinden herhangi birine teslim eden gerçek ve tüzel kişilerden, yük ve yolcu taşımacılığı dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca ticari veya mesleki faaliyetten dolayı mükellefiyeti bulunmayanlar adına, hurdaya çıkarılan taşıta ilişkin olarak 31/12/2009 tarihine kadar tahakkuk etmiş ve ödenmemiş olan motorlu taşıtlar vergisi ile bu vergiye ilişkin gecikme zammı, gecikme faizi, vergi cezaları ve 31/12/2008 tarihine kadar tescil plakasına kesilen idari para cezaları terkin edilir.

Motorlu taşıtlarını noter satış senediyle veya kamu kurum ve kuruluşlarından satın alıp ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yük ve yolcu taşımacılığı dışında bilanço esasına göre defter tutmayı gerektiren başkaca ticari veya mesleki faaliyetten dolayı mükellefiyeti bulunmayan gerçek ve tüzel kişiler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/12/2009 tarihine kadar kayıt ve tescil işlemlerini tamamlayarak bu maddenin öngördüğü diğer şartları da yerine getirmeleri halinde bu madde hükmünden yararlanabilirler.

Bu madde kapsamında trafik tescil kayıtları silinen motorlu taşıtların, adlarına tescil kaydı bulunanlar tarafından ilgili kurumlara teslimi ile il özel idarelerinin bu kapsamda teslim aldıkları hurda taşıtların satışından elde ettikleri kazançlar ve bu faaliyetlerle ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır, bu madde kapsamında yapılan motorlu taşıt teslimlerine ilişkin olarak 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin (a) bendi hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut olmayan veya herhangi bir nedenle motorlu taşıt vasfını kaybetmiş olup model yılı 1998 ve daha eski olan taşıtların, bu durumlarının kanaat verici belgelerle tevsik edilmesi veya ilgili trafik tescil kuruluşu nezdinde adlarına kayıtlı olanlar tarafından yazılı bildirimde bulunulması halinde, bu taşıtlara ait motorlu taşıtlar vergilerinin 1/4'ünün 31/12/2009 tarihine kadar ödenmesi şartıyla, kalan vergi aslı, gecikme zammı, gecikme faizi, vergi cezaları ve tescil plakasına kesilen idari para cezalarının tamamının tahsilinden vazgeçilir ve ödemeyi müteakip trafik tescil kayıtları silinir. Bu fıkra kapsamında trafik tescil kayıtları silinen motorlu taşıtların daha sonra bulunması veya varlığının tespiti halinde, terkin tarihi itibarıyla trafik tescil kaydı yapılır. Bu takdirde terkin edilen vergi ve diğer amme alacakları ayrıca bir işleme gerek olmaksızın buldukları veya tespit edildikleri yılın Ocak ayında motorlu taşıtlar vergisi adıyla tahakkuk etmiş sayılır ve Ocak ayının son günü vade tarihi kabul edilerek takip ve tahsil edilir. Bulunan veya varlığı tespit edilen taşıtın noter satış senediyle veya kamu kurum ve kuruluşlarından satın alındığının tevsiki halinde taşıt, satış tarihi itibarıyla alıcı adına tescil edilir ve alıcı adına motorlu taşıtlar vergisi mükellefiyeti tesis edilir.

5/7/2003 tarihinden önce çalınan motorlu taşıtlara ilişkin, çalınma tarihinden bulunma tarihine kadar, henüz bulunmadıysa 5/7/2003 tarihine kadar olan vergilendirme dönemlerine ait olup bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödenmemiş olan motorlu taşıtlar vergisi ile bu vergiye ilişkin gecikme zammı, gecikme faizi, vergi cezaları ve tescil plakasına kesilen idari para cezaları terkin edilir.

13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesinin, 21/5/1997 tarihli ve 4262 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile değiştirilen (d) bendinin yürürlük tarihinden önce, noterler vasıtasıyla satışı yapılan motorlu taşıtlar için, noter satış senedinin düzenlendiği tarihten sonra satıcılar adına tahakkuk eden motorlu taşıtlar vergileri, gecikme zamları, gecikme faizleri ile vergi cezaları, taşıtın 31/12/2009 tarihine kadar alıcısı adına tescili kaydıyla, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen düzeltme zamanasını hükümlerine tabi olmaksızın düzeltilir. Motorlu taşıtlar vergisinde düzeltme yapılan bu taşıtlarla ilgili olarak 31/12/2003 tarihinden önce tescil plakasına kesilen idari para cezalarının tahsilinden vazgeçilir. Bu fıkra kapsamına giren amme alacaklarına karşılık bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş tutarlar red ve iade edilmez. Bu hüküm, bu fıkra kapsamına giren taşıtlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce alıcısı adına tescil edilmiş olanlar için de uygulanır.

Bu madde hükmünden gerçeğe aykırı bildirimde bulunmak suretiyle yararlananlar, bu fiilleri başkaca bir suç teşkil etmediği takdirde 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 206 nci maddesi gereğince, il özel idareleri ve MKEK Hurda İşletmesi Müdürlüğünce bu madde hükmüne göre teslim alınan taşıtları, taşıt vasfını kaybettirecek şekilde kullanılamaz hale getirmeyenler ile bu hususa ilişkin gerekli tedbirleri almayanlar aynı Kanunun 257 nci maddesi gereğince cezalandırılır.

Bu madde kapsamında tescil kayıtları silinen motorlu taşıtlara ait daha önce ödenmiş olan motorlu taşıtlar vergisi ile buna ilişkin gecikme zammı, gecikme faizi, vergi cezaları ve idari para cezaları red ve iade edilmez. Tescil kayıtları silinen bu taşıtlar üzerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tatbik edilmiş olan hacizler kaldırılır.

Dördüncü fıkra gereğince trafik tescil kayıtları silinecek taşıtların, motorlu taşıt vasfını kaybettikleri haller ile mevcut olmadıklarının kabul edileceği durumları tespiti ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, İçişleri ve Maliye bakanlıkları müştereken yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 3 – 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede yer alan ve 1/8/2002 - 21/7/2005 tarihleri arasında 87.03 G.T.İ.P. numarasından özel tüketim vergisi beyan edilmesi gerekirken 87.04 G.T.İ.P. numarasından özel tüketim vergisi beyan edilen araçlarla ilgili olarak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemler

için özel tüketim vergisi tarhiyatı yapılmaz, daha önce yapılan tarhiyatlardan vazgeçilir, tahakkuk eden tutarlar terkin edilir. Tahsil edilmiş tutarlar red ve iade edilmez.

GEÇİCİ MADDE 4 – Bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce yeterlik sınavına giren vergi denetmen yardımcılarında, yapılan bu sınavlarda başarılı olamayan ve halen Gelir İdaresi Başkanlığı kadrolarında görev yapanlar, bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren altı aydan az olmamak üzere Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenecek tarihte bir defaya mahsus olmak üzere düzenlenecek yeterlik sınavına çağrılırlar. Yapılan yeterlik sınavına girenlerden başarılı olanlar vergi denetmenliğine, başarılı olamayanlar ise derecelerine uygun memur kadrosuna atanırlar.

Bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce yapılan gelir uzmanlığı özel sınavlarının birinde aldığı not daha sonra yapılan sınavda geçerli sayılarak gelir uzmanlığı kadrolarına atanmış olanların bu atamaları kazanılmış hak olarak kabul edilir ve bu gerekçe ile atamalarının iptaline yönelik işlem yapılmaz.

GEÇİCİ MADDE 5 – 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamındaki üyelerin odalara, odaların Birliğe olan ödenmemiş aidat borçlarına ait gecikme zammının tamamı ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde üyelerin odalara, odaların Birliğe olan aidat borçlarının tamamının ödenmesi halinde bu borçlara ait gecikme zamları silinir.

GEÇİCİ MADDE 6 – Bu Kanunla 492 sayılı Harçlar Kanununun (4) sayılı tarifesinin “I-Tapu İşlemleri” başlıklı bölümünün (13) numaralı fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde yapılan değişiklik ile aynı tarifenin sonunda yer alan hükmün kaldırılmasına yönelik düzenleme, bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce; cins tashihi yapılmamış arsa ve arazi üzerine inşa olunan bina vesair tesislerin tescili ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığının görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilmiş bulunan sosyal mesken, işçi evleri ve bunlardan daha düşük nitelikteki meskenlerin tescilinde ve bunların dışında kalan her nevi cins ve kayıt tashihiinde de uygulanır ve ayrıca vergi cezası ve gecikme faizi aranmaz. Ancak, bu Kanunun yayımı tarihinden önce tahsil edilmiş tutarlar iade edilmez, tarh ve tahakkuk ettirilmiş olan harçların takip ve tahsiline devam edilir.

MADDE 33 – Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi, 14 üncü maddesi, 32 nci maddesinin (1) ve (8) numaralı fıkraları ile geçici 1 inci maddesi yayımını izleyen aybaşında,

b) 32 nci maddesinin (6) , (7) ve (13) numaralı fıkraları 1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

c) 32 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) ve (c) bentleri 1/10/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

ç) 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı maddeleri 1/8/2009 tarihinde,

d) 26 ncı maddesi 1/1/2010 tarihinde,

e) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

MADDE 34 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 28 Şubat 2009 – 27155 Mükerrer]

_____ • _____

 İçindekilere dön

1 Sayılı Cetvel

G.T.İ.P. NO.

Mal İsmi

Vergi Tutarı (TL)

Birimi

(Yağlama yağları; diğer yağlar)

2710.19.71.00.00

Özel bir işleme tabi tutulacak olanlar

0,9345

Kilogram

2710.19.75.00.00	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.71.00	Alt pozisyonunda belirtilen işlemlerden başka bir işlemle kimyasal değişime tabi tutulacak olanlar	0,9345	Kilogram
2710.19.81.00.00	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.81.00	Motor yağları, kompresör yağlama yağları, türbin yağlama yağları	0,9345	Kilogram
2710.19.83.00.00	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.83.00	Hidrolik amaçlara mahsus sıvı yağlar	0,9345	Kilogram
2710.19.85.00.00	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.85.00	Beyaz yağlar, sıvı parafin	0,9345	Kilogram
2710.19.87.00.00	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.87.00	Dişli yağları ve redüktör yağları	0,9345	Kilogram
2710.19.91.00.00	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.91.00	Metal işlemeye mahsus bileşikler, kalıp çıkarma yağları, aşınmayı önleyici yağlar	0,9345	Kilogram
2710.19.93.00.00	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.93.00	Elektrik izolasyonuna mahsus yağlar	0,9345	Kilogram
2710.19.99.00.25	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.99.00.25	Diğer madeni yağlar	0,9345	Kilogram
2710.19.99.00.21	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.99.00.21	Spindle oil	0,9345	Kilogram
2710.19.99.00.22	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.99.00.22	Light neutral	0,9345	Kilogram
2710.19.99.00.23	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.99.00.23	Heavy neutral	0,9345	Kilogram
2710.19.99.00.24	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.99.00.24	Bright stock	0,9345	Kilogram
2710.19.99.00.98	(Yağlama yağları; diğer yağlar)	2710.19.99.00.98	Diğerleri (Yalnız baz yağlar)	0,9345	Kilogram

2 Sayılı Cetvel

<u>G.T.İ.P. NO.</u>	<u>Vergi Tutarı (TL)</u>	<u>Mal İsmi</u>	<u>Birimi</u>
3403.11.00.00.00	(Yağlama müstahzarları)	Dokumaya elverişli maddelerin, deri ve köselenin, post ve kürklerin veya diğer maddelerin işlenmesine mahsus müstahzarlar	0,9345 Kilogram
3403.19.10.00.00	(Yağlama müstahzarları)	Esas madde olarak kabul edilmemek şartıyla, ağırlık itibarıyla % 70 veya	

	daha fazla petrol yağları veya bitümenli minerallerden elde edilen yağları içerenler (Yağlama müstahzarları)	0,9345	Kilogram
3403.19.91.00.00	Makina, cihaz ve taşıtların yağlanmasında kullanılan müstahzarlar (Yağlama müstahzarları)	0,9345	Kilogram
3403.19.99.00.00	Kilogram (Yağlama müstahzarları)	Diğerleri	0,9345
3403.91.00.00.00	Dokumaya elverişli maddelerin, deri ve köselenin, post ve kürklerin veya diğer maddelerin işlenmesine mahsus müstahzarlar (Yağlama müstahzarları)	0,9345	Kilogram
3403.99.10.00.00	Makina, cihaz ve taşıtların yağlanmasında kullanılan müstahzarlar (Yağlama müstahzarları)	0,9345	Kilogram
3403.99.90.00.00	Kilogram (Petrol yağları veya bitümenli minerallerden elde edilen yağları içerenler)	Diğerleri	0,9345
3811.21.00.10.00	Mineral yağlar veya mineral yağlar gibi aynı amaçla kullanılan diğer sıvı yağlar için diğer müstahzar katkıları (Petrol yağları veya bitümenli minerallerden elde edilen yağları içermeyenler)	1,6135	Kilogram
3811.29.00.10.00	Mineral yağlar veya mineral yağlar gibi aynı amaçla kullanılan diğer sıvı yağlar için diğer müstahzar katkıları	1,6135	Kilogram

28/2/2009

[R.G. 28 Şubat 2009 – 27155 Mükerrer]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞKİLATI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5839

Kabul Tarihi: 19/2/2009

MADDE 1 – 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun ek 55 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki (f) bendi ile aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“f) Ankara ve kalkınmada öncelikli yöreler öncelikli olmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığı ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi tarafından birlikte tespit edilecek illerdeki eğitim bilimleri enstitülerinden,”

“İkinci fıkranın (f) bendinde belirtilen eğitim bilimleri enstitüleri, kampüslerinde uluslararası yüksek kalite ve standartlara sahip eğitim merkezi olmak amacıyla kurulabilecek 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa tâbi ilk ve ortaöğretim okullarını laboratuvar okulları olarak kullanır. Kampüslerde açılacak ortaöğretim kurumları

fen lisesi statüsünde eğitim verirler. Ankara'daki laboratuvar okulu ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinin fakülteleri, enstitüleri ve diğer birimlerinin öğrencileri ve öğretmenleri müşterek akademik ve sosyal çalışmalarda bulunur.

Laboratuvar okullardaki öğretmenler, kampüslerindeki eğitim bilimleri enstitüsünde yüksek lisans veya doktora öğrencisi olabileceği gibi, eğitim bilimleri enstitüsü öğretim elemanları da laboratuvar okullarında öğretmenlik yapabilir.

Laboratuvar okullarında onuncu sınıftan onbirinci sınıfa geçişte, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Senatosu tarafından belirlenecek ve Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilerek onaylanacak uluslararası sınavlarda başarılı olma şartı aranır. Bu liselerden mezun olabilmek için uluslararası bakalorya diploması alınması da gereklidir.

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinin eğitim bilimleri enstitülerine bağlı olarak kurulacak kampüslerdeki laboratuvar okullarında öğrenim gören öğrencilerin en az yüzde yetmişinin burslu olması zorunludur. Bu kampüslerde eğitim ve araştırma bilimleri ile sağlık merkezi, lojmanlar, misafirhaneler gibi her türlü tesisin kurulması ve işletilmesiyle ilgili ücretler dâhil her türlü giderler ile okullarda burslu okuyacak öğrencilere sağlanacak burslar;

a) TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ve Üniversitenin kampüslerinde bulunan okulların tüm personelinin ücretlerinden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren yirmibeş yıl süre ile kesilecek gelir vergisi tutarının özel bir hesaba aktarılmasıyla oluşan kaynaktan,

b) Burssuz öğrencilerden alınacak eğitim ücretlerinden,

c) TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinin temin veya kabul edeceği diğer gelir kaynakları ile bağışlardan,

karşlanır. (a) bendinde belirtilen özel hesabın oluşturulması, kullanımı ve denetimine ilişkin usul ve esaslar, Maliye ve Milli Eğitim bakanlıkları ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesince birlikte hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 2 – 2809 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Zirve Üniversitesi

EK MADDE 109 – Gaziantep'te İpek Kültür ve Eğitim Vakfı tarafından 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzel kişiliğine sahip Zirve Üniversitesi adıyla bir vakıf üniversitesi kurulmuştur.

Bu Üniversite, Rektörlüğe bağlı olarak;

- a) Fen-Edebiyat Fakültesinden,
 - b) Mühendislik Fakültesinden,
 - c) Mimarlık ve Tasarım Fakültesinden,
 - ç) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden,
 - d) İletişim Fakültesinden,
 - e) Hukuk Fakültesinden,
 - f) Eğitim Fakültesinden,
 - g) Meslek Yüksekokulundan,
 - ğ) Sosyal Bilimler Enstitüsünden,
 - h) Fen Bilimleri Enstitüsünden,
- oluşur.

Yeni Yüzyıl Üniversitesi

EK MADDE 110 – İstanbul'da Vatan Sağlık ve Eğitim Vakfı tarafından 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzel kişiliğine sahip Yeni Yüzyıl Üniversitesi adıyla bir vakıf üniversitesi kurulmuştur.

Bu Üniversite, Rektörlüğe bağlı olarak;

- a) Tıp Fakültesinden,
- b) Sağlık Bilimleri Fakültesinden,
- c) Diş Hekimliği Fakültesinden,
- ç) Eczacılık Fakültesinden,

- d) Fen-Edebiyat Fakültesinden,
 - e) Mühendislik-Mimarlık Fakültesinden,
 - f) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden,
 - g) İletişim Fakültesinden,
 - ğ) Güzel Sanatlar Fakültesinden,
 - h) Hukuk Fakültesinden,
 - ı) İşletmecilik Meslek Yüksekokulundan,
 - i) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan,
 - j) Sağlık Bilimleri Enstitüsünden,
 - k) Sosyal Bilimler Enstitüsünden,
 - l) Fen Bilimleri Enstitüsünden,
 - m) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsünden,
- oluşur.”

MADDE 3 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

28/2/2009

[R.G. 28 Şubat 2009 – 27155 Mükerrer]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünden:

GERÇEK KİŞİLER VE ÖZEL HUKUK TÜZEL KİŞİLERİ İLE KAMU KURUM VE KURULUŞLARINCA AÇILACAK AİLE DANIŞMA MERKEZLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca açılan aile danışma merkezlerinin personel standardı ile ücret tarifelerini, açılış, işleyiş, denetim, devir işlem ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca açılan Aile Danışma Merkezlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1)) Bu Yönetmelik, 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin (8) numaralı alt bendi, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi ile 34 ve 35 inci maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aile danışmanı: Merkezde aile danışmanlığı hizmetlerini yürütmek üzere bu Yönetmelikte belirtilen eğitimi tamamlamış meslek elemanı personeli,

b) Aile danışmanlığı: Merkezde görevli aile danışmanı tarafından, ailenin sınırları ve aile üyeleri arasındaki ilişkiler üzerinde çalışarak aile üyeleri arasındaki bozuk ilişkileri düzeltmeyi ve bu süreçte kazanılan yeni iletişim ve etkileşim kalıpları sayesinde, aile

bireylerinin sorun çözme yeteneklerini güçlendirmeyi amaçlayan özel teknik ve stratejileri içeren hizmeti,

c) Aile danışma merkezi: Toplumun ve ailenin gelişmesi için; bireyin katılımcı, üretken ve kendine yeterli hale gelmesi amacıyla koruyucu, önleyici, eğitici, geliştirici, rehberlik ve rehabilite edici işlevlerini, gerekirse diğer kuruluşlar ve gönüllülerle işbirliği içerisinde sunmakla görevli bulunan gündüzlü sosyal hizmet kuruluşlarını,

ç) Ailelere yönelik psiko-sosyal hizmetler: Merkezde görevli meslek elemanlarınca, ailenin ve aile bireylerinin refah mutluluk ve bütünlüğünü güçlendirmek amacıyla, bireylerin aile içi ilişkileri, toplumsal yaşama uyumları ve ailenin her türlü işlevlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarını önleme ve çözme kapasitelerini geliştirecek, bireylere ya da gruplara yönelik koruyucu-önleyici, eğitici-geliştirici ve rehabilite edici tüm program ve çalışmaları,

d) Genel müdürlük: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünü,

e) İl veya İlçe müdürlüğü: İl veya İlçe Sosyal Hizmetler Müdürlüğünü,

f) Kamu kurum ve kuruluşları: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü dışında kalan ve kendi kuruluş Kanunlarına göre, Aile Danışma Merkezi açma ve bu hizmeti sunma konusunda yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşlarını,

g) Merkez: Aile danışma merkezini,

ğ) Meslek elemanı: Merkezde ailelere yönelik psiko-sosyal hizmetleri yürütmek üzere istihdam edilecek sosyal hizmet, psikoloji, çocuk gelişimi ve eğitimi, psikolojik danışma ve rehberlik, tıp, hemşirelik alanlarından birinde asgari dört yıllık lisans eğitimini tamamlamış personeli,

h) Özel hukuk tüzel kişileri: Özel hukuk kurallarına göre oluşmuş kâr amacı güden tüzel kişiler ile kâr amacı gütmeyen tüzel kişileri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezin Açılışı, Devri, Nakli ve Personel Değişikliği

Açılış başvurusu

MADDE 5 – (1) Merkez açmak isteyen gerçek kişiler bizzat, özel hukuk tüzel kişileri ile kendi kuruluş Kanunlarında Merkez açma yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları, bir temsilci ya da Merkez Müdürü aracılığıyla İl veya İlçe Müdürlüğüne yazılı olarak başvururlar.

(2) Başvuru sırasında aşağıda belirtilen belgeler üç nüsha olarak istenir;

a) Merkezde çalışacak tüm personel için,

1) İş Kanunu hükümlerine göre istihdam edilecek personel için, İş Kanunu hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş iş sözleşmesi,

2) Öğrenim durumunu gösterir belgenin aslının ibrazı ile İl veya İlçe Müdürlüğüne onaylı örneği,

3) Adli sicil kaydına ilişkin yazılı beyan,

4) Aile danışmanlarının ve meslek elemanlarının, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde sayılan nitelikleri taşıdığını gösteren belgeler,

b) Merkez müdürünün veya özel hukuk tüzel kişileri temsilcisinin, açılış başvurusu yapmaya yetkili olduğuna ilişkin belge,

c) Merkezin adı, adresi ve telefon numarası,

ç) Merkezin hizmet vereceği binanın ya da bağımsız bölümün iskân durumu hakkında Belediye İmar Müdürlüğü'nden alınacak iskân raporu örneği ya da üniversitelerin ilgili bölümlerinden alınacak statik raporu örneği,

d) Yangın güvenliği yönünden İtfaiye Müdürlüğünden alınacak rapor,

e) Merkezin tüm mekânlarını ve kullanım amaçlarını gösterir krokisi,

f) Merkezin, bir apartman katında veya toplu konut alanlarındaki müstakil bir binada hizmete açılması halinde yönetim planında belirtilen yetkiye dayanılarak apartman veya toplu konut yöneticilerinden alınacak izin belgesi,

g) Merkezin bu Yönetmeliğe uygun olarak belirlenmiş amacı, çalışma gün ve saatleri, ilk görüşme, danışmanlık seansları, vaka tartışma toplantıları, meslek elemanlarının yararlanacağı mesleki yönlendirme çalışmaları, personelin nitelik ve görevleri ve belirtilmesi istenen diğer hususları gösteren iç hizmet yönergesi,

ğ) Özel hukuk tüzel kişileri için ticaret sicil gazetesi, vergi levhası ve imza sirkülerinin birer örneği,

h) Gerçek kişiler için, T.C. Kimlik Numarası beyanı ve adli sicil kaydına ilişkin yazılı beyan.

Açılış izni

MADDE 6 – (1) Merkezin hizmete açılması, İl veya İlçe müdürlüğünün teklifi Valiliğin onayı ile gerçekleşir. Açılış izni alınmadan faaliyete geçilmez.

Devir, nakil ve personel değişikliği

MADDE 7 – (1) Merkezin bir başka kişi ya da kuruluşa devri halinde, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) ve (ğ) bentlerinde belirtilen belgeler; gerçek kişiler için (h) bendinde belirtilen belge,

(2) Merkezin hizmet binasının değişikliği halinde bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen belgeler,

(3) Merkez personelinden birinin ayrılması halinde, Merkez müdürünce en geç beş işgünü içinde İl veya İlçe müdürlüğüne durum bildirilir ve otuz gün içinde yeni alınacak personel için bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen belgeler,

üçer dosya olarak hazırlanır ve İl veya İlçe müdürlüğüne teslim edilir.

(4) Devir ve nakil durumunda açılış izin onayı yenilenir.

Merkez müdürüne vekalet

MADDE 8 – (1) Merkez müdürünün izinli/sağlık izinli olacağı ya da görevden ayrılacağı durumlarda yerine vekalet edecek meslek elemanı veya aile danışmanı İl veya İlçe müdürlüğüne bildirilir. Merkez müdürünün görevden ayrılması halinde en geç onbeş iş günü içerisinde yeni Merkez müdürü görevlendirilir ve yeni Merkez müdürü için bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen belgeler hazırlanır ve İl veya İlçe müdürlüğüne teslim edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkez Personelinin Sayısı, Nitelikleri, Görev ve Yetkileri

Merkez personelinin sayısı ve nitelikleri

MADDE 9 – (1) Merkez açılabilmesi için, personelin unvan ve sayılarına ilişkin aşağıdaki (a) ve (b) bentlerinde belirtilen iki ayrı asgari standarttan biri uygulanır:

a) En az bir aile danışmanı ve bir meslek elemanı ile ihtiyaçlar doğrultusunda büro, teknik ve temizlik işlerini yürütecek personel ile sağlık, hukuk ve benzeri konularında danışmanlık hizmetlerini yürütecek personel çalışır.

b) En az üç meslek elemanı ve ihtiyaçlar doğrultusunda büro, teknik ve temizlik işlerini yürütecek personel ile sağlık, hukuk ve benzeri konularında danışmanlık hizmetlerini yürütecek personel çalışır.

(2) Merkez personelinin medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması ve zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı bir fiilden dolayı hükümlü bulunmaması; yabancı olması halinde ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından çalışma izni almış olması şartı aranır.

(3) Meslek elemanlarından ikisi farklı alanlardan olmak üzere; çocuk gelişimi, sosyal hizmet, psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, hemşirelik, tıp alanlarından birinde meslek elemanlarının asgari dört yıllık lisans eğitimini tamamlamış olmaları ve en az yirmibeş saat temel danışmanlık becerileri eğitimi almış olmaları gerekir.

(4) Merkezdeki meslek elemanlarından veya aile danışmanlarından biri Merkez müdürü olarak görevlendirilir.

(5) Meslek elemanları ve aile danışmanları tamamlamış oldukları lisans eğitimlerine uygun kadro unvan ve derecelerinde görevlendirilir.

(6) Merkezde aile danışmanlığı hizmetlerinin verilebilmesi için en az bir aile danışmanı görevlendirilmesi gerekmektedir. Aile danışmanının, çocuk gelişimi, sosyal hizmet, psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, hemşirelik, tıp alanlarından birinde en az dört yıllık lisans düzeyinde eğitimi tamamlamış olmasının yanı sıra, en az yüz saati teorik olmak üzere aile danışmanlığı alanında bir eğitim programını başarıyla tamamlamış olması gerekir.

(7) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihe kadar en az beş yıl fiilen aile danışmanlığı yapmış olduğunu belgeleyenler için, altıncı fıkrada belirtilen eğitim koşulu bir defaya mahsus olmak üzere aranmaz. Bu kişiler için başvuru süresi bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıldır.

(8) İl veya İlçe Müdürlüğünce onaylanan aile danışmanı dışında, Merkez hizmetlerinden yararlananların bilgisi ve onayı dışında ve aile danışmanının gözetimi olmaksızın stajyer ya da herhangi bir ad altındaki kişiler aile danışma hizmetlerini sürdürmez.

Merkez personelinin görev ve yetkileri

MADDE 10 – (1) Merkez müdürünün görevleri;

- a) Merkezin idari, mali ve teknik tüm işlerini ilgili mevzuat doğrultusunda yürütmek,
- b) Merkez personelinin işbirliği ve eşgüdüm içinde çalışmasını sağlamak,
- c) Merkez personelinin özlük hakları ve sicil ile ilgili işlerinin kanunlar, tüzükler ve yönetmelikler çerçevesinde yürütülmesini sağlamak,
- ç) İdari görevlerinin yanı sıra mesleğinin gerektirdiği çalışmaları yapmaktır.

(2) Meslek elemanlarının ortak görevleri;

- a) Sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler, eğitim çalışmaları ile Merkezin tanıtımına yönelik hizmetleri organize etmek,
- b) Merkezde yapılacak çalışmaları planlamak,
- c) Kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle yapılacak çalışmalarda görev almak,
- ç) Merkezin sunduğu hizmete yönelik araştırma ve inceleme yapmak,
- d) Mesleki çalışmalarına ilişkin kayıtları düzenli olarak tutmak, değerlendirmek ve saklamak,
- e) Görevlerini diğer meslek elemanları ile ekip çalışması anlayışı içinde sürdürmektir.

(3) Sosyal çalışmacının görev ve yetkileri;

Sosyal çalışmacı mesleğinin gerektirdiği tüm çalışmaların yanı sıra aşağıdaki görevleri yerine getirir:

- a) Başvuran aile ve aile bireylerinin sorunlarının çözümü için mesleki çalışmalar yapmak. Bu çalışmalara ilişkin kayıtları düzenli tutmak, değerlendirmek ve saklamak,
- b) Başvurularla ilgili yapacağı mesleki değerlendirmeler doğrultusunda mesleki danışmanlık ve rehberlik hizmeti vermek.

(4) Psikoloğun görev ve yetkileri;

Psikolog mesleğinin gerektirdiği tüm çalışmaların yanı sıra aşağıdaki görevleri yerine getirir:

- a) Mesleki yöntem, test ve teknikleri kullanarak, başvuran aile ve aile bireylerinin durumlarını değerlendirmek ve psikolojik sorunlarının çözümüne yönelik çalışmalar yapmak. Bu çalışmalara ilişkin kayıtları düzenli tutmak, değerlendirmek ve saklamak,
- b) Başvurularla ilgili yapacağı mesleki değerlendirme doğrultusunda mesleki danışmanlık ve rehberlik hizmeti vermek,
- c) Ailelere yönelik olarak koruyucu ve önleyici psikolojik hizmet sunmak,
- ç) Psikolojik sorunları olan bireyler için devlet hastaneleri ve üniversitelerin psikiyatri bölümleriyle işbirliği yaparak ortak programlar düzenlemek ve yürütmek.

(5) Çocuk gelişimcisinin görev ve yetkileri;

Çocuk gelişimci mesleğinin gerektirdiği tüm çalışmaların yanı sıra aşağıdaki görevleri yerine getirir:

a) Mesleki test, teknik ve yöntemleri kullanarak, çocukların gelişimlerini değerlendirmek, gelişim düzeylerine uygun eğitim programları hazırlamak, gelişimlerinde sapma belirlenen çocukları ve ailelerini kesin tanı, tedavi ve erken eğitim amacıyla uygun kurum veya kuruluşlara yönlendirmek, sonucunu izlemek ve sevk edildikleri kuruluşlardaki uzmanlarca işbirliği içinde Merkezde verilebilecek desteği organize etmek,

b) Başvurularla ilgili yapacağı mesleki değerlendirmeler doğrultusunda mesleki danışmanlık ve rehberlik hizmeti vermek. Ailelere çocukların gelişmeleri ve eğitimleri ile ilgili sorunlarında rehberlik ve danışmanlık yapmak ve gelişimi destekleyici eğitim programları önermek.

(6) Psikolojik danışma ve rehberlik mezunu öğretmenin görev ve yetkileri;

Psikolojik danışma ve rehberlik mezunu öğretmen, mesleğinin gerektirdiği tüm çalışmaların yanı sıra aşağıdaki görevleri yerine getirir:

a) Çocukların gelişimlerini değerlendirmek, sorunu olan çocukları ve ailelerini uygun kurum ve kuruluşlara yönlendirmek, sonucu izlemek ve sevk edildikleri kuruluşlardaki personelle işbirliği içinde Merkezde verilebilecek desteği organize etmek,

b) Mesleki danışmanlık ve rehberlik yapmak, ailelere çocukların eğitimleri ile ilgili sorunlarında rehberlik ve danışmanlık yapmak, eğitim programları önermek.

(7) Tabib ve hemşirenin görevi, mesleklerinin gerektirdiği tüm çalışmaların yanı sıra, Merkeze başvuran ailelere ve aile bireylerine koruyucu, önleyici sağlık eğitim hizmeti vermek ve eğitim programları düzenlemektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Merkezin Fiziki Özellikleri, Dış Tabela ve Tanıtımı

Fiziki özellikler

MADDE 11 – (1) Merkezde aşağıda belirtilen bölümler bulunur:

a) Bekleme salonu: Seans ücretlerini gösteren belge, Merkezin açılış onayı, Merkezde aile danışmanının görevli olup olmadığını gösteren belge, meslek elemanlarının öğrenim durumlarını gösteren belgeler ile İl veya İlçe Müdürlüğünün telefon numaralarını gösteren belge, Merkezin bekleme salonunun duvarlarında kolayca okunabilecek konumda asılı olur.

b) Görüşme odası: Merkezde en az iki görüşme odası bulunur, bu odaların bekleme odasına bitişik olmaması ya da ses yalıtımının yapılmış olması gerekir.

c) Personel odası: Merkezde en az bir personel odası bulunur.

ç) Ayrıca gereksinimler doğrultusunda yönetici odası, çocuk odası, eğitim-toplantı salonu, tuvalet, mutfak, depo, arşiv ve benzeri bölümler bulunur.

(2) Binanın özürü aile bireyleri tarafından da kullanılacağı göz önüne alınarak, özürü bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi için gerekli önlemler alınır.

Dış tabela ve merkezin tanıtımı

MADDE 12 – (1) Tabeladaki diğer yazıların yarısından daha küçük olmamak ve okunabilir olmak üzere, Merkezin dış tabelasında Merkezde aile danışmanının görevli olup olmadığı mutlaka yer alır. Ayrıca tabelaya, açılış izninde belirtilen Merkez ismi ve unvanı ve isteğe bağlı olarak açılış izni veren Kurumun adı ile çalışanların isim ve unvanları yazılır.

(2) Merkezin tanıtımı için kullanılan yazılı diğer materyallerde de Merkezde aile danışmanının görevli olup olmadığı mutlaka belirtilir. Merkezde aile danışmanı görevli değilse, dış tabela ve Merkezi tanıtıcı materyallerde aile danışmanlığı hizmeti verileceğini ve ailelere yönelik psiko-sosyal hizmetler dışında bir hizmet verileceğini çağrıştıran bir sözcük yer alamaz, mevcut unvanın yabancı dildeki karşılığı yazılamaz. Tabela, ilan ya da reklâmlarda; yanlış algılamaya, haksız rekabete yol açabilecek yabancı sözcükler, resmi kurum isimleri, farklı kuruluşlara ait isimler kullanılamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sunulacak Hizmetler, Hizmet Ücret Tespit ve Tahsili

Sunulacak hizmetler

MADDE 13 – (1) Merkezde ailelere yönelik psiko-sosyal hizmetler ile aile danışmanlığı hizmetlerinin yanı sıra, ailelerin ve aile bireylerinin refahını, mutluluk ve aile

bütünlüğünü güçlendirmek amacıyla, bireylerin aile içi ilişkileri, toplumsal yaşama uyumları ve ailenin her türlü işlevlerinin yerine getirilmesi ile ilgili bilgi ve beceri kazandırmayı amaçlayan ücretsiz ve katılımı serbest olan seminer, panel ve benzeri programların ayda en az bir kez düzenlenmesi esastır. Bu programlar, İl veya İlçe Müdürlüğüne programın yapılacağı günden en az bir hafta önce bildirilir. Konular İl veya İlçe müdürlüğü ile birlikte belirlenir. Aile haftası gibi hizmet alanı ile ilgili özel gün kutlamalarına uyumlu programlar düzenlenir. Her ay düzenlenmesi gereken bu ücretsiz eğitim çalışmaları en fazla bir ay ertelenebilir, ancak tamamen iptali mümkün değildir.

(2) Merkezde bu Yönetmelikte tanımlanan hizmetlerin dışında bir hizmet verilemez, verildiğine ilişkin ilan ve reklâm verilemez.

(3) Aile danışmanının görevlendirilemediği Merkezlerde, ailelere yönelik ancak psiko-sosyal hizmetler verilebilir.

Ücret tespiti

MADDE 14 – (1) Merkezde uygulanacak ilk görüşme ve seans ücretleri aşağıda belirtilen esaslara uygun olarak belirlenir;

a) Merkezde uygulanacak ailelere yönelik psiko-sosyal hizmetler, aile danışmanlığı, ilk görüşme ve seans ücretleri her mali yılın başlangıcından en geç iki ay sonra il düzeyinde kurulacak ücret tespit komisyonunca taban ve tavan olarak belirlenir.

b) Ücret tespit komisyonu: Valinin veya görevlendireceği bir vali yardımcısının başkanlığında; İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, varsa İlçe Sosyal Hizmetler Müdürlükleri, Defterdarlık, İl Ticaret Odası, İl Belediye Başkanlığı ve İl Sağlık Müdürlüğü temsilcileri ile o ildeki Merkezlerin kendi aralarında belirleyecekleri en fazla üç temsilciden oluşur.

c) Ücret tespit komisyonu, başkan dışında en az beş üye ile toplanır ve oy çokluğu ile karar alır.

ç) Ücretler: Ücretler ailelere yönelik psiko-sosyal hizmetler ve aile danışmanlığı için ve ilk görüşme ve seanslar için ayrı ayrı olmak üzere ve taban-tavan olarak belirlenir.

d) Komisyonca belirlenen ücretler, Valiliğin onayından sonra yürürlüğe girer. Yeni ücretler, en geç, içinde bulunulan mali yıl başını takip eden üçüncü ay başından itibaren uygulanır.

e) Ücret tespiti, o ildeki sosyo-ekonomik şartlar dikkate alınarak, Merkezlerin personel sayıları ve nitelikleri kira, ısıtma ve diğer cari giderler hesaplanarak yapılır.

f) Ücret artış oranları, personel ücret artışları yüzdesi, elektrik-doğalgaz, su ve kira artışları yüzdesine göre tespit edilir.

Ücret tahsili

MADDE 15 – (1) Merkezde uygulanacak ücretler, aile tarafından ödenir. İl düzeyinde belirlenen tavan ücretin üstünde ücret alınmaz.

Ücret belgesi verme zorunluluğu

MADDE 16 – (1) Alınan ücret karşılığında aileye, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ilgili hükümleri gereğince düzenlenmiş bir belge verilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Gizlilik ilkesi

MADDE 17 – (1) Mahkeme kararı dışında, Merkezden hizmet alan kişilerin kimlik bilgileri ile yaşadıkları sorunlar ve öngörülen mesleki çalışmalarla ilgili bilgiler gizlilik ilkesine uygun olarak saklanır ve açıklanmaz. Kayıt sisteminde ve mesleki yönlendirme çalışmalarında gizlilik ilkesine uyulur.

Denetim

MADDE 18 – (1) Merkezler, İl veya İlçe müdürlükleri veya Genel Müdürlük yetkili elemanlarınca gizlilik ilkesine uygun olarak yılda en az bir kez denetlenir.

(2) Denetim sırasında görülen aksaklıkların önem derecelerine göre giderilmesi için üç aya kadar süre tanınır.

Merkezin kapatılması

MADDE 19 – (1) Merkezler;

a) Bu Yönetmelikte belirtilen hükümlere uyulmadığının İl veya İlçe müdürlüğü tarafından tespit edilmesi üzerine, yapılan yazılı uyarıya rağmen tespit edilen hususların verilen 3 aylık süre sonuna kadar düzeltilmemesi,

b) Denetimlerde görülen eksiklik ve aksaklıkların, tanınan 3 aylık sürenin sonuna kadar giderilmemesi,

c) Reklâm, tanıtım ve benzeri amaçla da olsa gizlilik ilkesinin ihlal edilmesi, durumlarının tespit edilmesi veya

ç) Sahibinin veya sahiplerinin bir dilekçe ile başvurması, durumlarında, İl veya İlçe Müdürlüğünün teklifi Valiliğin onayı ile kapatılır ve bu durum en geç bir ay içinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

(2) Bu koşullarda kapatılan Merkezlerin yeniden açılmak istenmesi halinde bu Yönetmelik hükümlerine göre yeni açılış işlemi yapılır.

Daha önce açılmış merkezler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki kişi ve kuruluşlarca daha önce açılmış Merkezler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonraki bir yıl içerisinde açılış izin onayı almak zorundadır.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'ın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü yürütür.

[R.G. 28 Şubat 2009 – 27152]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan:

**TELSİZ VE TELEKOMÜNİKASYON TERMİNAL EKİPMANLARI
YÖNETMELİĞİNDE (1999/5/EC) DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 24/3/2007 tarihli ve 26472 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliğinin (1999/5/EC) başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

**“TELSİZ VE TELEKOMÜNİKASYON TERMİNAL EKİPMANLARI
YÖNETMELİĞİ (1999/5/AT)”**

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Bu bentte belirtilen Yönetmeliklerin hükümleri mahfuz kalmak kaydıyla, 5/1/2002 tarihli ve 24631 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Elektromanyetik Uyumluluk (Radyo Paraziti) ile İlgili Tıp Onayı Yönetmeliğinin (72/245/AT) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde veya 23/12/2004 tarihli ve 25678 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tıp Onayı Yönetmeliğinin (2002/24/AT) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde tanımlanan aracın dahili bir parçası veya aksesuarı olan cihazlar”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Yönetmelik; 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ile 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Kurul: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulunu,

g) Kurum: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu,”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Cihaz, 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belirli Gerilim Sınırları Dahilinde Kullanılmak Üzere Tasarlanmış Elektrikli Teçhizat ile İlgili Yönetmeliğin (73/23/AT) gerilim sınırları dikkate alınmaksızın, emniyet hedeflerinin temel unsurlarının da dahil olduğu, kullanıcı ve diğer kişilerin sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümleri karşılamalıdır.

b) Cihaz, 24/10/2007 tarihli ve 26680 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliğinin (2004/108/AT) koruma ile ilgili şartlarını karşılamalıdır.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**Arayüz teknik özelliklerinin yayımlanması**”

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 20 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranan veya faaliyet gösterenler hakkında, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ile 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan ek-2’nin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“11 İNCİ MADDENİN BİRİNCİ FIKRASININ (C) BENDİNDE BELİRTİLEN UYGUNLUK DEĞERLENDİRME PROSEDÜRÜ Modül A (İç Üretim Kontrolü)”

MADDE 9 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10 – Bu Yönetmelik hükümlerini Kurul Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
24/3/2007	26472

[R.G. 2 Mart 2009 – 27157]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Genelge

Başbakanlıktan:

Konu : Kamu Bilgi Sistemlerinde Birlikte Çalışabilirlik Esasları.

GENELGE

2009/4

Bilgi toplumuna dönüşümü amaçlayan e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin önemli bir bileşeni olan e-devlet; birbiri ile entegre olmuş, etkin, şeffaf ve basitleştirilmiş iş süreçlerine sahip bir yapılanma gerektirmektedir. Bu çerçevede; birlikte çalışabilirliği mümkün kılmanın en temel araçlarından birisi, kurumların kullanacakları ortak norm ve standartları belirleyerek

bilgi sistemlerini ve entegre e-devlet hizmetlerini bu norm ve standartlar çerçevesinde geliştirmektedir.

Birlikte Çalışabilirlik Esasları Rehberi, e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında; başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere, kamuya elektronik ortamda hizmet sunan tüm kuruluşlar arasında birlikte çalışılabilirliğin sağlanması ve bu çerçevede; yetki ve sorumluluklar, esas ve prensipler, yöntem ve kriterler ile teknik standartların belirlenmesine yöneliktir.

Merkezi ve yerel düzeydeki tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca yeni kurulacak bilgi sistemlerinde, Rehber’de yer verilen esas ve standartlara uyulması zorunludur. Halihazırda kullanılan bilgi teknolojisi altyapılarının Rehber’de belirtilen standartlara uyumlu olmayan unsurları, bütçe imkanları ve öncelikler çerçevesinde en kısa zamanda bu esaslara uyumlu hale getirilecektir.

Rehber, önümüzdeki dönemde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı koordinasyonunda, bilgi ve desteğine ihtiyaç duyulan tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından gereken destek ve katkı sağlanarak “Rehber Güncelleme” başlığı altında belirtilen esaslar çerçevesinde güncellenmeye devam edilerek, www.bilgitoplumu.gov.tr adresinde yayımlanacak, uyum çalışmalarında ve yeni kurulacak bilgi sistemlerinde, belirtilen adreste yayımlanan güncel sürüm dikkate alınacaktır.

4/8/2005 tarihli ve 2005/20 sayılı Genelge ve ekinde yer alan rehber yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

[R.G. 28 Şubat 2009 – 27155]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/55

Karar Sayısı : 2008/145

Karar Günü : 18.9.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Danıştay Onuncu Dairesi

İTİRAZIN KONUSU : 9.12.1994 günlü, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un 6. maddesinin (c) fıkrasının, Anayasa’nın 7., 123. ve 135. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I- OLAY

Birlik üyeliğinden çıkarılma işleminin iptali için açılan davada verilen ret kararının temyiz aşamasında, itiraz konusu kuralın Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Burç Gıda Mad. İth. İhracaat San. ve Tic. Ltd. Şti. vekili Av. Mustafa TOPALOĞLU tarafından, Akdeniz İhracatçılar Birliğine bağlı Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliğine üye olan müvekkili şirketin, İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İştirak Sahipleri, Organları, Üyelerinin Hak ve Yükümlülüklerine Dair Bakanlar Kurulu Kararının 5/a maddesinde belirlenen, mesleki ahlâk ve dayanışmayı korumak ilkesini ihlal ettiğinden bahisle süresiz olarak Birlik üyeliğinden çıkarılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan dava sonucunda, davanın reddine karar veren Adana 2. İdare Mahkemesinin 6.6.2002 tarih ve E:2001/803, K:2002/1090 sayılı kararını temyizen inceleyen Dairemizce ihracatçı ve ithalatçı birlikleri ve bunların oluşturduğu Dış Ticaret Birlikleri Üst Kuruluşunun yapılanmasını düzenleyen 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 6. maddesinin (c) bendinin Anayasa’ya aykırı olup olmadığı yönünden incelenmesi gerekli görüldüğünden anılan Yasa maddesi Anayasa’ya aykırılık yönünden değerlendirilerek gereği görüldü:

Akdeniz İhracatçılar Birliğine bağlı Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği’ne üye olan davacı şirket, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 6/c maddesine dayanılarak yürürlüğe konulan İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İstıgal Sahaları, Organları, Üyelerin Hak ve Yükümlülüklerine Dair 93/4614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 5/a maddesine aykırı davrandığından bahisle birlik üyeliğinden süresiz olarak çıkarılmıştır. Birlik üyeliğinden çıkarma işleminin iptali istemine yönelik olan bu davada, dava konusu işlemin düzenleyici işlem niteliğindeki Bakanlar Kurulu Kararına dayanması, bu Kararın hukuka uygunluğunun da 2577 sayılı Yasanın 7. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesinin zorunlu olması nedeniyle anılan düzenleyici işleme dayanak oluşturan 4059 sayılı Yasanın 6/c hükmü bu davada uygulanabilecek yasa kuralı niteliğini taşımaktadır.

4059 sayılı Yasanın 6. maddesinin (c) bendinde yer alan hükme dayanılarak ihracatçıları teşkilatlandırmak suretiyle ihracatı artırmak, ihracatçıların mesleki faaliyetlerini ve ilişkilerini tanzim etmek, Müsteşarlığın vereceği görevleri ifa etmek üzere özel bütçelere sahip, ihracatçı birliklerinin görevlerine dair esasları düzenlemek amacıyla 2000/1301 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik 93/4614 sayılı İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İstıgal Sahaları, Organları Üyelerin Hak ve Yükümlülüklerine Dair Bakanlar Kurulu Kararı yürürlüğe konulmuş; anılan Bakanlar Kurulu Kararının 3. maddesinde, ihracatçı birliklerinin, aynı konuda faaliyet gösteren en az 50 ihracatçının başvurusu, Müsteşarlığın teklifi üzerine Bakanlık onayı ile kurulacağı, Birliğin, kuruluşuna dair tebliğin Resmi Gazete’de yayımlanmasını müteakip tüzel kişilik kazanacağı hükmüne yer verilmiştir. Anılan kararın 6. maddesinde, Birliğe üye olma zorunluluğu, 40. maddesinde üyelerine aidat ödemek yükümlülüğü getirilmiş; ayrıca aynı kararın 11. maddesinde de, birlik genel kurulunun müsteşarlık gözetiminde yapılacağı öngörülmüştür.

İhracatçı birliklerinin teşkilatlanmaları, işleyişleri, gelirleri, gelirlerinin kullanım esasları istıgal sahaları, denetimleri, organları, üyeliğe ilişkin hak ve yükümlülüklerinin Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenmesi ve kuruluşlarının ise belli sayıda ihracatçının başvurusu üzerine Dış Ticaret Müsteşarlığının teklifiyle ve bakan onayı ile gerçekleşmesi, kuruluşu ilişkin tebliğin Resmi Gazetede yayımlanması ile Birliğin tüzel kişilik kazanması ve 4059 sayılı Yasanın 6 (c) bendinde Birliğin Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı kuruluşu olarak belirtilmiş olması nedeniyle bu birliklerin kamu kuruluşu olarak nitelendirilmesi gerekmektedir.

22.12.1995 tarih ve 95/7623 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İhracat Rejimi Kararına dayanılarak hazırlanıp yayınlanan İhracat Yönetmeliğinin 4. maddesinde ihracatçı; ihraç edeceği mala göre ihracatçı birliğine üye olan, gerçek usulde vergiye tabi (tek vergi numarası sahibi) gerçek ve tüzel kişi tacirler, Esnaf ve Sanatkârlar Odalarına kayıtlı olup üretim faaliyetleri ile istıgal eden esnaf ve sanatkâr ile joint- venture ve konsorsiyumlar olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü gibi 95/7623 sayılı ihracat Rejimi Kararına dayanılarak çıkarılan ihracat Yönetmeliğindeki ihracatçı tanımlamasıyla ihracatçılık meslek olarak kabul edildiği gibi; ihracatçıları teşkilatlandırmak suretiyle ihracatı artırmak, ihracatçıların mesleki faaliyetlerini ve ilişkilerini düzenlemek, Müsteşarlığın vereceği görevleri yapmak üzere kurulun ihracatçılar birliği de, mesleki kuruluş niteliğini taşımaktadır.

İhracatçı birliklerinin belirtilen statüsü nedeniyle Birliklerin kuruluş usul ve esaslarının Anayasanın koyduğu kurallara uygunluğu açısından irdelenmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Anayasanın 7. maddesinde, “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez” kuralına yer verilirken, Anayasanın 8. maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasa ve yasalara uygun olarak kullanılıp, yerine getirileceğine; Anayasanın 123. maddesinde de “idare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir” hükmüne yer verilmiştir. Anayasanın 135. maddesinde ise, “Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunla gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişileridir” hükmü yer almıştır.

Yasama yetkisi asli bir yetki olduğundan ve Türk hukukunda yasayla düzenleme alanı konu itibariyle sınırlandırılmadığından (yasama yetkisinin genelliği) yasama organı dilediği alanı kuşkusuz Anayasa ilkelerine uygun olmak koşuluyla düzenleme yetkisini haizdir.

Yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Anayasa’da yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle Anayasa’da öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez.

Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa’nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.

Anayasanın 123. maddesinde yer alan hükümlerle idarenin kuruluşunun, örgütlenme ve faaliyet alanının yönetim esas ve usullerinin yasayla düzenlenmesi gerektiği kurala bağlanmıştır. Anayasada yer alan bu kural gereğince, bir kamu tüzel kişiliğinin kurulması halinde, ona varlık verecek olan yasada ne gibi kurallara ve ilkelere yer verileceğinin Anayasada belirlenmemesi durumunda bu hususun yasa koyucunun takdirine bırakılmış olduğunun kabulü gerekir. Kamu tüzel kişiliğinin kuruluşunu sağlayacak olan Yasada idareye herhangi bir düzenleme yetkisi tanınması halinde bu yetki; idarenin yasallığı ilkesi çerçevesinde sınırlayıcı ve tamamlayıcı bir yetki olmak durumundadır.

Anayasa’nın 135. maddesinde; meslek kuruluşlarının belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere tüzel kişiliği bulunan kamu kurumları şeklinde düzenlemeleri amaçlanmış; böylece kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşlarının amaçları gösterilerek temel esaslar belirlenmiş, kuruluş, işleyiş ve denetimlerine ilişkin konuların yasayla düzenlenmesi öngörülmüştür.

4059 sayılı Yasanın 6. maddesinin (c) bendinde, “Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı kuruluşları; ihracatçı ve ithalatçı birlikleri ve bunların oluşturduğu Dış Ticaret Birlikleri üst kuruluşu ile İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezidir. İhracatçı Birlikleri, İthalatçı Birlikleri ve bunların üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyişleri, gelirleri, gelirlerinin kullanım esasları, iştiğal sahaları, denetimleri, organları ve üyeliğe ilişkin esasları ile üyelerinin hak ve yükümlülüklerini gösteren statüleri Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir.” kuralına yer verilmiştir.

Söz konusu bu düzenleme ile temel kuralları koyulmadan, ölçüsü belirlenmeden ve sınırları çizilmeden Bakanlar Kuruluna, bağlı kuruluş olarak kabul edilecek kamu kuruluşunu oluşturma yetkisi tanınmakta; bu kuruluş; mesleki kuruluş niteliği taşıdığı halde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ilişkin Anayasa’da yer alan ilke ve kurallar da gözardı edilmektedir. Bu şekildeki bir düzenleme Anayasa’nın yasama yetkisinin devredilemeyeceğini düzenleyen 7. maddesi, idarelerin yasayla düzenleneceğini belirleyen 123. maddesi ve meslek kuruluşlarının yasayla kurulacağını öngören 135. maddesine aykırı görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle; 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 6. maddesinin (c) bendinin Anayasa’nın 7, 123 ve 135. maddelerine aykırı olduğu kanısına varıldığından anılan hükmün iptali ve öncelikle yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmasına, dosyanın Anayasa Mahkemesi’nin bu konuda vereceği karara kadar bekletilmesine, dosyada bulunan belgelerin onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı’na gönderilmesine 19.1.2006 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

9.12.1994 günlü, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’ın itiraz konusu kuralı da içeren 6. maddesi şöyledir;

“Madde 6- a) Müsteşarlıklar, bakanlıkların kuruluş ve görev esaslarını düzenleyen 27.9.1984 tarih ve 3046 sayılı Kanun ile 10.6.1949 tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir. Serbest Bölge Müdürlükleri doğrudan Dış Ticaret Müsteşarlığına bağlıdır. Taşra teşkilatının çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir. Müsteşarlıklar, amaç ve görevlerini yerine getirmek üzere, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurt Dışı Teşkilatı hakkında 13.12.1983 tarih ve 189 sayılı Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurar.

b) Hazine Müsteşarlığının bağlı kuruluşu, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüdür. Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün bütçesi Müsteşarlık bütçesi içinde yer alır.

c) Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı kuruluşları; ihracatçı ve ithalatçı birlikleri ve bunların oluşturduğu Dış Ticaret Birlikleri üst kuruluşu ile İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezidir. **İhracatçı Birlikleri, İthalatçı Birlikleri ve bunların üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyişleri, gelirleri, gelirlerinin kullanım esasları, iştiğal sahaları, denetimleri, organları ve üyeliğe ilişkin esasları ile üyelerinin hak ve yükümlülüklerini gösteren statüleri Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir.**

d) Müsteşarlıklar bünyesinde 5.000.000.000 TL. kuruluş sermayesi ile Döner Sermaye İşletmesi kurulur. Bu sermayenin, 500.000.000 TL.si genel bütçeden, kalan kısmı elde edilen kârlardan karşılanır. Döner Sermayenin gelirleri, müsteşarlıkların bütçelerine bu amaçla konulan ödenekler, basım, yayım, bilgisayar işletmesinden ve diğer faaliyetlerden elde edilen gelirlerden meydana gelir. Döner Sermaye İşletmesi faaliyetinin gerektirdiği giderler, döner sermaye işletmesinin gelirinden karşılanır. Dönem sonu gelir fazlası bütçeye irad kaydedilir. Döner sermaye işletmesine 9.6.1927 tarih ve 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 27.2.1967 tarih ve 832 sayılı Sayıştay Kanununun vizeye ilişkin hükümleri uygulanmaz. Malî yılın bitiminden başlayarak iki ay içinde hazırlanacak bilanço ve ekleri ile bütün gelir ve gider belgeleri Sayıştaya, bilanço ve eklerinin birer örneği de aynı süre içinde Maliye Bakanlığına

gönderilir. Döner sermaye işletmesinin faaliyet alanları, gelir kaynakları, malî işlemleri, harcama usul ve esasları ile yönetimine ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 7., 123. ve 135. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

A - Dosyada 6.4.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural sorunu üzerinde durulmuştur.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İtiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada, 4059 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin (c) fıkrasının ikinci tümcesine dayanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu Kararı'na göre yapılan birlik üyeliğinden çıkarılma işleminin iptali istenmiştir. (c) fıkrasının birinci tümcesi, ihracatçı ve ithalatçı birlikleri ve bunların oluşturduğu Dış Ticaret Birlikleri üst kuruluşu ile İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezini Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı kuruluşları arasında saymakta olup, Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu tümceye ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddine oybirliğiyle karar verilmiştir.

B- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, 4059 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin (c) fıkrasının ikinci tümcesinin, dosyada eksiklik bulunmadığından esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI KARARI

9.12.1994 günlü, 4059 sayılı “Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”un 6. maddesinin (c) fıkrasının ikinci tümcesinin yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, 6.4.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, birliklerin teşkilatlanmaları, işleyişleri, gelirleri, gelirlerinin kullanım esasları, iştiğal sahaları, denetimleri, organları, üyeliğe ilişkin hak ve yükümlülüklerinin Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmesi ve kuruluşlarının Müsteşarlığın teklifi ve bakanlık onayı ile gerçekleşmesi, kuruluşa ilişkin tebliğin yayımlanmasıyla birliğin tüzel kişilik kazanması, Yasa'da bağlı kuruluş olarak gösterilmiş olması nedeniyle kamu kuruluşu olarak nitelendirilmesi gerektiği, bu birlik ve üst kuruluşlarının meslek kuruluşu niteliği taşıdığı halde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olarak da oluşturulmadığı, temel ilke ve esasları konulmadan Bakanlar Kurulu'na bağlı kuruluş olarak kamu kuruluşu oluşturma yetkisi verildiği, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın 7., 123. ve 135. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4059 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin (c) fıkrasının birinci tümcesinde, ihracatçı ve ithalatçı birlikleri ve bunların oluşturduğu Dış Ticaret Birlikleri üst kuruluşları Dış Ticaret Müsteşarlığı'na bağlı kuruluşlar olarak gösterilmiş, itiraz konusu ikinci tümcesinde ise, birlikler ve bunların üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyişleri, gelirleri, gelirlerinin kullanım esasları, iştiğal sahaları, denetimleri, organları ve üyeliğe ilişkin esasları ile üyelerinin hak ve

yükümlülüklerini gösteren statülerinin Bakanlar Kurulu kararıyla belirleneceği öngörülmüştür.

Birliklerin bağlı olduğu Dış Ticaret Müsteşarlığı, dış ticaret politikalarının tespitine yardımcı olmak, tespit olunan bu politikalar çerçevesinde ihracat, ihracatı teşvik, ithalat, yurtdışı müteahhitlik hizmetleri ile ikili ve çok taraflı ticari ve ekonomik ilişkileri düzenlemek, uygulamak, uygulamaları izlemek ve geliştirmek görevlerini üstlenen, Anayasa'nın 123. maddesi kapsamında Başbakanlığa bağlı olarak yasayla kurulan, 5018 sayılı Yasa'nın (I) sayılı cetveline ekli genel bütçe kapsamında yer alan kamu idaresidir.

Bağlı kuruluş olarak, belirli koşulları taşıyan ihracatçı ve ithalatçıların başvurusu üzerine Müsteşarlığın teklifi ve ilgili Bakanlık onayı ile kurulan, kuruluşuna dair tebliğin yayımlanmasından sonra tüzel kişilik kazanan, genel sekreterin Müsteşarlıkça atanması üzerine faaliyete başlayan birlikler, Bakanlar Kurulu kararında belirtilen ve Müsteşarlıkça verilen görevleri yürütmektedir. Ayrıca Müsteşarlık tarafından çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle de birliklerin görev, yetki ve çalışma esasları konularında düzenlemeler yapılmıştır. İtiraz konusu kurala dayanılarak çıkarılan Bakanlar Kurulu kararlarında ve Müsteşarlık tarafından düzenlenen yönetmelik ve tebliğlerde belirtilen görev ve yetkiler bu birliklerin kamu gücü kullanarak kamu hizmeti yaptıklarını göstermektedir.

Kuruluş ve görevleriyle bir bütün olan idarenin esasları Anayasa'nın 123. maddesinde gösterilmiştir. Anayasa'da nitelikleri belirtilen kurum ve kuruluşlar dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarının bu maddedeki esaslara uygun olarak kurulması gerekmektedir. 123. madde dışındaki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının esasları ise Anayasa'nın 135. maddesinde yer almıştır.

Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve yasayla düzenleneceği; kamu tüzel kişiliğinin, ancak yasayla veya yasanın açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağı öngörülmüştür. Kamu hukuku tüzelkişilerinin sadece kuruluş ve kaldırılışları değil, görevleri, yetkileri, örgütlenmeleri ve işleyişleriyle ilgili usul ve esasların da yasal düzenlemelerle belirleneceği açıktır.

Anayasa'nın 135. maddesinde de kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tanımlanmıştır. Buna göre, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, *"belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleri"*dir.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, yasayla kurulmaları, belirli bir meslek grubunu kapsamaları, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanlar dışında kalan meslek mensuplarının üye olma zorunluluğu, organlarının kendi mensuplarınca ve kendi üyeleri arasından seçilmesi, seçimlerin yargı gözetiminde yapılması, yetkilendirildikleri ve görevlendirildikleri alanlara koşut olarak kamu gücü kullanmaları, kamu tüzelkişiliğine ve Anayasa'nın 124. maddesinde öngörülen yönetmelik çıkarma yetkisine sahip olmaları nedeniyle bir tür kamu hizmeti yaptıkları gözönünde tutularak Anayasa'nın "yürütme" bölümü içinde düzenlenmişlerdir. Anayasal güvence altında yasayla kurulma zorunlulukları nedeniyle, her meslek kuruluşuyla ilgili olarak özel yasa çıkarılmıştır.

Yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinin olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği Anayasa'nın 7. maddesinde açık olarak gösterilmiştir.

İhracatın ve ithalatın geliştirilmesi, düzenlenmesi, desteklenmesi, koordinasyonu ve ekonomiye katkı sağlanması amacını taşıyan ve kamu gücü kullanan birliklerin, Yasa'da bağlı kuruluş olduğu belirtilmiş, ancak itiraz konusu kuralda bunların hukuksal statüleri, kuruluşları, görevleri, yetkileri, gelirleri, giderleri ve denetimleriyle ilgili tüm hususlar Bakanlar Kurulu yetkisine bırakılmıştır.

Birlikler, bu yapılarıyla, Anayasa'nın 123. maddesi kapsamında yasayla veya yasanın açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulan kamu tüzelkişileri olmadıkları gibi, amaçları, işlevleri ve nitelikleri itibarıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına benzemekle birlikte, kuruluş ve tüzelkişiliklerinin yasayla oluşturulmaması, organların seçiminin yargı gözetiminde yapılmaması ve bağlı kuruluş olarak gösterilmeleri nedeniyle Anayasa'nın 135. maddesinde yer alan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları kapsamına da girmemektedir. Bu birlikler, Anayasa'nın ne 123. ne de 135. maddesine göre tüzelkişilik kazanan kuruluş niteliğindedir.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural Anayasa'nın 7., 123. ve 135. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

VII- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise, Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmiştir.

9.12.1994 günlü, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesinin (c) fıkrasının ikinci tümcesinin iptaline karar verilmesinin doğuracağı hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edici nitelikte olduğundan gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla iptal kararının, Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VIII- SONUÇ

A- 9.12.1994 günlü, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı İle Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesinin (c) fıkrasının ikinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

B- İptal edilen tümcenin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

18.9.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Cafer ŞAT	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Ali GÜZEL	Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/90

Karar Sayısı : 2008/146

Karar Günü : 24.9.2008

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Kemal ANADOL, Kemal KILIÇDAROĞLU ve 119 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 26.05.2005 günlü, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun;

A- 3. maddesinin (b) bendinde yer alan "... bazılarını ..." sözcüğünün,

B- 4. maddesinin üçüncü fıkrasının,

C- 6. maddesinin,

D- 8. maddesinin birinci fıkrasının "... veya belediye meclis üyeliğine seçilmeyi haiz kişiler arasından, birlik tüzüğünde belirlenen sayıda ve gizli oyla seçecekleri üyelerden oluşur. Ancak dışarıdan seçileceklerin sayısı mahalli idare meclisinden seçileceklerin üçte birini geçemez." bölümünün,

E- 17. maddesinin ikinci fıkrasının "... birliğin faaliyet alanında olmak ve sayısı üçü geçmemek üzere birlik meclisinin kararıyla kurulacak diğer birimlerden ..." bölümünün,

F- 18. maddesinin birinci ve son fıkralarının,

G- 19. maddesinin "... 8 inci maddede belirtilen doğal üyeler ile birliğin sulama faaliyetlerinden faydalanan ve belediye meclisi üyeliğine seçilme şartlarına sahip olan çiftçiler arasından birlik tüzüğünde gösterilen sayıda seçilecek üyelerden oluşur." bölümünün,

Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 10., 11., 47., 67., 90., 123., 126., ve 127. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

.....
III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımlarıyla 27.9.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- 3. Maddenin (b) Bendinde Yer Alan "... bazılarını ..." Sözcüğünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 3. maddenin (b) bendinde yer alan tanımlamanın belirsiz, ölçsüz ve anlamsız olduğu, mahalli idare birliklerinin ancak belli bir amaç için kurulabileceği, iptali istenen ibarenin mahalli idare birliklerinin görebileceği kamu hizmetlerinin hangileri olabileceği konusunda açık olmadığı, bu kural ile hukuk güvenliğinin sağlanamadığı, idarenin kanuniliği ilkesi ile bağdaşmadığı, bu nedenlerle sözcüğün Anayasa'nın 2., 8., 11., 123. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasanın 127. maddesinin son fıkrasında, mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacıyla kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları konusunun yasa ile düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 3. maddesinde, mahalli idare birliği, birden fazla mahalli idarenin yürütmekle görevli oldukları hizmetlerden bazılarını birlikte görmek üzere kendi aralarında kurdukları kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmış, Yasanın 5. maddesinde ise birlik tüzüğüne nasıl düzenleneceği ve neleri içereceği konusu açıklanmıştır. Bu maddenin ikinci fıkrasının (e) bendine göre, "birliğe devredilen görev ve hizmetler" in neler olduğunun birlik tüzüğüne yazılması gerekmektedir.

Anayasa'nın 127. maddesine göre, mahalli idarelerin yürütmekle görevli olduğu kamu hizmetlerinden bir kısmı mahalli idare birlikleri tarafından görülebilecektir. Mahalli idarelerden olan belediyelerin göreceği mahalli hizmetler, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde "belediyenin görev ve sorumlulukları" başlığı altında, il özel idarelerinin göreceği mahalli hizmetler 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6. maddesinde, "il özel idaresinin görev ve sorumlulukları" başlığı altında, köylerin göreceği mahalli hizmetler ise 442 sayılı Köy Kanunu'nun 12. ve 13. maddelerinde zorunlu ve isteğe bağlı görevler olarak sayılmıştır.

Mahalli idarelerin yerine getirmekle yükümlü oldukları görevlerin çok çeşitli olması, herhangi bir mahalli idare biriminde ortaya çıkan sorunun diğer mahalli idare birimlerini de doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilmesi ve bir kısım görevlerin en yüksek verimlilikte yerine getirilebilmesinin ancak birkaç mahalli idarenin bir araya gelerek kurabilecekleri bir kamu kurumu aracılığı ile gerçekleştirilebilecek olması gibi nedenler, bir kısım mahalli hizmetlerin bu kurumlara verilmesini gerektirmektedir. Çeşitli yasalarla mahalli idarelere verilmiş olan bu görevlerden hangilerinin hangi mahalli idare birliği tarafından yerine getirileceğinin yasada tek tek belirlenmesinin zorluğu açıktır. Mahalli idare birliklerinin Anayasanın 127. maddesinde belirtildiği üzere sadece "belirli" kamu hizmetlerini yürütmek üzere kurulacakları anlaşılmaktadır. Buna göre, mahalli idarelerin bütün görevlerini kapsayacak şekilde genel amaçlı veya amacı açıkça belirlenmemiş birlik kurulamaz. Yukarıda anılan kurallar göz önüne alındığında, mahalli idare birliklerinin sonuçta belli kamu hizmetlerini yürütmek üzere kurulacakları ve iptal davasına konu olan "... bazılarını ..." sözcüğünün diğer kurullarla birlikte ele alındığında somutlaşacağı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca, kamu hizmetlerinin hangilerinin Bakanlar Kurulunun izni ile kurulan mahalli idare birliği tarafından yerine getirileceği konusunun ilgili birliğin tüzüğünde gösterilmesi zorunludur. Birlik tüzüğünde birliğe devredilen görev ve hizmetlerin neler olduğunun belirtilmesi zorunlu olduğuna göre, mahalli idare birlikleri Anayasanın 127. maddesinde yazıldığı üzere belirli kamu hizmetlerini görmek üzere kurulmuş olmaktadır. Bu nedenle, Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 3. fıkrasının (b) bendinde yer alan "... bazılarını ..." sözcüğünün Anayasa'nın 123. ve 127. maddelerine aykırılığından söz edilemez. İptal isteminin reddi gerekir.

Dava konusu kuralın Anayasanın 2. ve 8. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Cafer ŞAT ve Şevket APALAK bu görüşlere katılmamışlardır.

B- 4. Maddenin Üçüncü Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, yerel yönetimlerin gücünü doğrudan seçmenden alan özerk idareler olduğu, bunların kendilerine verilmiş olan görevleri mahalli idare birliklerine devredip devredemeyeceklerine kendi organlarının karar vermeleri gerektiği, bunun Anayasa'nın ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın bir gereği olduğu, yerel yönetimlerin, kamu tüzel kişiliğine ve yönetsel özerkliğe sahip oldukları, "yerinden yönetim ilkesi"nin aslında özerkliği öngördüğü, merkezî yönetimin, yerinden yönetim idareleri üzerindeki vesayet yetkisinin sınırsız ve takdire bağlı olmadığı, Bakanlar Kurulu kararıyla bir mahalli idareyi bir birliğe katılmaya zorlamanın veya ayrılma iradesini elinden almanın seçimle gelmiş yerinden yerel yönetimlerin özerkliği ilkesi ile uyumsuzacağı, bu nedenle de kuralın Anayasanın 2., 11., 90. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Yasa'nın 4. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, mahalli idare birliklerinin, birlik tüzüğüne kesinleşmesinden sonra Bakanlar Kurulunun izni ile kurulacağı ve tüzel kişilik

kazanacağı, kurulmuş olan birliğe üye olmak isteyen mahalli idare meclisinin kararı ve buna dayalı başvuru üzerine birlik meclisinin kabulü ile olacağı, bu durumda Bakanlar Kurulu izni aranmayacağı ve birlikten ayrılmalarda ilgili mahalli idare meclisinin kararının yeterli olduğu belirtilmiştir. Dava konusu üçüncü fıkra ile su, atık su, katı atık ve benzeri altyapı tesisleri ile çevre ve ekolojik dengenin korunmasına ilişkin projelerin zorunlu kılması durumunda, mahalli idarelerin daha önce kurulmuş olan mahalli idare birliklerine katılmalarının Bakanlar Kurulu kararına bağlı olarak zorunlu hale getirildiği, yerel yönetimlerin özerkliğinin belli bir dereceye kadar kısıtlandığı ve yerel yönetimin merkezi yönetimin alacağı karar doğrultusunda hareket etmeye zorlandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca fıkroda birliklerden ayrılma da Bakanlar Kurulunun iznine bağlı tutulmuştur.

Anayasa'nın 127. maddesinin dördüncü fıkrasında, merkezi idarenin, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu belirtilmiştir.

Yerleşim yerleri, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ekonomik ve teknik gelişmelerin sonucu olarak birbirleriyle etkileşim halindedir. Kentler, arada hiçbir boşluk bulunmaksızın birbirine komşu ve sınırdış olmakta, herhangi bir yerleşim yerindeki ekonomik, endüstriyel veya hizmet faaliyetleri diğer yerleşim yerlerini de doğrudan olumlu veya olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Ortaya çıkan herhangi bir yerel sorunu gidermek için kurulan bir mahalli idare birliğine, olumsuz biçimde etkilenen mahalli idareler katılmak isterken, aynı sorundan etkilenmeyen veya olumlu olarak etkilenen diğer bir mahalli idarenin, kurulan mahalli idare birliğinin getireceği yükü gözeterek kurulan birliğe katılmaktan kaçınması mümkündür. Bu nedenle fıkroda sınırlı olarak sayılan zorunlu durumlarda, Anayasa'nın 127. maddesinin beşinci fıkrasında belirtildiği gibi, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla Bakanlar Kurulunca kurulmuş birliğe katılmaya karar verilmesinde veya ayrılmanın izne bağlanmasında Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir.

İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11. ve 90. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOGLU, Cafer ŞAT ve Şevket APALAK bu görüşe katılmamışlardır.

C- 6. Maddenin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bir kamu tüzelkişisi olan mahalli idare birliğine, üye yerel yönetimlerin hak ve yetkilerinin aynen tanınamayacağı, aksi takdirde adeta yeni bir yerel yönetim türü yaratılmış olacağı, oysa yerel yönetim türlerinin Anayasa'da tek tek sayıldığı, bu hükümle, mahalli idare birliklerinin şirket kurma, borçlanma, yabancı kuruluşlarla işbirliğinde bulunma gibi uygulamalarda bulunabilecekleri, Yasa tasarısında başlangıçta birliklerin şirket kurmaları yasaklanmış iken, daha sonra bu yasağın tasarıdan çıkarıldığı, kamu hizmetlerinin bu şekilde mahalli idare birliklerinin oluşturacağı şirketlerce görülmesine imkân tanıyan bir düzenlemenin yerel yönetim ilkesi ile çelişeceği, hangi hizmetleri görmek üzere şirket kurulabileceği belirtilmeden, genel bir yetkilendirme doğrultusunda mahalli idare birliklerine kuracağı şirketler aracılığı ile hizmet yürütmesinin özelleştirme ilkeleri ile çelişeceği, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın 2., 11., 47. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 6. maddesinde, "*Mahalli idare birlikleri, tüzükte birliğe devredilmesi öngörülen mahalli müşterek nitelikli hizmetlere ilişkin olarak üye mahalli idarelerin hak ve yetkilerine sahiptir.*" denilmiştir. Buna göre, mahalli idare birlikleri, tüm konularda birliği oluşturan mahalli idarelerin hak ve yetkilerine sahip olmayıp, sadece birliğe devredilmesi öngörülen hizmetlere ilişkin olarak yetki kullanabileceklerdir.

5355 sayılı Yasanın 3. maddesinin (b) bendine göre de birliklerin kamu tüzel kişisi oldukları açıktır. Birden fazla mahalli idarenin bir araya gelerek, yürütmekte oldukları

hizmetlerden bazılarını kuracakları birliğe devretmeleri ve birliğe devredilen hizmetleri yerine getirirken kendi yasalarında verilen hak ve yetkileri kullanmaları doğaldır. Aksi takdirde söz konusu görevlerin yerine getirilebilmesi olanaksız hale gelir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 127. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Konunun Anayasa'nın 2., 11. ve 47. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

D- 8. Maddenin Birinci Fıkrasının "... veya belediye meclis üyeliğine seçilmeyi haiz kişiler arasından, birlik tüzüğünde belirlenen sayıda ve gizli oyla seçecekleri üyelerden oluşur. Ancak dışarıdan seçileceklerin sayısı mahalli idare meclisinden seçileceklerin üçte birini geçemez." Bölümünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde, mahalli idare birliklerinin mahalli idareler arasındaki işbirliğinin kurumlaşmış biçimi olduğu, bunların iradelerini açıklama yetkisine sahip temel karar organı olan birlik meclisinin de birlik üyesi mahallî idarelerin meclislerinin seçilmişlerinden oluşması gerektiği, birlik meclisinde başka kaynaktan üyelik olamayacağı, Anayasa'ya göre yerel yönetimlerin karar organlarının seçmenlerce seçileceği ve yerel yönetimlerin kuruluşunun yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği, Yasada meclis üyeleri ile dışarıdan seçilenler arasında birlik meclis başkanlığını üstlenme ya da birlik encümeninde göreve getirilip getirilmeme konularında hiçbir fark bulunmadığı, böylece, meclis üyelerince birlik üyesi yapılacak olan kişilerin seçilmiş üyelerle aynı yetkilerle donatıldığı, yerinden yönetim ilkesinin de, yerel yönetim birliklerinin karar organlarının doğrudan halk tarafından seçilmesini gerektirdiği, iptali istenen düzenleme, yerel demokrasi alanını ve halkın kendi işlerini kendi temsilcileri eliyle kararlaştırıp yürütmesi ilkesini zedeleyeceğinden demokratik hukuk devleti ilkesine de aykırı olduğu, bunun temsilde adalet ve eşit oy ilkeleriyle bağdaştırılamayacağı, birlik meclisine dışarıdan seçilecek üyelerin uygulamada genellikle birlik üyesi mahalli idare meclislerinde çoğunluğu elinde tutan siyasi partiye mensup üyelerin oyları belirleyeceğinden, seçilecek yeni üyelerin, söz konusu siyasi partilerden geleceği veya bu partilerin yandaşları olacağı, bu durumun yerel seçimlerde ortaya çıkmış olan oy dağılımına bağlı temsil tablosunu çoğunlukta olan parti lehine çevireceği, birlik meclisi üyelerinin bir kısmının seçiminde mahalli idare meclisi üyesi olmaları şart koşularken, bir kısmının sadece mahalli idare meclisi üyesi seçilme koşullarına haiz olmalarının yeterli bulunmasının üyeler arasında seçilme yeterliliği bakımından eşitsizliğe yol açtığı, bu nedenlerle Kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11., 67., 123. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasına göre, birlik meclisi, birliğin karar organı olup birlik üyesi mahalli idarelerin meclislerinin kendi üyeleri veya belediye meclis üyeliğine seçilmeyi haiz kişiler arasından, birlik tüzüğünde belirlenen sayıda ve gizli oyla seçecekleri üyelerden oluşur. Ancak, dışarıdan seçileceklerin sayısı mahalli idare meclisinden seçileceklerin üçte birini geçemez. Asıl üye sayısının yarısı kadar yedek üye seçilir.

Anayasa'da mahalli idare türlerinin, köy yönetimi, belediye yönetimi ve il özel idaresi olmak üzere üç tür olduğu konusunda herhangi bir tartışma bulunmamaktadır. Buna göre, mahalli idare birlikleri ayrı bir yerel yönetim türü olmayıp, kendine özgü bir kamu tüzel kişisidir. Mahalli idarelerin karar organları, belediyelerde belediye meclisi, il özel idarelerinde il genel meclisi ve köy yönetiminde köy ihtiyar meclisi olup bu organların seçimle oluşturulması Anayasal zorunluluktur. Mahalli idare birliklerinin ayrı bir yerel yönetim türü olmaması nedeniyle, karar organı olan birlik meclisinin Anayasanın 127. maddesinde sözü edilen seçmenler tarafından seçilmesi zorunlu değildir. Bu durumda, iptal davasına konu olan yasa kuralı ile mahalli idare birliklerinin meclislerinin, birlik üyesi mahalli idare meclisleri üyelerinin yanı sıra, belediye meclis üyeliğine seçilmeyi haiz kişiler arasından seçilmesi anayasal bir sorun oluşturmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, kural Anayasa'nın 127. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11. 67. ve 123. maddeleri ilgisi görülmemiştir. Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Cafer ŞAT, Fettah OTO ve Şevket APALAK bu görüşe katılmamışlardır.

E- 17. maddenin İkinci Fıkrasındaki "... birliğin faaliyet alanında olmak ve sayısı üçü geçmemek üzere birlik meclisinin kararıyla kurulacak diğer birimlerden ..." İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 8. ve 123. maddelerine göre, idarenin tüm yetki ve görevlerini kanundan alması ve tüm birimlerinin açıkça kanunda belirtilmesi gerektiği, ülke düzeyinde kurulan birliklerle üye sayısı yüzden fazla olan birliklerin teşkilatlarında yer alacak birimlere ilişkin belirsizlik yaratan bir düzenlemenin idarenin kanuniliği ilkesi ile bağdaşmadığı, söz konusu birimleri kanunla göstermek yerine bu birimleri belirleme yetkisinin idareye verildiği, oysa Anayasa'da belirtilen ayrı haller dışında idarenin asli düzenleme yetkisinin bulunmadığı, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi uyarınca, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilemeyeceği, Anayasa Mahkemesi kararlarına göre, yasa koyucunun, belli konularda gerekli kuralları koyacağı, çerçeveyi çizeceği, eğer uygun ve zorunlu görürse, onların uygulanması yolunda sınırları belirlenmiş alanlar bırakacağı, idarenin ancak o alanlar içinde takdir yetkisine dayanmak suretiyle yasalara aykırı olmamak üzere bir takım kurallar koyarak yasanın uygulanmasını sağlayacağı, bu nedenlerle, iptali istenen düzenlemenin Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 17. maddesinin birinci fıkrasında, norm kadroya uygun olarak birlik teşkilatının birlik müdürü, yazı işleri müdürü, mali işler birimleriyle birliğin faaliyet alanına göre kurulacak teknik işler biriminden oluşacağı belirtilerek mahalli idare birliklerinin örgütlenmesi konusunda genel kural getirilmiştir. Dava konusu kuralla bu kurala istisna getirerek birlik meclisinin kararı ile ayrıca en fazla üç birim daha kurulabileceği öngörülmüştür. Bu yola birliğin ülke düzeyinde kurulması ve birliğin yüzden fazla mahalli idareden oluşması durumlarında başvurulabilecektir. Bu tür birliklerde genel sekreter, yazı işleri ve mali işler birimi de yer alacaktır.

Anayasanın 123. maddesinde "*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur." denilmiştir.

Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 17. maddenin ikinci fıkrası uyarınca, sayısı üçü geçmemek üzere kurulacak birimlerin norm kadroya uygun olması gerekmektedir. Öte yandan, aynı Yasa'nın 22. maddesinin beşinci fıkrasına göre, birliklerde, teşkilat ve personel istihdamı konularında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Belediye Kanunu ile Belediye Kanununa aykırı olmamak kaydıyla birlik tüzüğü hükümlerinin uygulanacağı kurala bağlanmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. maddesinin birinci fıkrasına göre de, belediyelerde norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenecektir. Belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadroları ise bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi tarafından kararlaştırılacaktır.

Buna göre, ülke düzeyinde kurulan mahalli idare birlikleri ile üye sayısı yüzden fazla olan mahalli idare birliklerinde, birliğin faaliyet alanında olmak ve sayısı üçü geçmemek üzere kurulacak birimlerin çerçevesi, norm kadroya uygunluk ve Belediye Kanunu'nda yer alan kurallarla belirlenmiş olmaktadır.

Bu kurallar göz önüne alındığında, kamu yararı ve kamu hizmetinin gereği olarak, standart hale getirilmiş kadrolara bağlı kalınmak koşuluyla, yasaya göre kurulması zorunlu olanların dışında, ihtiyaç duyulan ve sayısı üçü geçmeyecek diğer birimlerin mahalli idare birliği meclisinin kararı ile kurulması konusunda verilen yetkide, bir belirsizlikten ve sınırsızlıktan söz edilemez.

Bu nedenle, Kural Anayasa'nın 123. maddesine aykırı değildir.

İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 11. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

F- 18. Maddenin Birinci ve Son Fıkralarının İncelenmesi

1- Birinci Fıkranın İncelenmesi

5355 sayılı Yasanın 18. maddesinin birinci fıkrasının birinci tümcesi 29 Aralık 2005 günlü, 5445 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1. maddesi ile değiştirilmiştir.

Bu nedenle, 18. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

18. maddenin birinci fıkrasının ikinci tümcesinde ise "*Bakanlar Kurulu, bu konuda genel izin vermeye yetkilidir.*" denilmiştir.

Anayasa'nın 127. maddesinin altıncı fıkrasına göre, mahalli idare birliklerinin kurulması konusunda Bakanlar Kurulu yetkilidir. 18. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi, ilçelerde o ilçenin adını taşıyan köylere hizmet götürme birliği kurulabileceğini öngörmektedir. Dava konusu kurala göre, Bakanlar Kurulu her bir ilçede köylere hizmet götürme birliği kurulması için ayrı ayrı karar vermek yerine, bu konuda genel bir karar verebilecektir. Kural ile ilçelerde köylere hizmet götürme birliklerinin kurulması konusunda genel bir izin verilerek daha hızlı, etkin ve verimli hizmetin sağlanmasının amaçlandığı anlaşıldığından kural Anayasa'nın 127. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Konunun Anayasa'nın 2., 8., 11., 123. ve 126. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

2- Son Fıkranın İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın gösterdiği ayrık haller dışında yürütmenin asli düzenleme yetkisinin bulunmadığı, bu yetkinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve devredilemeyeceği, yürütmenin, ancak yasayla asli olarak düzenlenmiş alanda kural koyabileceği, yürütmeye devredilen yetkinin Anayasa'ya uygun olabilmesi için yasa temel esasların belirlenmesi ve sınırlarının çizilmesi gerektiği, dava konusu kuralla yürütme organı olan İçişleri Bakanlığına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi yasa da gösterilmeyen bir düzenleme yetkisi verildiği, bu nedenle kuralın, Anayasa'nın 2., 6. 7., 8. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5355 sayılı Yasanın 18. maddesinin son fıkrasında "*Köylere hizmet götürme birliklerinin bütçesine ilişkin esas ve usuller ile muhasebe ve raporlama standartları, harcama esas ve usulleri, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türleri ile bu birliklerin yapacakları ihalelere ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.*" denilmiştir.

Belediyeler ve il özel idarelerinde olduğu gibi, bütçeye, gelirlere ve giderlere ilişkin ana konuların yasa ile belirlenmesinden sonra, usule ve teknik konulara ilişkin detayların idarenin düzenlemesine bırakılması yetki devri olarak nitelendirilemez.

Öte yandan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektedir. Bu Yasanın kapsam başlıklı 2. maddesinin (a) bendine göre, diğer kamu idareleri yanında özel idareler ve belediyeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, birlikler ve tüzel kişilerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği kurala bağlanmıştır.

Dava konusu kural uyarınca birliklerin yapacakları ihalelere ilişkin esas ve usullerin 4734 sayılı Yasaya uygun olarak çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği açık olduğundan yasama yetkisinin devrinden söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 7. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Konunun Anayasa'nın 2., 6., 8. ve 11. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

G- 19. Maddedeki "8 inci maddede belirtilen doğal üyeler ile birliğin sulama faaliyetinden faydalanan ve belediye meclisi üyeliğine seçilme şartlarına sahip olan çiftçiler arasından birlik tüzüğünde gösterilen sayıda seçilecek üyelerden oluşur." Bölümünün İncelenmesi

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 19. maddesi 4 Ocak 2006 günlü, 26043 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 29.12.2005 günlü, 5445 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 2. maddesi ile değiştirilmiştir.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI KARARI

26.5.2005 günlü, 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu'nun;

A) 1- 3. maddesinin (b) bendinde yer alan "... bazılarını ..." sözcüğü,

2- 4. maddesinin üçüncü fıkrası,

3- 6. maddesi,

4- 8. maddesinin birinci fıkrasının "... veya belediye meclis üyeliğine seçilmeyi haiz kişiler arasından, birlik tüzüğünde belirlenen sayıda ve gizli oyla seçecekleri üyelerden oluşur. Ancak dışarıdan seçileceklerin sayısı mahalli idare meclisinden seçileceklerin üçte birini geçemez." bölümü,

5- 17. maddesinin ikinci fıkrasının "... birliğin faaliyet alanında olmak ve sayısı üçü geçmemek üzere birlik meclisinin kararıyla kurulacak diğer birimlerden..." bölümü,

6- 18 maddesinin birinci fıkrasının, ikinci tümcesi ve son fıkrası,

24.9.2008 günlü, E. 2005/90, K. 2008/146 sayılı kararla reddedildiğinden, bu madde, fıkra, bölüm, tümce ve sözcüğe ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

B) 1- 18. maddesinin birinci fıkrasının birinci tümcesi,

2- 19. maddesinin "... 8 inci maddede belirtilen doğal üyeler ile birliğin sulama faaliyetinden faydalanan ve belediye meclisi üyeliğine seçilme şartlarına sahip olan çiftçiler arasından birlik tüzüğünde gösterilen sayıda seçilecek üyelerden oluşur." bölümü,

hakkında, 24.9.2008 günlü, E.2005/90, K.2008/146 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu tümce ve bölüme ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

24.9.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- SONUÇ

26.5.2005 günlü, 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu'nun:

A- 3. maddesinin (b) bendinde yer alan "... bazılarını ..." sözcüğünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Cafer ŞAT ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B- 4. maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Cafer ŞAT ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

C- 6. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

D- 8. maddesinin birinci fıkrasının "... veya belediye meclis üyeliğine seçilmeyi haiz kişiler arasından, birlik tüzüğünde belirlenen sayıda ve gizli oyla seçecekleri üyelerden oluşur. Ancak dışarıdan seçileceklerin sayısı mahalli idare meclisinden seçileceklerin üçte birini geçemez." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Cafer ŞAT, Fettah OTO ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

E- 17. maddesinin ikinci fıkrasının "... birliğin faaliyet alanında olmak ve sayısı üçü geçmemek üzere birlik meclisinin kararıyla kurulacak diğer birimlerden..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

F- 18. maddesinin;
1- Birinci fıkrasının,
a- Birinci tümcesini, 29.12.2005 günlü, 5445 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1. maddesiyle değiştirildiğinden, bu tümceye ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIğINA, OYBİRLİğİYLE,
b- İkinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİğİYLE,
2- Son fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİğİYLE,
G- 19. maddesi, 5445 sayılı Yasa'nın 2. maddesiyle değiştirildiğinden, maddenin "... 8 inci maddede belirtilen doğal üyeler ile birliğin sulama faaliyetinden faydalanan ve belediye meclisi yeliğine seçilme şartlarına sahip olan çiftçiler arasından birlik tüzüğünde gösterilen sayıda seçilecek üyelerden oluşur." bölümüne ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIğINA, OYBİRLİğİYLE,
24.9.2008 gününde karar verildi.

[R.G. 26 Şubat 2009 – 27153]

 [İçindekilere dn](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/88

Karar Sayısı : 2008/166

Karar Günü : 20.11.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Van Asliye 3. Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26.9.2004 günlü, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 12. maddesinin, 11.5.2005 günlü, 5348 sayılı Yasa'nın 3. maddesiyle değiştirilen "resmî belgede sahtecilik (m.204/2)" ibaresinde yer alan "2" kısmının, Anayasa'nın 10. ve 37. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Müşteki adına sanıklarca düzenlenen ve imzalanan bono nedeniyle resmî evrakta sahtekrlık suçunun işlendiği iddiasıyla açılan kamu davasında, itiraz konusu kısmın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Tülay TUğCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOğLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'n katılımlarıyla 27.9.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİğİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 5235 sayılı Yasada ağır ceza mahkemesinin görevinin genel olarak "10 yıl ve daha fazla hapis cezasını gerektiren fiiller" şeklinde belirlendikten sonra bir kısım suçların tek tek sayılmak suretiyle ağır ceza mahkemelerinin görevi içerisine alındığı, Türk Ceza Kanunu'nun resmî belgede sahtecilik suçunu düzenleyen 204. maddesinin yalnızca ikinci fıkrasının ağır ceza mahkemesinin görevleri arasında sayılmasının eylemi aynı suç

tipine uyan kişilerden kamu görevlilerinin ağır ceza mahkemesinde, sivil kişilerin ise asliye ceza mahkemesinde yargılanmasını sağlamaya yönelik olduğu, bu düzenlemenin aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve ayrıcalık yapılmasını önlemek amacını güden eşitlik ilkesine, doğal yargıç ilkesine aykırı olduğu yargı organının kişiye göre belirlenmesine ve bu yolla yargının yürütmenin etkisi altına alınmasına yol açacağı, belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 10. ve 37. maddelerine aykırı olan kısmın iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kısım ile Türk Ceza Kanunu'nun 204. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen resmî belgede sahtecilik suçu, ağır ceza mahkemesinin bakmakla görevli olduğu dava ve işler arasında sayılmıştır.

Ağır ceza mahkemesinin görev alanı, Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adlîye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 12. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ağır ceza mahkemesinin bakacağı dava ve işlere ilişkin suçların bir kısmı ceza türü ve miktarı gözetilerek, bir kısmı da ismen sayılarak belirlenmiştir. Türk Ceza Kanununun 204. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen resmî belgede sahtecilik suçu da ismen sayılan suçlar arasında yer almıştır.

26.9.2004 tarihli, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Resmî belgede sahtecilik" başlıklı 204. maddesi şöyledir:

"(1) Bir resmî belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmî belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmî belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmî bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmî belgeyi kullanan kamu görevlisi üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Resmî belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması halinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır."

Maddenin birinci fıkrasında resmî belgede sahtecilik suçu genel olarak düzenlendikten sonra, ikinci fıkrasında kamu görevlilerinin görevleri gereği düzenlemeye yetkili oldukları resmî belgede sahtecilik suçunu işlemeleri özel olarak düzenlenmiş ve daha ağır bir ceza ile cezalandırılmaları öngörülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesiyle, birbirleriyle aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durum ve konumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Ceza siyasetinin gereği olarak yasa koyucu, Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, cezalandırmada güdülen amacı da gözeterek hangi eylemlerin suç sayılacağını, bunlara verilecek cezanın türü, miktarı, artırım ve indirim nedenleri ve oranları ile suçun takibine, cezalandırılmasına ve yargılama usulüne ilişkin koşullar öngörebilir. Ceza mahkemelerinin görev alanlarının belirlenmesi de, ceza siyaseti gereği yasa koyucunun takdirindedir.

Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmî belgede sahtecilik suçunu işleyen kamu görevlileri ile bu durum dışında kalan diğer hallerde resmî belgede sahtecilik suçunu işleyen kişiler aynı hukuksal konumda bulunmadıklarından, bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Anayasa'nın "Kanuni hakim güvencesi" başlıklı 37. maddesinde, "Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz." denilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kararlarında da belirtildiği gibi, doğal yargıç kavramı suçun işlenmesinden veya çekişmenin doğmasından önce davayı görececek yargı yerini yasanın belirlemesi şeklinde tanımlanmaktadır. Başka bir anlatımla doğal yargıç ilkesi, yargılama makamlarının suçun işlenmesinden veya çekişmenin meydana gelmesinden sonra özel olarak kurulmasına veya yargıcın atanmasına engel oluşturmaktadır.

İtiraz konusu kural, belirli bir suçun işlenmesinden sonra bu suça ilişkin davayı görececek yargı yerini belirlemeyi amaçlamadığından, doğal yargıç ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 10. ve 37. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

26.9.2004 günlü, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 12. maddesinin, 11.5.2005 günlü, 5348 sayılı Yasa'nın 3. maddesiyle değiştirilen "resmî belgede sahtecilik (m.204/2)" ibaresinde yer alan "/2" kısmının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 20.11.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

[R.G. 26 Şubat 2009 – 27153]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2007/90

Karar Sayısı : 2009/2

Karar Günü : 8.1.2009

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Kadıköy 1. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 79. maddesinin onuncu fıkrasında yer alan "...hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde..." ibaresinin Anayasa'nın 11., 13., 49. ve 60. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sigortalılığın tespiti istemiyle açılmış bulunan hizmet tespiti davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali istemiyle başvurmuştur.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER, Ali GÜZEL, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılmalarıyla 13.9.2007 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı yasa hükmünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.

İptali istenen ibareyi içeren 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 79. maddesinin onuncu fıkrasındaki, "Yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın

sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır.” kuralına yönelik itiraz başvurusu, 30.6.1998 günlü, E. 1997/18, K. 1998/42 sayılı kararla Anayasa’ya aykırı olmadığı gerekçesi ile reddedilmiş ve bu karar 6.12.2000 günlü, 24252 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek reddedilen itiraz konusu kural hakkında yeni bir başvurunun yapılabilmesi için, önceki kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı 6.12.2000 gününden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır.

Bu nedenlerle, başvurunun, Anayasa’nın 152. ve 2949 sayılı Yasa’nın 28. maddeleri gereğince reddi gerekir.

V- SONUÇ

17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nun 79. maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “... hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde ...” ibaresinin iptali istemine ilişkin itiraz başvurusunun, Anayasa’nın 152. ve 2949 sayılı Yasa’nın 28. maddelerinin son fıkraları gereğince REDDİNE, 8.1.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

[R.G. 26 Şubat 2009 – 27153]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararı

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/14581

Karar No : 2009/663

Mahkemesi : Bursa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 24/4/2008

Numarası : 2006/424-2008/171

Davacı : Feride ARSLAN

Davalı : 1- Fehmi ARSLAN 2- Münise ARSLAN Vekili Avukat İsmail YALDIZ

Davacı Feride Arslan tarafından, davalı Fehmi Arslan ve Münise Arslan aleyhine 8/9/2006 gününde verilen dilekçe ile maddi ve manevi tazminat istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonunda; davanın kısmen kabulüne dair verilen 24/4/2008 günlü kararın Yargıtay’ca incelenmesi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından süresi içinde kanun yararına temyiz istenilmekle temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü.

Dava, müessir fiil sonucu yaralanma nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın miktar itibarıyla kesin olmak üzere kısmen kabulüne karar verilmiştir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 4/12/2008 gün ve 2008/245099 sayılı yazılılarıyla kararın HUMK’nun 427/6. maddesi uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Davacı, davalıların saldırıları sonucu yaralandığını, halen tedavisinin devam ettiğini iddia ederek maddi ve manevî tazminatın tahsilini istemiştir.

Bursa 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 13/7/2006 gün ve 2006/65 esas, 2006/805 karar sayılı kararı ile davalılar etkili eylem suçundan dolayı cezalandırılmışlardır. Ceza yargılaması sonucu davacı yararına 250.00 YTL manevi tazminatın sanıklardan müteselsilen tahsiline karar verilmiştir. Adı geçen sanıklar iş bu davada davalıdırlar. Aynı olay nedeniyle manevi tazminata karar verilmiş ve söz konusu ceza kararı kesinleşmiştir. Davacı aynı olaya dayanarak dava açmıştır. 12/7/2002 tarihli raporda, davacının 5 gün mutad iştigaline engel

olacak şekilde yaralandığı açıklanmış, 21/3/2006 tarihli Adli Tıp Raporunda ise yaralanmanın basit bir tıbbi müdahale ile giderilecek nitelikte olduğu ifade edilmiştir. Davacının sağlığında olumsuz bir gelişme söz konusu değildir.

Mahkemece, ceza mahkemesince kabul edilen manevi tazminat miktarı ve tazminata faiz işletilmemiş olması nedeniyle manevi tazminatın bölünmezliği ilkesinden bahisle manevi tazminat talebinin reddine karar verilmesinin adalet duygusu ve hakkaniyetle bağdaşmayacağı gerekçeleriyle 300.00 YTL manevi tazminatın olay tarihinden faizi ile davalılardan tahsiline karar verilmiştir.

Cismani zararda, manevi tazminat Borçlar Kanunu'nun 47. maddesinde düzenlenmiştir. Hukuka aykırı bir eylem nedeniyle çekilen ruhsal elem ve üzüntüler o tarihte duyulan ve duyulması gereken bir haldir. Manevi tazminat istemi yapısı gereği bölünmez kalan kısmı saklı tutulamaz. Somut olayda, davacı manevi zararını ceza yargılaması sırasında talep etmiş ve kısmen kabul ile sonuçlanan karar kesinleşmiştir.

Şu halde, mahkemece davacının manevi tazminat isteminin tümünden reddine karar verilmesi gerekirken manevi tazminatın niteliğine ve dosya kapsamına uygun düşmeyen gerekçe ile istemin bir kısmının hüküm altına alınması usul ve yasaya aykırı olduğundan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz istemi bu nedenle yerinde görülmiştir.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK'nun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan nedenlerden dolayı kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine 19/1/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 26 Şubat 2009 – 27153]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Kararı

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No: 192

- KARAR -

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığı tarafından Kurulumuz Başkanlığına gönderilen 17/02/2009 tarih, A.01.1.RTÜ.0.01.01-140.02/385-2308 sayılı yazıda; Kurulumuzun 06/12/2008 tarih, 318 sayılı kararı ile, ülke çapında yayın yapan televizyon kuruluşlarının tespit edildiği, 31/01/2009 tarih, 63 sayılı karar ile de, Ulusal Kanal logosuyla yayın yapan kuruluşla birlikte, kararımızda isimleri yer alan uydu ortamından kamuya yayın yapan kuruluşların da Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca izlenmesine karar verildiği, söz konusu izlenmesi gereken bir kısım kanalın haber ve genel içerikli yayınlar yaparken, bir kısım kanalın hiçbir şekilde haber ve seçime yönelik yayınlar yapmayıp spor, müzik, sinema, çocuk gibi yalnız belli konularda Digitürk, D Smart platformlarından abonelerine yönelik şifreli sinema, müzik ve benzeri konularda tematik yayınlar yaptığı, seçime yönelik yayın yapmayan ve yalnızca belli konularda yayın yapan kanalların seçim dönemi yayın ilkeleri yönünden izlenmesinde herhangi bir yarar bulunmadığı, ayrıca Üst Kurullarının sahip olduğu teknik imkanların ve izleme yapan personelin sayısının da listede yer alan bu kanalların genel içerikli yayın yapan diğer kanallarla aynı şekilde izlenmesine ve değerlendirmesine de imkan vermediği belirtilerek, uygun görülmesi halinde yazılarına ekli Ek-3 ve Ek-4 sayılı listelerde yer alan ve seçim dönemine yönelik yayın yapması söz konusu olmayan kanalların Üst Kurullarınca izlenmesine gerek olmadığına ya da izlenmesi gereken kanallar listesinden çıkarılmasına karar verilmesi istenilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Yüksek Seçim Kurulunun 06/12/2008 tarih, 2008/318 sayılı kararı ile; Türkiye’de ve Türkiye’ye yönelik olarak ülke çapında (ulusal düzeyde) Türkçe yayın yapan özel radyo ve televizyon kanalları belirlenmiş ve sonrasında Kurulumuzun 31/01/2009 tarih, 63 sayılı kararı ile de; 2008/318 sayılı kararımız ile tespit olunan ve Resmî Gazetenin 28/12/2008 tarih, 27094 sayısında isimleri yayımlanan televizyon kuruluşlarına ek olarak, Türkiye’de ve Türkiye’ye yönelik olarak uydu ortamından doğrudan kamuya yayın yapan özel televizyon kuruluşları belirlenerek, söz konusu kuruluşlarında Kurulumuzun 27/12/2008 tarih, 336 sayılı kararında belirtilen yayın ilkeleri gözetilerek, seçim döneminde Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca izlenerek, sonucunda düzenlenecek raporların, Kurulumuza gönderilmesi gerektiğine karar verilmişti.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulundan alınan yazıda, Kurulumuzun 2008/318 ve 2009/63 sayılı kararları ile belirlenerek ilan olunan özel televizyon kanalları arasında yer alan ve seçim dönemine yönelik yayın yapması söz konusu olmayan kanalların izlenip sonra da bir rapor düzenlenmesinde herhangi bir yarar bulunmadığı, ayrıca Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun sahip olduğu teknik imkanların ve izleme yapan personelin sayısının da listede yer alan kanalların genel içerikli yayın yapan diğer kanallarla aynı şekilde izlenmesine ve değerlendirmesine de imkan vermediği belirtilerek, uygun görülmesi halinde (SİNEMA – MÜZİK – SPOR – PAZARLAMA – KÜLTÜR – ÇOCUK) uydu ortamından yayın yapan yayın kuruluşlarının yayın içeriklerini gösterir Ek – 3 ve (ŞİFRELİ-DİĞİTÜRK-D-SMART) uydu ortamında şifreli yayın yapan ve aynı zamanda DİĞİTÜRK ile D- SMART yayın platformunda yayın yapan kuruluşları gösterir Ek – 4 sayılı listelerde yer alan ve seçim dönemine yönelik yayın yapması söz konusu olmayan kanalların, Üst Kurulca izlenmesine gerek olmadığına ya da izlenmesi gereken kanallar listesinden çıkarılmasına karar verilmesi istenilmiştir.

Bu duruma göre; Radyo ve Televizyon Üst Kurulu talebinin Kurulumuzca uygun görüldüğüne ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 17/02/2009 tarihli yazısına ekli;

Ek – 3 sayılı listede yer alan;

ACTIONMAX, CİNE 5, CNBC-e, COMEDYMAX, COOLSMART, D SPOR, DİĞİ, DİZİMAX (POPÜLER A.Ş.), DİZİMAX (ERYAN A.Ş.), DOST TV, DREAM, DREAM TÜRK, E2, ESTORE TV, EXPO CHANNEL, FASHİON ONE TV, FENER TV, FOX LIFE, FUTBOL SMART, FX, GALA TV, GOLD MAX, GOLDMAX 2, HD TV SMART, HITS NR1, HOME TV, HOME TV (SİNEMA TV), İZ TV, JOJO, KARADENİZ TV, KRAL TV, LİG TV, LOCA 1, LOCA 2, LOCA 3, MEHTAP TV, MEMLEKETİM, MGM, MOVİEMAX, MOVİEMAX 2, MOVİE SMART, MTV TÜRKİYE, MYMAX, PLAYER MAX, POWER TÜRK, SALON 1 TURKCELL, SALON 2 HAZIR KART, SALON 3, SHOPPING TV 1, SHOW MAX, SHOW PLUS, SHOWROOM, SİNE KLASİK 1 TV, SMART, SPOR MAX, SÜPER SPORT, T TÜRK TV, TEMPO TATLİSES TV, TGRT PAZARLAMA, TJK TV, TNT, TÜRK MAX, TÜRKÇE TV, VİVA, YABAN TV, YEŞİLÇAM, YUMURCAK TV,

Ek – 4 sayılı listede yer alan;

COMEDY MAX, COOL SMART, DİZİMAX (POPÜLER A.Ş.), DİZİMAX (ERYAN A.Ş.), DREAM, DREAM TÜRK, FOX LIFE, FUTBOL SMART, FX, GOLD MAX, GOLDMAX 2, HD TV SMART, HOME TV, HOME TV (SİNEMA TV), İZ TV, JOJO, LİG TV, LOCA 1, LOCA 2, LOCA 3, MGM, MOVİEMAX, MOVİEMAX 2, MOVİE SMART, MYMAX, SALON 1 TURKCELL, SALON 2 HAZIR KART, SALON 3, SHOW MAX, SHOW PLUS, SHOWROOM, SPOR MAX, TÜRK MAX,

Kanallarının, seçim dönemine yönelik yayın yapmaları söz konusu olmayan kanallar olduğu anlaşıldığından, bu kanalların Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca izlenmesine gerek olmadığından, seçim dönemi içinde izlenmesi gereken kanallar listesinden çıkartılmasına, Kurulumuzun 2008/318 ve 2009/63 sayılı kararları kapsamında olan diğer televizyon kanallarının ise, yine Kurulumuzun 27/12/2008 tarih ve 336 sayılı kararında belirtilen yayın ilkelerine uygun yayın yapıp yapmadıklarının denetlenmesine karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle,

1 – Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun talebinin Kurulumuzca uygun görüldüğüne,

2 – Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 17/02/2009 tarihli yazısına ekli,

a) Ek – 3 sayılı listede yer alan;

ACTIONMAX, CİNE 5, CNBC-e, COMEDYMAX, COOLSMART, D SPOR, DİĞİ, DİZİMAX (POPÜLER A.Ş.), DİZİMAX (ERYAN A.Ş.), DOST TV, DREAM, DREAM TÜRK, E2, ESTORE TV, EXPO CHANNEL, FASHİON ONE TV, FENER TV, FOX LİFE, FUTBOL SMART, FX, GALA TV, GOLD MAX, GOLDMAX 2, HD TV SMART, HITS NR1, HOME TV, HOME TV (SİNEMA TV), İZ TV, JOJO, KARADENİZ TV, KRAL TV, LİG TV, LOCA 1, LOCA 2, LOCA 3, MEHTAP TV, MEMLEKETİM, MGM, MOVİEMAX, MOVİEMAX 2, MOVİE SMART, MTV TÜRKİYE, MYMAX, PLAYER MAX, POWER TÜRK, SALON 1 TURKCELL, SALON 2 HAZIR KART, SALON 3, SHOPPING TV 1, SHOW MAX, SHOW PLUS, SHOWROOM, SİNE KLASİK 1 TV, SMART, SPOR MAX, SÜPER SPORT, T TÜRK TV, TEMPO TATLİSES TV, TGRT PAZARLAMA, TJK TV, TNT, TÜRK MAX, TÜRKÇE TV, VİVA, YABAN TV, YEŞİLÇAM, YUMURCAK TV,

b) Ek – 4 sayılı listede yer alan;

COMEDY MAX, COOL SMART, DİZİMAX (POPÜLER A.Ş.), DİZİMAX (ERYAN A.Ş.), DREAM, DREAM TÜRK, FOX LİFE, FUTBOL SMART, FX, GOLD MAX, GOLDMAX 2, HD TV SMART, HOME TV, HOME TV (SİNEMA TV), İZ TV, JOJO, LİG TV, LOCA 1, LOCA 2, LOCA 3, MGM, MOVİEMAX, MOVİEMAX 2, MOVİE SMART, MYMAX, SALON 1 TURKCELL, SALON 2 HAZIR KART, SALON 3, SHOW MAX, SHOW PLUS, SHOWROOM, SPOR MAX, TÜRK MAX,

Kanallarının, seçim dönemine yönelik yayın yapması söz konusu olmayan kanallar olduğu anlaşıldığından, bu kanalların Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca izlenmesine gerek olmadığına ve seçim dönemi içinde izlenmesi gereken kanallar listesinden çıkartılmasına,

3 – Yüksek Seçim Kurulunun 2008/318 ve 2009/63 sayılı kararları kapsamında olan diğer televizyon kanallarının ise, yine Kurulumuzun 27/12/2008 tarih ve 336 sayılı kararında belirtilen yayın ilkelerine uygun yayın yapıp yapmadıklarının denetlenmesine,

4 – Karar örneğinin Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığı ile İçişleri Bakanlığına gönderilmesine,

5 – Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasına ve ayrıca karar özetinin TRT bildirisini olarak kamuoyuna duyurulmasına,

17/02/2009 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Muammer AYDIN

Başkanvekili
Ahmet BAŞPINAR

Üye
Hasan ERBİL

Üye
Necati SÖZ

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
Bahadır DOĞUSOY

Üye
Kırdar ÖZSOYLU

[R.G. 25 Şubat 2009 – 27152]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

FALAKAOĞLU/Türkiye Davası (No:3)*

Başvuru No:16229/03
Strazburg
23 Ocak 2007

OLAYLAR

Başvuran 1974 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir.

28 Mart 2001 tarihinde başvuranın yazı işleri müdürü olduğu *Yeni Evrensel* gazetesinde Ender İMREK tarafından kaleme alınan "*Newroz Ateşini 1 Mayıs'a Taşımak*" başlıklı bir makale yayınlanmıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı 7 Ağustos 2001 tarihli bir iddianameyle, halkı ırk ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik etmekle suçlamıştır. DGM Cumhuriyet Başsavcısı, başvuranın 5680 sayılı Kanun'un 16 § 1. ve Türk Ceza Kanunu'nun 312 § 2. maddesi uyarınca mahkum edilmesini talep etmiştir.

Başvuran DGM'ye sunduğu savunma lahiyasında, kendisine isnat edilen suçlamaları reddetmiş ve dava konusu makalenin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Başvuran, DGM'nin tarafsızlıktan ve bağımsızlıktan yoksun olduğunu, basın özgürlüğünün ve mahkumiyetinden doğabilecek bilgileri açıklama özgürlüğünün ihlal edildiğini iddia ederek AIHS'nin 6. ve 10. maddelerine atıfta bulunmuştur. Başvuran ayrıca dava konusu makalenin, ırk veya bölge ayrımcılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek gibi bir amaç gütmeye çalıştığını ileri sürmüştür.

15 Mayıs 2002 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, TCK'nın 312 § 2 maddesi uyarınca başvuranı suçlu bularak, iki yıl hapis cezasına mahkum etmiş, ardından hapis cezasını para cezasına çevirerek başvuranı 3.464.229.600 Türk Lirası (yaklaşık 2.769 Euro) ödemeye mahkum etmiştir. Mahkeme ayrıca 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 2 § 1. maddesi gereğince *Yeni Evrensel* gazetesinin yayının iki gün süreyle durdurulmasına karar vermiştir.

Başvuran, 15 Mayıs 2002 tarihinde temyiz başvurusunda bulunmuştur.

Başvuran 10 Haziran 2002 tarihinde sunduğu temyiz dilekçesinde AIHS'nin 6. ve 10. maddelerine atıfta bulunmuş ve DGM önündeki savunma gerekçelerini yinelemiştir.

25 Temmuz 2002 tarihinde Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Yargıtay'dan ilk derece mahkemesi kararını onamasını istemiştir.

Yargıtay, başvurana tebliğ edilmeyen Cumhuriyet Savcısı'nın görüşünde hareketle 30 Eylül 2002 tarihinde, mahkemenin mevcut deliller ve takdir gücünden hareketle bu kararı verdiği kanaat getirerek ilk derece mahkemesi kararını onamıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Bu karar, 24 Ekim 2002 tarihinde ilk derece mahkemesi kalemindeki dava dosyasına eklenmiştir.

9 Aralık 2002 tarihinde, verilen para cezasını ödeme emri Küçükçekmece Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenlenmiştir.

Hükümet'e göre, başvuran verilen para cezasını 6 Ağustos 2003 tarihinde ödemiştir.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuran, mahkum edilmesinin ve sözkonusu gazetenin geçici olarak kapatılmasının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini ileri sürmekte ve AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Başvuran ayrıca Yargıtay Cumhuriyet Savcısı'nın tebliğnamesini kendisine tebliğ edilmemesinden dolayı şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunmaktadır. Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

I. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

Hükümet altı ay kuralına uyulmadığını belirterek AİHM'den sözkonusu başvuruyu reddetmesini talep etmektedir. Hükümet nihai iç hukuk kararının 30 Eylül 2002 tarihinde Yargıtay tarafından verildiği belirtmektedir. Bu kararın 24 Ekim 2002 tarihinde ilk derece mahkemesi kalemindeki dava dosyasına eklendiğini ve başvuranın en geç bu tarihte sözkonusu karardan haberdar olması gerektiğini belirtmektedir.

AİHM, başvuranın nihai iç hukuk kararının kendisine res'en tebliğ edilmesini talep etme hakkına sahip olduğu durumlarda, altı aylık sürenin kararın bir nüshasının tebliğ edildiği tarihten itibaren işlemeye başladığının kabul edilmesi hususunun, AİHS'nin 35 § 1. maddesinin konusuna ve amacına uygun olacağı yönündeki içtihadını hatırlatmaktadır. (Bkz. Worm-Avusturya, 29 Ağustos 1997 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*). Oysa ki, kararın tebliğ edilmesi iç hukukta öngörülmediği durumlarda AİHM, kararın kullanıma açıldığı, tarafların kararın içeriğinden haberdar olabilecekleri tarihin temel alınmasının uygun olacağı kanaatindedir (*Seher Karataş-Türkiye*, no: 33179/96, 9 Temmuz 2002).

AİHM, mevcut davada Yargıtay tarafından verilen ve nihai iç hukuk kararı olan 30 Eylül 2002 tarihli kararın ilan edilmediğini ve başvurana ya da avukatına tebliğ edilmediğini gözlemlemektedir. Sözkonusu kararın ilk derece mahkemesi kaleminde iletildiği 24 Ekim 2002 tarihinden sonra Küçükçekmece Cumhuriyet Savcısı ödeme emrini başvurana tebliğ etmiştir. AİHM, mevcut dava olayları dikkate alındığında Yargıtay'a temyiz başvurusunun yapıldığı tarih ile sözkonusu ödeme emrinin alındığı tarih arasında hiçbir tebliğnamenin tebliğ edilmemiş olması nedeniyle altı aylık sürenin, başvuranın Savcılık tarafından gönderilen tebliğnameyi aldığı tarihten itibaren işlemeye başladığının kabul edilmesinin, 35 § 1. maddenin amacına ve konusunda daha uygun olacağı kanaatindedir. Ayrıca, değerlendirilen dönemlerin toplam süresi dikkate alındığında başvuranın gerekli özeni göstermediği ileri sürülemez.

Sonuç olarak AİHM, Hükümet'in altı ay kuralına uyulmadığı yönündeki itirazının reddedilmesine karar vermiştir.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHM sözkonusu mahkumiyet kararının, Sözleşme'nin 10 § 1 maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahale teşkil ettiği hususunun taraflar arasında bir ihtilafa yol açmadığını not etmektedir. Bununla birlikte, müdahalenin AİHS'nin 10 § 2 maddesi uyarınca yasa ile öngörüldüğüne ve toprak bütünlüğünün korunması gibi meşru bir amaç güttüğüne yönelik bir itirazda da bulunulmamıştır (Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, no: 29590/96, 4 Haziran 2002). AİHM bu tespite katılmaktadır. Bu durumda anlaşmazlık, müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığı sorusuna dayanmaktadır.

AİHM daha önce bu davaninkine benzer soruları gündeme getiren başka davalar da incelediğini ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını hatırlatır (Bkz. özellikle, *Ceylan-Türkiye*, no: 23556/94, *Öztürk-Türkiye*, no:22479/93, *İbrahim Aksoy-*

Türkiye no: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, 10 Ekim 2000, *Karkın* kararı, *Kızılyaprak-Türkiye*, no: 27528/95, 2 Ekim 2003).

AİHM mevcut davayı içtihatları ışığı altında incelemiş ve Hükümetin davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığını tespit etmiştir. AİHM, dava konusu makalede kullanılan ifadeler ve yayımlandığı dönemdeki bağlama özen göstermiştir. Bununla ilgili olarak, takdirine sunulan olayı çevreleyen koşulları ve özellikle de terörle mücadele konusuna bağlı olarak ortaya çıkan zorlukları dikkate almıştır (*İbrahim Aksoy*, ve *İncal-Türkiye*, 9 Haziran 1998).

Dava konusu makalede Hükümet politikası ve eylemleri eleştirilmektedir. “mücadele”, “baskı” ve “direnme” gibi ifadelerin kullanılması bu eleştirinin şiddetini arttırmaktadır. Makalede ayrıca, “Nevruz” bayramının kutlanmasındaki engellere, Kürtçe konuşulmasının yasaklanmasına, güvenlik güçleri tarafından öldürüldüğü iddia edilen bir kişinin ölümüne ve işçilerin sömürülmesi konularına da değinilmiştir.

AİHM, DGM tarafından sözkonusu makalenin halkı kin ve düşmanlığa sevk ettiğine kanaat getirildiğini tespit etmektedir.

AİHM, ulusal mahkemeler tarafından verilen ve başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale edilmesini haklı kılmak için yeterli olmayan karar gerekçelerini incelemiştir (Bkz., *mutatis mutandis*, *Sürek-Türkiye (No:4)*, no: 24762/94, 8 Temmuz 1999). AİHM, dava konusu makalenin sert ifadelerin yer aldığı bazı bölümlerinin, Türk Devleti’nin olumsuz yönlerini ortaya koyuyorsa ve yazıya düşmanca bir anlam katıyorsa da, şiddete başvurulmasını, silahlı direnişi ve isyanı teşvik etmemiş ve halkı kine teşvik etmemiştir ve bu durum AİHM’nin gözündeki dikkate alınması gereken temel husustur (Bkz., *a contrario*, *Sürek-Türkiye (No:1)*, no: 26682/95, ve *Gerger-Türkiye*, no: 24919/94, 8 Temmuz 1999 tarihli karar).

AİHM, müdahalenin orantılılığının tespit edilmesi sözkonusu olduğunda, başvurana verilen cezaların türünün ve ağırlığının da değerlendirilmeye alınması gereken unsurlar olduğunu tespit etmektedir.

Mevcut davada, başvuranın mahkum edilmesi ve gazetenin üç gün süreyle kapatılması, amaçlanan hedeflerle orantısız olduğu ve bu noktada bunların “demokratik bir toplumda gerekli olmadığı” sonucu ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak AİHS’nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS’NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHM, Büyük Daire’nin 11 Temmuz 2002 tarihinde verilen bir kararda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı’nın tebliğnamesinin tebliğ edilmemesi hususunu incelediğini ve AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiği kanaatine vardığını hatırlatmaktadır (*Göç-Türkiye*, no: 36590/97,; Bkz. aynı zamanda *Abdullah Aydın-Türkiye (No:2)*. No: 63739/00, 10 Kasım 2005). AİHM, kabul edilen bu karardan ayrılmasını gerektirecek bir neden görememektedir.

Sonuç olarak, AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

II. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran sözkonusu gazetenin kapatılması nedeniyle 3.000 Euro ve mahkum edildiği para cezası için de 2.000 Euro olmak üzere maddi tazminat olarak 5.000 Euro talep etmektedir.

Başvuran aynı zamanda manevi tazminat olarak 4.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, gelir kaybı konusunda ileri sürülen iddia ile ilgili olarak takdirine sunulan delillerin, başvuranın gazetenin kapatılması nedeniyle uğradığı gelir kaybının belirlenmesine imkan tanımadığı kanaatindedir. Bu nedenle başvuranın talebi reddedilmektedir.

Buna karşın, başvurana verilen para cezasının AİHS'nin 10. maddesinin ihlalinin doğrudan bir sonucu olduğunu tespit etmektedir. Bu nedenle ödenen miktarların, başvurana geri ödenmesi uygun olacaktır. AİHM, kendisine verilen para cezalarını ödeyen başvurana, maddi tazminat olarak talep edilen 2.000 Euro'nun ödenmesinin uygun olacağı kanaatindedir.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise AİHM, başvuranın, davanın koşulları nedeniyle bir tür karmaşaya maruz kalmış olabileceğine kanaat getirmektedir. AİHM hakkaniyete uygun olarak başvurana 2.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM nezdinde yaptığı masraf ve harcamalar için 3.000 Euro tazminat talebinde bulunmaktadır. Başvuran bu harcama miktarını kanıtlayıcı hiçbir belge sunmamıştır.

Hükümet bu talebe karşı çıkmaktadır.

Mahkemenin bu konudaki içtihadı ve mevcut unsurlar doğrultusunda, AİHM tüm masraflarla birlikte başvurana 1.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;

2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:

i. maddi tazminat için 2.000 Euro (iki bin) *ödenmesine*;

ii. manevi tazminat için 2.000 Euro (iki bin) *ödenmesine*;

iii. masraf ve harcamalar için 1.000 Euro (bin) *ödenmesine*;

iiii. yukardaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Hükümetin, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizi *uygulamasına*;

4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77§§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 23 Ocak 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

RODOPLU/Türkiye Davası*

Başvuru No: 41665/02

Strazburg

23 Ocak 2006

OL

AYLAR

DAVA KOŞULLARI

1933 doğumlu olan başvuran Bursa'da ikamet etmektedir.

Başvuran, 24 ve 28 Nisan 1994 tarihlerinde Uludağ Üniversitesi Hastanesi'nde iki göz ameliyatı geçirmiştir. Bu ameliyatlar sonucunda, başvuranın sağ gözü işlevini yitirmiştir.

Ameliyatları gerçekleştiren doktorlar 9 Haziran 1994 tarihinde başvurana ortaya çıkan lezyonlar nedeniyle sağ gözünün bir daha eski haline dönemeyeceğini bildirmişlerdir.

Başvuran, Bursa Cumhuriyet Savcılığı'na, dikkatsizlik ve görevi ihmal iddiasıyla 22 Haziran 1994 tarihinde sözkonusu cerrahi müdahaleleri gerçekleştiren doktorlar hakkında şikayette bulunmuştur.

Sözkonusu şikayetin yetki sınırlarını aştığını kanaatine varan Savcılık olayı Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Hukuk ve İdare Komisyonu'na aktarmıştır.

Adıgeçen komisyon 10 Ocak 1995 tarihinde, tartışmalı cerrahi müdahalelerden sorumlu doktorların mesleki sorumlulukları itibariyle herhangi bir kusur işlemedikleri ve sözkonusu olaylar sebebiyle soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varmıştır.

Başvuran 10 Eylül 1995 tarihinde Uludağ Üniversitesi'ne uğradığı zararın tazmini talebiyle müracaatta bulunmuştur.

Rektörlük 18 Eylül 1995 tarihinde bu talebi reddetmiştir. Rektörlük, konuyla ilgili tazminat ödenmesini emreden adli bir karar olmaması nedeniyle tazminat ihtimali hususunda görüş belirtmeye yetkili olmadığını dile getirmiştir.

Başvuran 13 Ekim 1995 tarihinde Bursa İdare Mahkemesi'nde adıgeçen Üniversite aleyhinde tazminat davası açmıştır.

Mahkeme idari yargılama usulüne ilişkin 2577 sayılı kanunun 13. maddesine dayanarak başvuranın talebinin 26 Şubat 1997 tarihi itibariyle zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle kabuledilemez olduğu hükmüne varmıştır. Mahkeme kararında, başvuranın görme kaybının kalıcı nitelikte olduğunun kendisine bildirildiği tarih olan 9 Haziran 1994 tarihinden itibaren bir yıl içinde başvuruda bulunmuş olması gerektiğini belirtmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Danıştay 7 Aralık 2000 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Başvuran tarafından yapılan karar düzeltme talebi 17 Haziran 2002 tarihinde reddedilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran yargılama süresinin «makul süre» ilkesine aykırı olduğunu iddia etmektedir. Ayrıca başvuran tazminat talebinin idari mahkemelerce reddedilmesinden şikayetçi olmaktadır. Bu noktada başvuran AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe dair

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediğini savunmaktadır. Bu cihetle Hükümet, idari yargılama usulüne ilişkin kanununun 13. maddesi uyarınca başvuranın, itiraz edilen işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde idare mahkemelerine başvurması gerektiği hususunun altını çizmektedir. Başvuran bu hususu ihmal etmiştir.

Hükümet ayrıca sözkonusu ihtilafın medeni hak ve yükümlülüklerle ilişkin olmaması sebebiyle AİHS'nin 6. maddesinin mevcut davada uygulanamaz olduğunu savunmaktadır.

Başvuran Hükümet'in argümanlarına karşı çıkmaktadır.

AİHS'nin 6 § 1. maddesinin uygulanabilirliğine ilişkin olarak AİHM, dava konusu «mülkiyete» ilişkin ve mülkiyet haklarının ihlali iddiası üzerine kurulmuşsa uyuşmazlığın kaynağı ve idare mahkemelerinin yetkisi ne olursa olsun burada medeni bir hak sözkonusudur (*Procola – Luxembourg*, 28 Eylül 1995 tarihli karar, § 38). Mevcut durumda başvuran idare mahkemelerine, hastanenin sorumluluğunu kabul ederek bir tazminat ödemesi için başvurmuştu. Dolayısıyla bu davanın konusu bir mülkiyete ilişkin olup mülkiyet hakkıyla ilgili bir ihlal iddiasına dayanmaktaydı.

Bu nedenle AİHS'nin 6 § 1. maddesi mevcut davada uygulanabilir.

İdare mahkemelerinin başvuranın tazminat talebini reddetmesine ilişkin olarak ise AİHM bu talebin davanın esasına bakılmaksızın sükut-u hak gerekçesiyle reddedildiğini tespit etmektedir. Bu bakımdan AİHM, ulusal mevzuatı yorumlama görevinin ilk elde ulusal makamlara; bilhassa da mahkeme ve yüksek mahkemelere düştüğünü, kendi rolünün ise bu yorumların etkilerinin AİHS'ye uygun olup olmadığını tespit etmekten ibaret olduğunu hatırlatmaktadır. Bu durum özellikle, belge sunarken ve başvuruda bulunurken riayet edilmesi gereken süreleri belirleyen yargılama usullerinin mahkemeler tarafından yorumlanması sözkonusu olduğunda geçerlidir (*Tejedor Garcia – İspanya*, 16 Aralık 1997, § 31). AİHM bir başvuruda bulunmak için yerine getirilmesi gereken formaliteler ve riayet edilmesi gereken sürelerle ilgili düzenlemeyle adaletin iyi idaresinin ve bilhassa hukuki güvenliğe saygının temin edilmesinin amaçlandığını gözlemlemektedir. Buna karşın, sözkonusu düzenlemenin yahut bu düzenlemeye dayanılarak yapılan uygulamanın, yargılanabilirin müsait bir başvuru imkanından faydalanmasına mani olmaması gerekmektedir (*Aepi S.A. – Yunanistan*, no: 48679/99, § 23, 11 Nisan 2002). Son olarak AİHM «mahkeme hakkının» mutlak bir hak olmadığını ve mahkemeye başvurma hakkının bu hakkın bir parçasını teşkil ettiğini ve bu durumun zımnen özellikle de bir başvurunun kabuledilebilirlik koşullarını ilgilendiren sınırlandırmalara imkan tanıdığını hatırlatmaktadır. Zira, bu hak doğası gereği, belli bir takdir payına sahip olan Devlet tarafından düzenlenmelidir (*Garcia Manibardo – İspanya*, no: 38695/97, § 36).

Mevcut davada AİHM, başvuranın iç hukuk usulü kurallarına uygun hareket etmesine mani olacak herhangi bir durum tespit edememektedir. Her hal ü karda başvuran belirtilen kanuni

süreler içerisinde başvuruda bulunabilme imkanına sahipti. Bu nedenle AİHM ulusal mahkemelerce verilen kabuledilemezlik kararının başvuranın mahkemeye başvurma hakkını ihlal etmediğini takdir etmektedir. Bu itibarla AİHM başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle AİHS'nin 35 §§ 3 ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gerektiğini değerlendirmektedir.

AİHM başvurunun geriye kalan kısmının AİHS'nin 35 § 3. maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun ilan edilemeyeceğini tespit etmektedir. Ayrıca AİHM başvurunun hiçbir kabuledilemezlik gerekçesiyle karşılaşmamaktadır. Sonuç olarak AİHM yargılama süresi yönünden yapılan şikayetin kabuledilebilir olduğunu ilan etmektedir.

B. Esasa dair

AİHM Bursa İdare Mahkemesi'ne başvurunun 13 Ekim 1995 tarihinde yapıldığı hususunda tarafların hemfikir olduğunu gözlemlemektedir. Aynı şekilde yargılamanın Danıştay'ın başvuran tarafından yapılan karar düzeltme talebini reddettiği tarih olan 17 Haziran 2002 tarihinde sona erdiği hususunda herhangi bir ihtilaf olmadığını tespit etmektedir.

Bu bakımdan AİHM maddi hata düzeltme yargılamasının medeni bir hakka ilişkin olarak yapılmış bir itiraza cevap vermek veya ceza alanına giren bir suçlamanın hukuka uygunluğu hakkında hüküm vermek sözkonusu olduğunda AİHS'nin 6. maddesinin uygulama alanına girmeyeceği yönündeki içtihadını anımsatmaktadır (*Wiot – Fransa*, no: 43722/98, § 22, 7 Ocak 2003 ve *Mehmet Özel ve diğerleri – Türkiye*, no: 50913/99, § 34, 26 Nisan 2005). Ancak AİHM mevcut davada, başvuran tarafından yapılan karar düzeltme başvurusuyla maddi bir hatanın düzeltilmesi değil sükut-u hak kurallarının yorumundan kaynaklanan bir hukuk hatasının tespit edilmesine matuf olduğunu kaydetmektedir. Sonuç olarak AİHM, karar düzeltme safahatının dikkate alınmasının yerinde olacağını değerlendirmektedir.

Yargılamanın 13 Ekim 1995 tarihinde başlayarak 17 Haziran 2002 tarihinde bittiği hususunda taraflarla hemfikir olan AİHM böylelikle yargılamanın üç aşama için yaklaşık altı yıl sekiz ay sürdüğünü gözlemlemektedir.

Bu itibarla AİHM, bir davanın süresinin makul olup olmadığı konusunda değerlendirme yapılırken, dava koşullarına, AİHM'nin daha önceki içtihatlarında uyguladığı kriterlere ve özellikle de davanın karmaşıklığına, başvuranın ve yetkili mercilerin tutumlarına bakılması gerektiğini hatırlatmaktadır (bkz. diğerleri arasında, *Pelissier ve Sassi-Fransa* no:25444/94).

AİHM, mevcut davada olduğu gibi geçmişte de buna benzer sorunları incelemiş ve AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz., diğerleri arasında, *Frydlender – Fransa*, no:30979/96, §§ 43-46).

Mevcut davada AİHM, Danıştay'ın temyiz incelemesinde gösterdiği aşırı yavaşlığı kaydetmektedir. Adıgeçen mahkemenin sükut-u hak kararı alması için yaklaşık üç yıl geçmesi gerekmiştir. AİHM'nin başvuranın davasının makul bir süre içerisinde görülmediği sonucuna varması için bu unsurlar kafidir.

Bu nedenle AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maddi tazminat olarak 50.000.000.000 Türk Lirası (TL) [yaklaşık 34.039 Euro], manevi tazminat içinse 300.000 Yeni Türk Lirası (YTL) [yaklaşık 204.234 Euro] talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

AİHM tespit edilen ihlalle iddia edilen maddi zarar arasında illiyet bağı tespit edemediğinden bu talebi reddetmektedir. Buna karşın AİHM manevi tazminat olarak başvurana hakkaniyete uygun olarak 900 Euro ödenmesinin yerinde olacağını takdir etmektedir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 2.017 YTL [yaklaşık 1099 Euro] talep etmektedir. Yaptığı masraf ve harcamaları ayrıntılandırılan başvuran, ulusal mahkemeler önünde yaptığı masrafları için 17.000.000 TL [yaklaşık 9 Euro], AİHM önünde yaptığı masrafları içinse 2.000 YTL [yaklaşık 1090 Euro] talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre, bir başvuran yaptığı masraf ve harcamaların iadesini ancak sözkonusu masraf ve harcamaların gerçekliğini, zorunluluğunu ve makul oranda olduğunu ispatladığı sürece elde edebilir. Mevcut davada AİHM, elinde bulunan unsurlar ve yukarıda anılan kriterler ışığında, başvurana, AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için talep ettiği rakamın ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE

1. Yargılama süresi yönünden yapılan şikayetin *kabuledilebilir*, geriye kalanının ise *kabuledilemez olduğuna*;
2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana manevi tazminat olarak 900 Euro (dokuz yüz), masraf ve harcamaları içinse 1.090 Euro (bin doksan) *ödenmesine*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğüne 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 23 Ocak 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SALDUZ/Türkiye*

Başvuru No. 36391/02

Strazburg

26 Nisan 2007

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Yusuf Salduz ("başvuran") adlı Türk vatandaşı tarafından, 8 Ağustos 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 36391/02) kaynaklanmaktadır.

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuran 1984 doğumludur ve İzmir'de yaşamaktadır. 29 Mayıs 2001 tarihinde PKK'nın hapisteki liderine destek için yapılan yasadışı bir gösteriye katıldığı şüphesiyle İzmir Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polisleri tarafından yakalanmıştır. Başvuran aynı zamanda 26 Nisan 2001 tarihinde Bornova'da bir köprüye yasadışı pankart asmakla suçlanmıştır.

30 Mayıs 2001 tarihindeki polis ifadesinde başvuran suçlamaları kabul etmiştir. Ancak 1 Haziran 2001 tarihinde çıkarıldığı Savcı ve Tetkik Hakimi huzurunda polis ifadesini reddetmiş, ifadenin zorla alındığını iddia etmiştir. Aynı tarihte Tetkik Hakimi başvuranın tutuklu yargılanması talimatını vermiştir.

11 Temmuz 2001 tarihinde İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı başvuranı TCK'nın 169. maddesi ve 3713 sayılı yasanın (terörle mücadele yasası) 5. bölümü uyarınca PKK'ya yardım ve yataklıkla suçlayan bir iddianame sunmuştur.

5 Aralık 2001 tarihinde İzmir DGM başvuranı atılı suçlardan mahkum etmiş ve dört yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır. Daha sonra sözkonusu ceza başvuranın suçun işlendiği tarihte on sekiz yaşından küçük olması nedeniyle iki buçuk yıla indirilmiştir.

İzmir DGM, sözkonusu kararı verirken başvuranın polise, Savcıya ve Tetkik Hakimine vermiş olduğu ifadeleri ve diğer sanıkların Savcıya verdikleri ifadeleri dikkate almıştır. Diğer sanıklar, başvuranın onları eyleme katılmaları yönünde örgütlediklerini ifade etmişlerdir. Mahkeme aynı zamanda başvuranın el yazısının pankartta yazılı olanla aynı olmasını ve polis tarafından düzenlenen tutuklama raporuna göre başvuranın eylem sonrası dağılan gruptan olmasını dikkate almıştır.

27 Mart 2002 tarihinde Yargıtay Başsavcısı Yargıtay 9. Daire'ye yazılı bir beyan göndermiş, dairenin İzmir DGM'nin vermiş olduğu kararı onaması gerektiğini ifade etmiştir. Yargıtay 9. Daire 10 Haziran 2002 tarihinde sözkonusu kararı onamıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6 ŞŞ 1 VE 3 (c) MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran AİHS'nin 6 şş 1 ve 3 (c) maddelerine atıfla Yargıtay Başsavcısı'nın görüşlerinin kendisine tebliğ edilmemiş olmasından ve gözaltı süresince avukat desteğinden mahrum bırakılmasından şikâyetçi olmuştur. AİHS'nin 6 şş 1 ve 3 (c) maddelerinin ilgili kısımları aşağıdadır:

“1. Herkes ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan ... bir mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.

3. Her sanık en azından aşağıdaki haklara sahiptir:

(c) Kendi kendini savunmak veya kendi seçeceği bir savunmacının yardımından yararlanmak ve eğer savunmacı tutmak için mali olanaklardan yoksun bulunuyor ve adaletin selameti gerektiriyorsa, mahkemece görevlendirilecek bir avukatın para ödemeksizin yardımından yararlanabilmek...”

A. Kabul edilebilirlik

Mahkeme, başvurunun AİHS'nin 35 § 3. maddesi bağlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını belirtir. Şikâyet, başka gerekçelerle de kabul edilmez değildir; bu yüzden kabul edilebilir olarak ilan edilmelidir.

B. Esas

1. Savcının Yargıtay'a sunduğu yazılı görüşün başvurana tebliğ edilmemesi

Hükümet, Başsavcının yazılı görüşünün Yargıtay için bağlayıcı olmadığını, mahkemenin temyiz hakkında Savcının görüşlerinden bağımsız olarak karar vermekte serbest olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca başvuranın temsilcisinin dava dosyasına ulaşma ve belgeleri inceleme hakkı bulunduğunu belirtmiştir. Son olarak Hükümet 27 Mart 2003 tarihinde CMUK'un 316. maddesinde yapılan değişiklikle artık Yargıtay Başsavcısı'nın yazılı görüşlerinin taraflara tebliğ edilmekte olduğunu belirtmiştir.

Başvuran iddialarını sürdürmüştür.

Mahkeme, aynı şikâyeti *Göç – Türkiye* ([BD], no. 36590/97) davasında incelemiş ve AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlalini tespit etmiş olduğunu kaydeder. Bahsedilen kararda Mahkeme, Başsavcının görüşlerinin niteliği ve başvurana buna yazılı olarak cevap verme fırsatının verilmemiş olması nedeniyle başvuranın iki taraflı dava hakkının ihlal edildiğine karar vermişti.

Mahkeme somut davayı incelemiş ve yukarıda anılan davadaki bulgularından uzaklaşmak için özel durum tespit etmemiştir.

Buna göre AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

2. Gözaltı süresince adli yardımdan mahrum olma

Hükümet, polis nezaretindeyken başvuranın avukat hakkının engellenmesinin savunma haklarını ihlal etmediğini savunmuştur. Mahkeme içtihadına göre davanın adil olup olmadığı değerlendirmesinin davanın tamamı dikkate alınarak yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda başvuranın hem İzmir DGM hem de Yargıtay huzurunda bir avukat tarafından temsil edildiğini öne sürmüşlerdir.

Başvuran iddialarını sürdürmüştür.

Mahkeme ön soruşturma safhasında AİHS'nin 6 § 3 (c) maddesinin, ancak bu hükümlere ilk başta uymamanın davanın hakkaniyetini ciddi şekilde yaralamasının sözkonusu olduğu durumlarda geçerli olabileceğini hatırlatır (bkz. *John Murray – İngiltere, Karar Raporları* 1996-1). 6. madde normalde sanığın polis sorgulamasının ilk safhasında avukat

desteğinden yararlanmasına izin verilmesini şart koşsa da AİHS’de açıkça ifade edilmeyen bu hak geçerli nedenlerle kısıtlanabilir. Her davada sorun, kısıtlamanın dava sürecinin tamamı ışığında sanığı adil yargılamadan mahrum edip etmediğidir (bkz. *Brennan – İngiltere*, no. 39846/98).

Mahkeme, somut davada başvuranın hem İzmir DGM hem de temyizde avukatı tarafından temsil edilmiş olduğunu kaydeder. Ayrıca hüküm giymesi sadece gözaltındaki polis ifadesine dayanmıyordu ve rakibi ile karşı karşıya oluşuna önemli bir dezavantaj getirmeyen koşullarda, iddia makamının iddialarına itiraz etme fırsatına sahipti. İzmir DGM, dava hakkında karar vermeden başvuranın yakalanmasını çevreleyen faktörler ve başvuranın el yazısının pankarttaki yazı ile aynı olduğunu belirten bilirkişi raporunu dikkate almıştır. Mahkeme aynı zamanda tanıkların Savcı huzurunda alınmış, başvuranın kendilerini eyleme katılmaya çağırdığı yönündeki ifadeleri de değerlendirmiştir. Sonrasında mahkeme bir bütün olarak kendisine sunulan olaylar ve deliller temelinde başvuran hakkında bir hüküm vermiştir (*Yurtsever – Türkiye*, no. 42086/02, *Uçma ve Uçma – Türkiye*, no. 15071/03).

Bu şartlar altında Mahkeme, somut davada başvuranın polis nezareti süresince avukat desteği olmayışının yargılamanın hakkaniyetine halel getirmediği kanaatindedir.

Buna göre AİHS’nin 6 § 3. maddesi ihlal edilmemiştir.

II. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS’nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran 5,000 Euro maddi, 10,000 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet, talep edilen miktarların aşırı ve kabul edilemez olduğunu öne sürmüştür.

Mahkeme, başvuranın Sözleşme haklarının ihlali neticesinde herhangi bir maddi zarara uğramış olduğunu kanıtlayamadığını tespit etmiştir. Bu nedenle talebin bu kısmını reddeder. Ayrıca ihlalin tespitinin başvuran tarafından uğranmış tüm manevi zararlar için başlı başına yeterli adil tazmin teşkil ettiği kanaatindedir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran ayrıca ulusal mahkemeler ve AİHM önündeki harcamalara karşılık olarak 3,500 Euro talep etmiştir.

Hükümet, başvuranın bu talebini kanıtlayamadığını ifade etmiştir.

Elindeki bilgilere dayanan bir tahmin yaparak Mahkeme, bu başlık altında başvurana 1,000 Euro ödenmesini uygun bulmaktadır.

C.

Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM,

1. Oybirliğiyle başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. Oybirliğiyle; savcının yazılı görüşünün başvurana tebliğ edilmemesi nedeniyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. 2'ye karşı 5 oyla; başvuran gözaltında iken adli yardım alamayışı itibariyle AİHS'nin 6 § 3 (c) maddesinin ihlal edilmediğine;
4. Oybirliğiyle; ihlalin tespitinin başvuran tarafından uğranmış tüm manevi zararlar için başlı başına yeterli adil tazmin teşkil ettiğine;
5. (a) Sorumlu Devlet'in başvurana, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme gününde geçerli olan kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilerek mahkeme masraflarına karşılık olarak 1,000 Euro (bin Euro) ve bu miktarlar üzerine uygulanabilecek her tür vergiyi ödemesine;

(b) Yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;
6. Oybirliğiyle, başvuranın adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış, AİHM İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 26 Nisan 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLÉ
Zabıt Kâtibi

F. TULKENS
Başkan

_____ • _____

 [İçindekilere dön](#)

TAHİR GÜREL

Başvuru No: 897/03
10 Temmuz 2007

(Dostane Çözüm)

OLAYLAR

Başvuran Tahir Gürel, 1954 doğumlu Türk vatandaşı olup Kütahya'da ikamet etmektedir. Başvuran, AİHM önünde İzmir Barosu avukatlarından M. B. Payas tarafından temsil edilmektedir.

Tarafların ifadelerine göre dava nedeni olaylar şu şekilde özetlenebilir.

7 Şubat 1996 tarihinde, başvuran, sağ elinin dört parmağının kopmasıyla neticelenen bir iş kazası geçirmiştir. Beş buçuk ay tedavi görmüş ve bu süre zarfında tüm tedavi masrafları Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) tarafından karşılanmıştır.

9 Ağustos 1996 tarihinde başvuran, Simav Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurarak, işveren SETAŞ aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açmıştır. Başvuran, işverenin iş yeri güvenliğini sağlama yükümlülüğünü yerine getirmemesi sebebiyle mağdur olduğunu savunmuştur.

15 Ocak 1997 tarihinde hakim bilirkişiyle birlikte olay yerini keşfe gitmiş ve iki tarafında görgü tanıklarını dinlemiştir. 17 Ocak 1997 tarihinde ise bilirkişi raporunu sunmuştur.

Simav Asliye Hukuk Mahkemesi, 12 Kasım 1997 tarihli duruşmada, Adli Tıp Kurumu'ndan başvuranın maluliyet oranını tespit eden bir rapor hazırlamasını istemiştir. Ancak Adli Tıp Kurumu istenen raporun, taraflar arasında bilirkişi raporu hakkında yapılması olası itirazların çözüme kavuşması konusunda yetkili organ olan SSK'ya bağlı Sağlık Üst Kurulu tarafından düzenlenmesi gerektiğini bildirmiştir. İhtilafın devam etmesi yahut Simav Asliye Hukuk Mahkemesi'nin ek görüş talebinde bulunması halinde, Adli Tıp Kurumu'na başvuru yapılması mümkündür.

Başvuranın %36,2 oranında iş göremezliğini belirten Sosyal Sigortalar Kurumu Yüksek Sağlık Kurulu'nun raporu, Simav Asliye Hukuk Mahkemesi'ne 26 Aralık 2001 tarihli duruşmada ulaştırmıştır. Başvuran, bu rapora itiraz etmiştir. Aynı gün, SETAŞ, aynı Mahkeme önünde bulunan 2001/476 sayılı dosya ile bu davanın birleştirilmesi talebinde bulunmuştur. Ayrıca, SSK tarafından, SETAŞ ve başvuranın alt işvereni aleyhine Kurum tarafından başvurana ödenen tedavi masraflarının iadesi için dava açılması söz konusu olmuştur. Mahkeme, bu talebi kabul etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

13 Mart 2002 tarihinde, Adli Tıp Kurumu, başvuranın % 36,2 oranında iş göremezliğine ilişkin görüşünü bildirmiştir.

10 Haziran 2002 tarihinde Simav Asliye Hukuk Mahkemesi'nin talebi üzerine, bilirkişi kurulu, tarafların iş kazasının oluşunda sorumluluklarını içeren raporu Mahkeme'ye

sunmuştur. Bilirkişilere göre, SETAŞ %40, alt işveren H.K %25 ve başvuran % 35 oranında sorumlu bulunmuştur.

Simav Asliye Hukuk Mahkemesi, 26 Kasım 2002 tarihinde, Adli Tıp Kurumu'nun görüşü ve 10 Haziran 2002 tarihli bilirkişi raporu doğrultusunda, başvurana 900.000.000TL (dokuz yüz milyon) manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir. Mahkeme, tedavi masraflarının SSK tarafından ödendiğini göz önünde bulundurarak, başvuranın maddi tazminat talebini reddetmiştir.

Bu karar, 5 Haziran 2003 tarihinde Yargıtay tarafından onanıp kesinleşmiştir.

ŞİKAYET

Başvuran, AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunarak davasının makul bir süre içerisinde görülmediğinden şikayetçi olmaktadır.

HUKUKA DAİR

AİHM, Hükümet'ten izleyen beyanı almıştır:

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bulunan başvurunun dostane çözüme kavuşturulması bakımından başvuran Tahir Gürel'e karşılıksız olarak 5.500 (beş bin beş yüz) Euro tutarında ödeme yapmayı önermektedir.

Bu miktar maddi, manevi her türlü tazminat ile masraf ve harcamaları kapsamakta olup tüm vergilerden muaf olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin AİHS'nin 37§1 maddesi uyarınca verdiği kararın bildirilmesine müteakip üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek suretiyle ödenecektir. Ödemenin öngörülen süre içerisinde yapılmaması durumunda, söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır. Bu tutarın ödenmesi, davanın nihai çözüme kavuşturulmasını teşkil edecektir.”

AİHM, başvuran taraf tarafından imzalanan izleyen beyanı almıştır:

“Başvuranın temsilcisi olarak Türk Hükümeti'nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bulunan başvuruyu dostane çözüme kavuşturmak üzere başvuran Tahir Gürel'e karşılıksız olarak 5.500 (beş bin beş yüz) Euro tutarında ödeme yapmayı teklif ettiğini not ederim.

Bu miktar maddi, manevi her türlü tazminat ile masraf ve harcamaları kapsamakta olup tüm vergilerden muaf olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin AİHS'nin 37§1 maddesi uyarınca verdiği kararın bildirilmesine müteakip üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek suretiyle ödenecektir. Ödemenin öngörülen süre içerisinde yapılmaması durumunda, söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır.

Yapılan bu teklifi kabul etmekte ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhindeki başvuruyla ilgili tüm şikâyetlerden vazgeçmekteyim. Davanın nihai sonuca ulaştığını beyan etmekteyim.”

AİHM, tarafların üzerinde uzlaştıkları dostane çözüm anlaşmasını dikkate almakta, bu antlaşmanın, Sözleşme eki ve Protokollerde tanımlanan İnsan Haklarına saygı ilkesine uygun olduğuna ve başvurunun sürdürülmesinde herhangi bir kamu yararı bulunmadığına kanaat getirmektedir (Sözleşme'nin 37§1 *in fine*). Sonuç olarak, AİHS'nin 29§3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve davanın kayıttan düşürülmesi uygun bulmuştur.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

Davanın, *kayıttan düşürülmesine* karar vermiştir.

TALAT TUNÇ/Türkiye Davası*

Başvuru No:32432/96
Strazburg
27 Mart 2007

OLAYLAR

1958 doğumlu başvuran Talat Tunç Türk vatandaşı olup, olayların meydana geldiği dönemde Uşak İline bağlı Yeleğen İlçesi'nde ikamet etmekte ve çiftçilik yapmaktadır.

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

A. Başvuranın Annesinin Ölümüne İlişkin Yürütülen Soruşturma

Eşme (Uşak) Cumhuriyet Başsavcılığı 21 Eylül 1994 tarihinde, jandarmalar tarafından bir kadının Yeleğen'deki evinde ölü olarak bulunduğu bildirilmiştir. Söz konusu kadın başvuranın annesi Fatma Tunç'tur.

Başvuranın ve T. İnce adlı bir kişinin de aralarında bulunduğu birçok kişi jandarmalar tarafından yakalanıp Eşme Köyü Jandarma Komutanlığı'nda gözaltına alınmışlardır. Bu kişiler, Yeleğen'de bir çocuğun sünnet düğününün yapıldığı 18 Eylül 1994 gecesi ile ertesi gün içinde işlendiği iddia edilen sözkonusu cinayetin faileri olarak suçlanmışlardır.

Yine 21 Eylül günü saat 14:20'de, Eşme Cumhuriyet Başsavcısı eşliğinde ölen kişinin cesedinde otopsi yapılmıştır. Yapılan otopside, sert bir cisimle yapılan darp sonucunda kafatasında çok sayıda çatlak oluşmasıyla ölümün meydana geldiği, bunun öncesinde de maktulün bir sopa ile dövüldüğü tespit edilmiştir. Adli tabip, cesetten kan, saç, kıl ve tırnak örnekleri almış, maktulün elinde de bir tutam saç bulunduğunu tespit etmiştir. Alınan bu örnekler ve olay yerinde bulunan tahta parçaları ve kanlı taşlarla birlikte iki bıçak Ankara İl Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Laboratuvarı'na gönderilmiştir.

Başvuran ve T. İnce, saat 17:15'de, Eşme Devlet Hastanesi doktorları tarafından muayene edilmiştir. Muayene sonucunda hazırlanan raporda, iki üç gün önce meydana gelmiş olduğu tespit edilen başvuranın sol kaval kemiğinde dört santimetre uzunluğunda iki yüzeysel ve doğrusal lezyona yer verilmiştir. Doktor başvuranın hayati bir tehlikesinin bulunmadığını belirtmiştir. T. İnce'nin vücudunda ise çok sayıda hiperemi ve ekimoz izleri tespit etmiştir.

Bu arada, Cumhuriyet Başsavcısı başvuranın eşi H. Tunç'un ifadesini almıştır. H. Tunç, eşinin maktul ile hiçbir husumetinin bulunmadığını, eşiyle birlikte sünnet düğününe gittiklerini ve birlikte eve geri döndüklerini belirtmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

23 Eylül günü başvuranın verandasının önünde lekeli metal bir obje bulunmuştur. Bunun üzerine H. Tunç Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yeniden çağırılmıştır. H. Tunç olaylara ilişkin ifadesini tamamen değiştirmiştir. İlk ifadesini verirken korktuğunu belirterek, gerçekte 18 Eylül gecesi sünnet düğününe yalnız gittiğini, eşinin ise T. İnce ile birlikte içmeye gittiğini açıklamıştır. Eşi ve T. İnce sünnet düğününe daha sonra birlikte gelmişlerdir. H. Tunç evine saat 23 sularında gitmiş, başvuran ise sabaha karşı saat 3'te evine dönmüştür. Sonraki iki gün içinde eşinin evinden çıkmadığını, halbuki normalde her gün içmek ve kumar oynamak için ilçe merkezine gittiğini belirtmiştir. Zaten H. Tunç sünnet düğününden bir hafta önce eşinin içki ve kumar masalarında harcadığı paralar hakkında annesiyle şiddetli bir şekilde tartıştığını duyduğunu belirtmiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı sözkonusu metal objeyi ve başvuran ile T. İnce'den alınan kan örneklerini laboratuara göndermiştir.

Laboratuar, 28 Eylül tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığı'na bilirkişi raporunu iletmiştir. Hazırlanan raporda, üzerlerinde yeterince kan örneğinin bulunmamasından dolayı her iki bıçakta inceleme yapılamadığı belirtilmiştir. Ancak incelenen metal obje üzerindeki izler maktulün kanına ait olmayıp, taş ve sopalarla ilgili herhangi bir sonuç raporda yer almamıştır. Sonuç olarak, maktulün kan grubunun iki şüphelinin kan grubundan olmaması ve elinde bulunan saç tellerinin kendisine ait olması dışında kayda değer başka hiçbir unsur da bulunamamıştır.

Aynı gün Jandarma Astsubayı H. Tunç'un ifadesini yeniden almıştır. H. Tunç daha sonra verdiği ifadesini doğrulamıştır. Jandarma Astsubayı, daha sonra başvuranı sorgulamış ve başvuran da, sünnet düğününden sonra, sarhoş bir haldeyken sinir krizi sonucu annesini öldürdüğünü itiraf etmiştir.

İfade tutanağına göre başvuran, avukat istememiştir.

Başvuran sorgulandıktan sonra H. Tunç ile birlikte Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir. Başvuran burada da itiraflarını yinelemiştir. H. Tunç da 23 Eylül günü verdiği ifadesini doğrulamıştır.

Başvuran 29 Eylül tarihinde Eşme Sulh Mahkemesi hakimi huzuruna çıkarılmıştır. Sulh Mahkemesi hakimi başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir. İlgili tutanağa göre, başvuran Jandarmaya ve Cumhuriyet Başsavcılığı'na verdiği ifadesini onaylamıştır.

Başvuran 3 Ekim 1994 tarihli bir yazıyla hakkında verilen tutuklu yargılanma kararına itiraz etmiştir. başvuran aleyhinde yapılan suçlamalara itiraz ederek, gözaltında itiraf ettirmek için sekiz gün boyunca kendisine işkence uygulandığını belirtmiştir.

B. Anne Katili Başvuran Aleyhinde Açılan Kamu Davası

Alaşehir Ağır Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı 10 Ekim 1994 tarihinde başvuranı annesini kasten öldürmekle suçlamış ve Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 51§1 maddesi ile birlikte 450§1 maddesi uyarınca mahkum edilmesini istemiştir. Cumhuriyet Başsavcısı başvuranın birçok kez yinelediği ifadelerine dayanarak, alkolün etkisiyle öfke anında annesini kasten öldürdüğü sonucuna varmıştır.

Başvuran Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan 8 Kasım 1994 tarihli ilk duruşmada, savunmasını kendi yapmak istemiş ve daha önce aleyhinde kullanılan bütün ifadelerini inkar ederek suçsuz olduğunu savunmuştur. Başvuran, Jandarmaya verdiği ifadelerinin işkence

altında alındığını ve sivil kıyafetli bir grup işkencecinin tehditleri nedeniyle Cumhuriyet Başsavcısı ve Sulh Mahkemesi hakimi huzurunda sözkonusu beyanları yinelemek zorunda kaldığını tekrarlamıştır. Başvuran kendisini tehdit eden kişilerin Jandarma ya da polis görevlisi olup olmadığını bilmediğini ancak, ifadesini alan üniformalı jandarmaların kendisine iyi davrandığını açıklamıştır.

Başvuran TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na gönderdiği 11 Kasım 1994 tarihli mektupla dokuz gün süren gözaltı sırasında iki kişi tarafından kendisine işkence yapıldığını belirtmiştir. Bu mektubun ardından başlatılan usul işlemleri Salihli Ağır Ceza Mahkemesi'nin 24 Mart 1995 tarihli kararıyla sona ermiştir. Salihli Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın dava konusu iki sivil görevli aleyhinde 5 Ocak 1995 tarihinde Eşme Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilen takipsizlik kararına yaptığı itirazı reddetmiştir.

Başvuranın kardeşi İ. Tunç, 29 Kasım 1994 tarihli duruşmada tanık olarak dinlenmiştir. İ. Tunç üç hafta önce başvuranın annesinden para istediğini duyduğunu belirtmiştir. Mahkemede dinlenen başvuranın eşi de, olay gecesini kocasının eve sabaha karşı saat üçte eve döndüğünü doğrulamıştır.

Ağır Ceza Mahkemesi 27 Aralık 1994 tarihinde başvuranın tanık olarak mahkemeye sunduğu Ö.Y., U.C. ve H.A. adlı üç çobanı dinlemiştir.

Esasa bakan hakimlerin isteği üzerine hazırlanan psikiyatrik rapor 9 Şubat 1995 tarihinde dava dosyasına konulmuştur. Bu raporda, başvuranın cezai sorumluluğunu ortadan kaldıracak psişik ya da diğer hiçbir koşul bulunmamaktadır.

Ağır Ceza Mahkemesi 18 Nisan 1995 tarihinde, başvuranı annesini kasten öldürmekten suçlu bulmuş ve ölüm cezasına çarptırmıştır. Ancak başvuranın TCK'nın 51Ş1 maddesi uyarınca "mağdurun hafif tahriki"ne maruz kaldığına ve "soruşturma sırasında itirafta bulunduğu"na kanaat getirerek, Ağır Ceza Mahkemesi ölüm cezasını otuz yıl hapis cezasına çevirmiştir. Ayrıca başvuran kamu görevi yapmaktan kesin bir şekilde men edilmiştir.

Bu sonuca varmak için esasa bakan hakimler, H. Tunç ve T. İnce de dahil olmak üzere on bir tanık dinlemiş ve özellikle otopsi raporunu, cinayet mahalline ilişkin tespit tutanağını, 9 Şubat 1995 tarihli sağlık raporunu, başvuranın adli sicil kaydını ve son olarak daha sonra yalanlanmış ancak başka bir kanıtla çürütülmemiş olan soruşturma sırasında başvuranın yaptığı itirafları dikkate almıştır. Ağır Ceza Mahkemesi uzun zamandan beri başvuran ile annesi arasında ihtilaf bulunduğunun ortaya konulduğunu gözönünde bulundurmıştır.

Ayrıca Ağır Ceza Mahkemesi başvuranın adli makamlar önündeki itirafları, maktulün otopsi raporundan, tanıklardan ve cinayet mahallinde bulunan kanlı parçalardan elde edilen verilerle desteklendiğine kanaat getirmiştir.

Başvuran 24 Nisan 1995 tarihinde Yargıtay huzurunda, verilen bu kararın temyizine gitmiş ve giriş layıhasında, babasının T. İnce'nin olay günü evden kaçtığını söylediğine dikkat çekerek, T. İnce'nin annesinin gerçek katili olduğunu belirtmiştir.

Başvuran 13 Eylül 1995 tarihinde Ankara Barosu'ndan avukat talebinde bulunmuştur.

Başvuran, kendisine daha avukat verilmeden, 24 Nisan 1995 tarihli giriş layıhasını, başka açıklayıcı layıhalarla ve son olarak 18 Eylül 1995 tarihli temyiz layıhasıyla desteklemiştir. Başvuran aleni duruşma yapılmasını talep ederek, olayları ve itirafta

bulunması için kendisine yapılan kötü muamelelerle hakim ve savcılar önünde susması için kendisine yapılan tehditleri ayrıntılı bir şekilde anlatmıştır.

Ankara Barosu 13 Ekim 1995 tarihinde kendisi için bir avukatın re'sen tayin edildiğinden başvurunu haberdar etmiştir.

Ancak dosyadan, avukatın Yargıtay huzurunda yapılan duruşmaya etkin bir şekilde katılmadığı ortaya çıkmaktadır. Yargıtay 30 Ekim 1995 tarihli kararla, temyizine gidilen kararı onamış ve başvuranın sunduğu temyiz gerekçelerini genel bir ifadeyle reddetmiştir.

Bu karar 2 Kasım 1995 tarihinde, başvuran ve kendisi için re'sen tayin edilen avukatı olmadan bildirilmiştir.

C. Başvuranın Davanın Temyiz Edilmesi Talebi

Başvuran Yargıtay Başkanı'na gönderdiği 19 Aralık 1997 tarihli mektupla dava dosyasının yeniden açılmasını istemiştir. Başvuran, itiraf etmesi için kendisine yapılan kötü muameleleri dile getirerek, özellikle lehte tanıkları dinletme olanağının olmadığını belirtip, şimdiye kadar savunma gerekçelerinin bu kadar hızlı bir şekilde reddedilmesinden ve Eşme Cumhuriyet Başsavcılığı'na yaptığı çok sayıdaki başvurusunun delil yetersizliğinden düşmesinden şikayetçi olmuştur.

Yargıtay Başkanı, bu mektubu dava dosyası ile birlikte Alaşehir Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermiştir. Alaşehir Ağır Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı 5 Ocak 1998 tarihinde bu talebi yeterince ciddi gerekçelerin bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmesini istemiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi 8 Ocak 1998 tarihli kararla başvuranın talebini, bu davada ileri sürülen temyiz gerekçelerinin daha önce temyiz aşamasında incelendiği gerekçesiyle reddetmiştir.

D. Fatma Tunç'un Öldürülmesine İlişkin Soruşturmanın Yeniden Açılması

Alaşehir Cumhuriyet Başsavcılığı 16 Mart 1999 tarihinde, -Hükümet'e göre-başvuranın masum olduğu konusunda ısrarcı olmasını gözönüne alarak, Eşme Cumhuriyet Savcılığı'ndan Fatma Tunç'un öldürülmesine ilişkin soruşturmanın yeniden açılmasını istemiştir.

Eşme Cumhuriyet Savcılığı 22 Kasım 1999 tarihli bir yazıyla soruşturma sonuçlarını olay yeri tutanağı ve tanık ifadeleri ile birlikte göndermiştir.

Eşme Cumhuriyet Savcılığı yazısında, başvuranın yargılanması sırasında F. Tunç'un öldürülmesine ilişkin ortaya konulan unsurların dışında yeni bir unsurun tespit edilmediği belirtilmiştir. Ayrıca sorgulanan kişilerin olay hakkında ayrıntıları hatırlamadıkları belirtilmektedir. Davanın soruşturulmasında görev alan Devlet görevlileri arasından sadece başvuranın ifadesini kaleme alan H. Diker mahkemeye çağrılmış ve başvuran Sulh Mahkemesi hakimi tarafından dinlenirken hazır bulunan A. Tekin ise tayin nedeniyle dinlenememiştir.

Alaşehir Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletilen unsurlardan, ek soruşturmanın 19 Kasım 1999 tarihinde gerçekleştirildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Cumhuriyet Başsavcılığı tanıkları da dinlemiştir.

AİHM'nin bu ek soruşturmanın sonucu hakkında hiçbir bilgisi bulunmamaktadır.

Ancak Mahkeme kaleminin isteği üzerine Manisa Barosu tarafından re'sen tayin edilen avukat, 21 Aralık 2000 tarihli ve 4616 sayılı Af Kanunu'ndan faydalanan başvuranın 20 Mayıs 2002 tarihinde serbest bırakıldığı bilgisini AİHM'ye iletmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 6Ş3 MADDESİ İLE BİRLİKTE 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, genel olarak ulusal mahkemeler önünde hakkaniyete uygun yargılanmadan faydalanmadığını iddia etmektedir. Başvuran özellikle ulusal makamlar önündeki usul işlemlerinde davasını savunmak için avukatın bulunmamasından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 6Ş1 ve 3 maddesini ileri sürmektedir.

Hükümet, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 138. maddesinin her sanığın re'sen tayin edilen avukatın danışmanlığından faydalanma olanağını öngördüğünü ileri sürmektedir. Ancak adli yardımın gerekli olduğu durumlar dışında, yargılanan kişiler, bir avukatın mahkemeye çağırılması taleplerini dile getirebilirler. Oysa Hükümet'e göre, başvuran hiçbir zaman re'sen avukat tayin edilmesi yönünde bir istekte bulunmamıştır. Hükümet, avukat isteme hakkının yargılamanın her aşamasında başvurana hatırlatıldığını belirtmektedir.

Başvuranın avukatı, başvuranın davasının avukat olmadan başlatılmış, yürütülmüş ve sonuçlandırılmış olduğunu belirtmektedir. Avukat, avukat tutmanın ailesine ağır mali yükümlülükler getireceğini düşündüğünden başvuranın avukat istemediğini belirtmektedir. Son olarak avukat, başvuranın ölüm cezası alma riski olan böylesi karmaşık bir davada tek başına kendisini savunması için gerekli bilgiye sahip olmadığını belirtmektedir.

AİHM, AİHS sisteminde bir sanığın, re'sen avukat tayin edilmesinden ücretsiz olarak faydalanma hakkının, hakkaniyete uygun cezai yargılanma kavramına ilişkin unsurlardan birini oluşturduğunu hatırlatmaktadır (13 Mayıs 1980 tarihli *Artico-İtalya* kararı). 6Ş3 –c maddesi bu hakkın kullanımına iki koşul getirmektedir. Birincisi “avukat tutma olanaklarının” olmamasına bağlıdır. İkincisinde ise “hukuki menfaatlerin” ücretsiz adli yardımın sağlanmasını şart koşup koşmadığını araştırmak gerekir.

Bu koşullardan ilki, tartışma götürmemektedir. İkinci koşul ise, bu sorunu çözmek için AİHM'nin, başvuranın alacağı cezanın ciddiyet seviyesini ve davanın karmaşıklığını gözönünde bulundurması gerekir. Bu noktada özgürlükten mahrum bırakılmanın sözkonusu olduğu durumlarda, hukuki menfaat ilke olarak avukat yardımının sağlanmasını gerektirdiğini hatırlatmak yerinde olacaktır (*Quaranta-İsviçre*, 24 Mayıs 1991 tarihli karar ve *Benham-Birleşik Krallık*, 10 Haziran 1996 tarihli karar).

Bu davada başvuran annesini öldürmekten ölüm cezası almıştır. Buna cezai yargılama sırasında suçsuz olduğunu dile getiren başvuranın soruşturma aşamasında yaptığı itiraflarını telafi etmek için karşılaştığı güçlükler eklenmiştir.

Buradan 6Ş3 maddesinde öngörülen ikinci koşulun mevcut olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Başvuranın avukat yardımı talep etmediğine dair Hükümet'in argümanı konusunda, AİHM, AİHS'nin 6. maddesinin ne sözcük anlamında ne de muhakemesinde, bir kimsenin, re'sen tayin edilen bir avukat tarafından temsil edilmesi hakkını kendi isteğiyle açık ya da

üstü kapalı bir şekilde reddetmesini engellemediğini hatırlatmaktadır (*mutatis mutandis, Hakansson ve Sturesson-İsveç*, 21 Şubat 1990 tarihli karar ve *Sejdovic-İtalya*, no: 56581/00). Ancak benzeri bir vazgeçme ikircil olmamalı ve önemli hiçbir kamu menfaatine ters düşmemelidir. AİHM, sanığın, AİHS'nin 6. maddesinin güvence altına aldığı bir haktan vazgeçmesinin sonuçlarını makul olarak öngörebileceğinin ortaya konulması gerektiğine kanaat getirmektedir (*mutatis mutandis Jones-Birleşik Krallık* (karar), no: 30900/02 ve *Pfeifer ve Plankl-Avusturya*, 25 Şubat 1992 tarihli karar).

Oysa bu durumda AİHM, başvuranın 26 Aralık 1994 tarihinde Alaşehir Cumhuriyet Başsavcılığı huzurunda, jandarmaların kendisine kötü muamele yapılacağı yönünde tehdit etmesinden dolayı, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ve sorgu hakiminin yaptığı sorgulamalar sırasında kendi isteğiyle hareket edemediğini beyan ettiğini tespit etmektedir. Başvuranın mesleki eğitimi olmadan ve düşük gelirli bir ortamdan geldiğinden, ölüm cezası alma olasılığının olduğu cezai yargılama sırasında avukat yardımı talep etmemesinin sonuçlarını makul olarak değerlendirebileceği düşünülemez.

Kuşkusuz, başvuranın karşılaştığı güçlüklerin bilincinde olan ulusal makamlar, başvuranın re'sen tayin edilen avukattan ücretsiz olarak temsil edilmesini istemesinin mümkün olduğunu bilmesi için daha aktif bir tutum edinmiş olsalardı, savunma haklarının etkili bir şekilde kullanılmasındaki engeller aşılabılırdı. Ancak ulusal makamlar pasif kalmış ve böylece adil yargılamayı sağlama yükümlülüklerini yerine getirmemişlerdir (*Padalov-Bulgaristan*, no: 54784/00 ve *mutatis mutandis, Cuscani-Birleşik Krallık*, no:32771/96).

AİHM bu unsurları gözönüne alarak, başvuranın re'sen tayin edilen avukatın kendisini temsil etme hakkını reddettiğinin ortaya konulmadığına kanaat getirmektedir. Oysa AİHM, başvuranın aldığı cezanın ciddiyet seviyesini dikkate alarak, hukuki menfaatlerin, adil yargılanmadan faydalanması için başvuranın, aleyhindeki cezai yargılama çerçevesinde ücretsiz adli yardımdan faydalanmasını gerektirdiğine kanaat getirmektedir.

Sonuç olarak AİHS'nin 611 ve 3 –c maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM, AİHS'nin 6. maddesi uyarınca yargılamanın adil olmasına ilişkin şikayetlerin esasına daha önce cevap verdiğine kanaat getirerek aynı açıdan dile getirilen diğer şikayetleri incelemeye gerek olmadığını gözönünde tutmaktadır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, şayet 6. madde ihlal edilerek mahkum edilmeseydi, bahçıvan ve işçi olarak çalışmaya devam etmiş olacağını savunmaktadır. Başvuran maddi tazminat adı altında 25.000 Euro ve manevi tazminat adı altında ise 100.000.000 Euro istemektedir.

Hükümet başvuranın iddialarının dayanaktan yoksun ve abartılı olduğunu belirtmektedir.

AİHM, adil tazmin ödenmesi için temel alınacak tek unsurun, başvuranın AİHS'nin 6. maddesinde yer alan güvencelerden faydalanamamış olmasında yattığını belirtmektedir. Kuşkusuz AİHM, aksi durumda davanın nasıl sonuçlanacağı konusunda yorum yapamaz. Ancak AİHM, başvuranın gerçekten şansını kaybettiğini düşünmenin makul dışı olmayacağına kanaat getirmektedir (*Colozza-İtalya*, 12 Şubat 1985 tarihli karar ve *Zielinski ve Pradal&Gonzalez ve diğerleri-Fransa*, no: 24846/94 ve 34165/96'dan 34173/96'ya kadar). Buna, mevcut davada yer alan ihlal tespitlerinin telafi etmeye yeterli olmayacağı bir manevi

zarar eklenmektedir. AİHM, 41. madde uyarınca hakkaniyete uygun olarak başvurana uğranılan bütün zararlar için 8.000 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, Strazburg organları huzurunda temsil edilmesine bağlı masraf ve harcamalar adı altında toplam 13.000 Euro ve avukatının 12.000 Euro tutarındaki avukatlık ücretinin ödenmesini istemektedir. Avukat ücret sözleşmesi dosyada yer almaktadır.

Hükümet bu tutarın abartılı olduğunu bildirmektedir.

AİHM, başvuranın, avukatlık ücretine ilişkin avukatıyla imzaladığı sözleşmeyi sunduğunu gözlemlemektedir. AİHM hakkaniyete uygun olarak masraf ve harcamalar için, 3.000 Euro'dan Avrupa Konseyi'nden alınan adli yardım adı altındaki 660 Euro düşürülerek kalan miktarın başvurana ödenmesine hükmetmektedir. Dolayısıyla AİHM, başvurana 2.340 Euro'nun her türlü vergiden muaf tutularak ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6§3 –c maddesi ile birlikte 6§1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
2. AİHS'nin 6. maddesine dayanan diğer şikayetlerin *incelenmesine gerek olmadığına*;
3. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:
 - i. maddi ve manevi tazminat için 8.000 (sekiz bin) Euro;
 - ii. masraf ve harcamalar için 2.340 (iki bin üç yüz kırk) Euro;
 - iii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödenmesine*,b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 27 Mart 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir

— • —

 [İçindekilere dön](#)

EMİR/Türkiye Davası*

Başvuru No:10054/03
Strazburg
3 Mayıs 2007

OLAYLAR

DAVA KOŞULLARI

1946 doğumlu olan başvuran İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuranın yazı işleri müdürü olduğu üç ayda bir çıkan Güney Kültür-Sanat-Edebiyat Dergisi Ocak-Şubat-Mart sayısında güvenlik güçlerinin Türk cezaevlerine yaptığı müdahale sonucunda birçok tutuklunun yaralandığı ve öldüğü 19 Aralık 2000 tarihli olaylara ilişkin bir dizi yazı yayınlamıştır.

Derginin 14, 15 ve 16. sayfalarında başvuran tarafından kaleme alınan 'Susma sustukça sıra sana gelecek' başlıklı bir yazı yayınlanmıştır.

Ayrıca derginin 15, 16 ve 17. sayfalarında güvenlik güçlerinin müdahalesiyle karşı karşıya kalan tutukluların beyanlarına yer verilen 'Bizi diri diri yaktılar' başlıklı bir yazı daha yayınlanmıştır.

Derginin 18, 19, 20 ve 21. sayfalarında açlık gervi yapan DHKP/C mensubu iki tutuklu tarafından 19 Aralık 2000 tarihinden önce yazılmış iki mektuba yer verilmiştir. 'Sessiz mi kalacaksınız' ve 'Mutlaka kazanacağız' başlığını taşıyan bu mektuplarda Türk cezaevlerindeki koşulları ve açlık grevi yapan tutukluların talepleri dile getirilmiştir.

Mürsel Kaya mektubunda yapılan sert müdaleden ve tutukluların maruz kaldığını iddia ettiği kötü muamele ve işkence eylemlerinden şikayet edilmektedir.

23. sayfada bir grup aydın tarafından yayınlanan 'Bu nasıl pervasızlıktır ki, öldürdüğüne kurtardım der' başlıklı bildiriye yer verilmiştir.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı DGM Hakiminden derginin bu sayısının toplatılması talebinde bulunmuştur.

Yine aynı tarihte DGM Hakimi Anayasa'nın 28., Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 86. ve 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 2§1 ek maddesi uyarınca bu talebi yerinde görmüştür. DGM Hakimi, DHKP/C üyesi tarafından kaleme alınan bu yazıda adı geçen örgütün propagandası yapılmak suretiyle övüldüğünü ve cezaevlerinde açlık grevi yapan yasadışı örgüt üyelerinin desteklendiğini tespit etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Aynı gün saat 17:10 itibariyle düzenlenen tutanakta derginin sözkonusu sayısının 6.000 nüsha olarak basıldığı, ancak derginin diğer nüshalarının dağıtımının yapılmış olması sebebiyle dergiyi basan matbaanın elinde yalnızca 120 nüsha bulunduğu belirtilmiştir. Polis kalan nüshalara el koymuştur.

Cumhuriyet Savcısı 1 Şubat 2001 tarihinde başvurularla birlikte derginin sahibini yasadışı bir örgüte yardım ve yataklık etmekle itham etmiştir. Savcı Türk Ceza Kanunu'nun 31, 36 ve 169. maddeleri, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesi ve 5680 sayılı kanunun ek 2§1 maddesi yönünden mahkumiyetlerini talep etmiştir.

Üç sivil yargıçtan oluşan DGM, 7 Mayıs 2001 tarihli duruşmada başvuranın savunmasını almıştır. Başvuran hakkında tahkikat yapılan yazılardan yalnızca birini kendisinin yazdığını belirtmiştir. Kendisine gönderilen yazıları hiç okumadan yayınladığını, bu yazıların içeriğinin yazan kişileri bağladığını ve bu yazıların kendisiyle hiçbir ilgisinin bulunmadığını belirtmiştir. Masumiyet iddiasında bulunan başvuran beraatini talep etmiştir.

3 Haziran 2002 tarihinde yapılan duruşmada başvuranın avukatı, Savcı'nın taleplerine cevaben tartışmalı yazıların basın özgürlüğü çerçevesinde bilgilendirme amaçlı olarak yayımlandığını savunmuştur. Bu duruşmanın sonunda mahkeme, TCK'nın 169. ve 3713 sayılı kanunun 5. maddesi uyarınca başvuruyu üç yıl dokuz ay hapse mahkum etmiştir. Mahkeme ayrıca bu cezayı yirmi dört ay zarfında ödenmesi kaydıyla 6.477.634.800 TL para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme ayrıca 5680 sayılı kanunun 2§1 maddesi uyarınca tartışmalı derginin bir hafta süreyle kapatılmasına ve TCK'nın 36. maddesi uyarınca, derginin el konulan 120 nüshasının müsadere edilmesine karar vermiştir.

Başvuran bu kararın bozulması için 21 Haziran 2002 tarihinde Yargıtay'a başvurmuştur. Başvuran temyiz talebinde bulunurken AİHS'nin 10. maddesine ve AİHM'nin ilgili içtihadına atıfta bulunmuştur.

Yargıtay, Başsavcının başvurana tebliğ edilmeyen mütaalasına istinaden ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Cumhuriyet Savcısı 4963 sayılı kanunun 169. maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle DGM'den yargılamanın yeniden başlatılmasını talep etmiştir.

DGM TCK'nın 169. maddesinde yapılan değişiklikle başvurana isnad edilen olayların suç olma niteliğini yitirdiklerini tespit ederek başvuranın mahkum edildiği ağır para cezasının kaldırılmasına karar vermiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, hakkında verilen ceza mahkumiyeti kararının ve derginin toplatılarak yedi gün süreyle kapatılmasının ifade özgürlüğü, haber verme ve görüşlerini açıklama haklarına yönelik bir ihlal teşkil ettiğini savunmaktadır.

Başvuran bu hususta AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

A. Kabul edilebilirliğe dair

Hükümet TCK'nın 169 maddesinin kaldırılmasıyla birlikte başvuran hakkında verilen cezanın ortadan kalkmış olması sebebiyle başvurunun dayanaktan yoksun olduğunu savunmaktadır.

Hükümet'in bu argümanına itiraz eden başvuran hakkında verilen cezanın kaldırılması ve ceza yasalarında değişiklik yapılmasının AİHS'nin 10. maddesi yönünden mağduru olduğu

ihlali kısmen giderici nitelikte olduğunu ve ayrıca ulusal mahkemelerin adigeçen derginin yedi gün süreyle kapatılmasına hükmettiğini anımsatmaktadır.

AİHM başvuran lehinde alınan herhangi bir karar ya da tedbirin, ulusal mahkemeler AİHS'nin ihlal edildiğini açıkça ya da özü itibariyle kabul ederek sözkonusu ihlali telafi yoluna gitmiş olsalar dahi, ilke olarak başvuranın 'mağdur' sıfatını yitirmesi için yeterli olmayacağını hatırlatmaktadır (Öztürk – Türkiye, no: 22479/93, § 73). AİHM mevcut davada başvuranın ağır para cezasına mahkum edilmesinin dışında, 5680 sayılı kanunun ek 2 § 1 maddesi uyarınca ulusal mahkemelerin derginin yedi gün süreyle kapatılmasına hükmettiklerini ve TCK'nın 36. maddesi gereğince derginin 120 nüshasına el konulduğunu gözlemlemektedir. Oysa AİHS'nin 10. maddesine göre yayın organlarının amaçlarından biri de kamuoyunu etkilemektir (*Ekin Derneği – Fransa*, no: 39822/98, 18 Ocak 2000). Bu tür durumlar basın özgürlüğünü kısmen engelleyici ve kamuya açık bir tartışmada yeri olan eleştiriye caydırıcı nitelik taşımaktadır. (bkz. diğerleri arasında *Sürek – Türkiye (no:2)*, no: 24122/94, § 41, 8 Temmuz 1999; *Erdoğan – Türkiye*, no: 25723/94, § 72, ve *Yaşar Kaplan – Türkiye*, no: 56566/00, § 32, 24 Ocak 2006).

Bu itibarla AİHM, TCK'nın 169. maddesinde değişiklik yapan 17 Ekim 2003 tarihli 4963 sayılı kanun hükümlerinin başvuranın şikayetçi olduğu durumu telafi edici nitelikte olmadığı kanaatinde. Zira bu kanunla yapılan değişikliğin, başvuranın ifade özgürlüğünü kullanması noktasında gerçekleşen ihlal nedeniyle doğrudan maruz kaldığı sonuçları telafi ettiği iddia edilemez.

AİHM bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3 maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olmadığı kanaatinde. AİHM ayrıca bu şikayetin herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesiyle karşılaşmadığını tespit etmektedir. Bu itibarla sözkonusu şikayeti kabuledilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.

B. Esasa dair

AİHM tartışmalı mahkumiyet kararının başvuranın AİHS'nin 10 § 1 maddesiyle korunan ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahale teşkil ettiği noktasında taraflar arasında bir ihtilaf bulunmadığını kaydetmektedir. Ayrıca sözkonusu müdahalenin AİHS'nin 10 § 2 maddesi anlamında yasayla öngörülmüş, ulusal güvenliğin ve kamu düzeninin korunması gibi meşru bir hedef gözetildiği hususunda da bir ihtilaf mevcut değildir (bkz. *Yağmurdereli – Türkiye*, no: 29590/96, § 40). AİHM bu değerlendirmeye katılmaktadır. Mevcut anlaşmazlık, sözkonusu müdahalenin 'demokratik bir toplumda zorunlu' olup olmadığı sorusuna dayanmaktadır.

Mevcut davadakine benzer sorunları gündeme getiren başka davaları da incelemiş olan AİHM, bu davalarda AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği tespitinde bulunmuştu. (bkz. özellikle, *Kızıyaprak – Türkiye*, no: 27528/95, § 43, 2 Ekim 2003, ve *Ali Erol – Türkiye (no:2)*, no: 47796/99, § 36, 27 Ekim 2005).

Davayı kendi içtihatları ışığında inceleyen AİHM, mevcut davada Hükümet'in daha önceki davalarda vardığı sonuçlardan farklı bir sonuca varması için ikna edici ne bir olay ne de bir argüman sunduğunu değerlendirmektedir. AİHM adigeçen yayın organında çıkan yazılara ve yayınladıkları bağlama özel bir önem atfetmiştir. Bu hususta AİHM davayı çevreleyen koşulları ve bilhassa terörle mücadeleye bağlı güçlükleri hesaba katmıştır (bkz. *İbrahim Aksoy*, adigeçen, § 60, ve *Incal – Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar).

Sol görüşlü bir dergide yayınlanan tartışmalı metinler, güvenlik güçlerinin 19 Aralık 2000 tarihinde Türk cezaevlerine yaptıkları müdahaleye ilişkin bir yazı dizisinden ibarettir. Bu

müdahaleler sonucunda tutuklulardan ölen ve yaralananlar olmuştur. Ayrıca güvenlik güçlerinden de yaralananlar olmuştur. Bu yazı dizisi bilhassa başvuran tarafından kaleme alınan bir yazıdan müteşekkildi. Bu yazıda güvenlik güçlerinin müdahalesi ile karşı karşıya kalan DHKP/C üyesi iki tutukludan gelen iki mektupta yazılanlar aktararak bir grup aydın tarafından yayınlanan bir bildiriye yer verilmiştir.

DGM tartışmalı metinlerin, içeriğinde yasadışı DHKP/C örgütünün propagandası niteliği taşıyan beyanatlar barındırmak suretiyle sözkonusu örgüte yardım ve yataklık ettiği ve güvenlik güçlerinin cezaevlerindeki müdahalesine yönelik bir eleştiri niteliği taşıdığı kanaatine varmıştır.

Ulusal mahkemelerin kararlarında yer verilen gerekçeleri inceleyen AİHM, sözkonusu gerekçelerin başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahaleyi haklı çıkarmak için yeterli olarak değerlendirilemeyeceği kanaatindedir (bkz, *mutatis mutandis*, *Sürek – Türkiye (no:4)*, no: 24762/94, § 58, 8 Temmuz 1999). Bu hususta AİHM tartışmalı metinlerin ulusal makamları son derece olumsuz bir şekilde resmettiğini ve sözkonusu makamların cezaevlerindeki uygulamalarını son derece sert bir biçimde eleştirdiğini gözlemlemektedir. Ayrıca tutukluların bir ‘katliam’ yaşadıkları ve polis şiddetine maruz kaldıkları şeklindeki ifadelerinin yayınlanması ve taleplerinin yayımlanması güncel olayların ‘nötr’ bir şekilde tasviri olarak anlaşılabilir. Yasadışı örgüte mensubiyetleri bilinen tutukluların Türkiye’deki cezaevi koşullarını betimleyen mektupları yayınlanırken, bilgileri aktaran kaynakların adları açıkça belirtilmiş ve olayların daha iyi anlaşılması için bir sunum yazısıyla birlikte verilmiştir. AİHM, haberin bu tarzda ele alınarak sunulmasının olaylara daha bireysel görünüm verdiğini ve tanıklıkların daha kişisel bir bakış açısıyla aktarıldığını ve böylelikle ulusal makamlarca yürütülen operasyonun daha öznel bir biçimde takdim edildiğini kabul etmektedir. Bununla birlikte AİHM ne kendisinin ne de ulusal mahkemelerin, gazetecilerin haberleri sunarken nasıl bir teknik kullanacaklarını söyleme durumunda olmadığını hatırlatmaktadır. Sonuç olarak yalnızca ifade edilen fikir ve haberlerin özü değil ifade etme tarzı da AİHM’nin 10. maddesi tarafından korunmaktadır (*Jersild – Danimarka*, 23 Eylül 1994 tarihli karar, § 31)

Mevcut davada tartışmalı yazıların ulusal makamları, eylemleri ve eylemleri gerçekleştirirken kullandığı araçlar nedeniyle kınadığı hususunda kuşku yoktur. Bu yazılar ayrıca hem başlıkları hem de içeriğiyle kamuoyunu harekete geçirmek için okuyucuyu eleştirdiği olaylar karşısında ‘sessiz kalmamaya’ ve ‘susmamaya’ çağırıyordu. Bununla birlikte AİHM, Hükümet sözkonusu olduğunda kabuledilebilir eleştiri sınırlarının sıradan bir vatandaşınkinden ve bir siyasetçininkinden daha geniş olduğunu hatırlatmaktadır. Demokratik bir toplumda Hükümet’in eylem ve ihmalleri yalnızca yasama ve yargının dikkatli denetimi altında değil aynı zamanda kamuoyu denetimi altında da olmalıdır (*Sürek – Türkiye (no:1)*, no: 26682/95, adigeçen, § 62, ve *Gerger – Türkiye*, no: 24919/94, § 50, 8 Temmuz 1999). Ayrıca kullanılan üslubun sertliğine rağmen AİHM, tartışmalı yazıların şiddete, silahlı direnişe ya da isyana teşvik edici nitelikte olmayıp bir nefret söylemi de olmadığını gözlemlemektedir. AİHM nezdinde bu durum dikkate alınması gereken esas unsurdur (bkz., *a contrario*, *Sürek – Türkiye (no:1)*, adigeçen, § 62, ve *Gerger – Türkiye*, no: 24919/94, § 50, 8 Temmuz 1999).

AİHM müdahalenin orantılılığını ölçmek söz konusu olduğunda verilen cezaların cinsi ve ağırlığının da dikkate alınması gereken unsurlar olduğunu tespit etmektedir.

AİHM, mevcut davada başvuran hakkında hükmedilen ceza kararının kaldırılması yoluna gidildiğini tespit etmektedir. Bununla birlikte sözkonusu cezanın kaldırılmasından önce başvuran hakkında kesinleşmiş bulunan ceza bir yıl boyunca geçerliliğini devam ettirmiştir. Bu hususta AİHM, cezanın kaldırılması işleminin başvuranın durumunu telafi etmek amacıyla

değil yalnızca TCK'nın 169. maddesinde değişiklik yapılması sonucu gerçekleştiğini hatırlatmaktadır. Oysa AİHM, yerleşik içtihadı uyarınca, ulusal makamlar AİHS'nin ihlal edildiğini açıkça ya da öz itibariyle kabul ederek bu ihlali telafi etmiş olsalar dahi lehinde alınan bir karar ya da tedbirin bir başvuranın 'mağdur' sıfatını yitirmesi için yeterli olmayacağını hatırlatmaktadır (*Aslı Güneş – Türkiye*, adigeçen). Ayrıca AİHM, tartışmalı yazıların yayımlanmasının ardından ulusal makamların derginin toplatılması ve 120 nüshasının müsadere edilmesi yoluna giderek yedi gün süreyle kapatılmasına hükmettiklerini tespit etmektedir. AİHM'ye göre bu tür tedbirler izlenen hedeflerle orantılı olmayıp 'demokratik bir toplumda zorunlu' değillerdir. Bu nedenle AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6 ŞŞ 1 VE 3 d) MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA
Başvuran, Yargıtay Başsavcısının mütalaasının kendisine tebliğ edilmemesi nedeniyle ulusal mahkemeler önünde yapılan yargılamanın adil olmadığından şikayetçi olmaktadır.

Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

AİHM, başvuran hakkında verilen cezanın kaldırılmasının ardından Başsavcının mütalaasının tebliğ edilmemesi yönünden yapılan şikayete ilgili zarara yol açan sonuçların ortadan kalktığını gözlemlemektedir. Başvuran şikayetine konu olan tartışmalı mahkumiyet kararından hiçbir şekilde etkilenmemiş olması itibariyle AİHS'nin 34. maddesi anlamında başvurunun bu bölümünün incelenmesine devam edilmesinde bir yararı olduğunu iddia edemez (*Aslı Güneş – Türkiye*, adigeçen).

III. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran tartışmalı derginin toplatılmasından ve dergiyle ilgili olarak geçici kapatma tedbiri alınmasından yakınmaktadır. Başvuran bu hususta 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, bu şikayetin yukarıda AİHS'nin 10. maddesi bakımından incelenen şikayete ilintili olduğunu ve bu nedenle aynı şekilde kabuledilebilir ilan edilmesi gerektiğini tespit etmektedir.

Bu hususta AİHM, başvuranın yakındığı tedbir kararlarının hakkında verilen ceza mahkumiyeti kararının ikinci dereceden etkisi mesabesinde olduğunu tespit etmektedir. Netice itibariyle bu şikayeti ayrıca incelemeye gerek yoktur (bkz. Öztürk – Türkiye, no: 22479/96, § 76).

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran 2.000 Euro tutarında maddi zarara uğradığını iddia etmektedir. Başvuran ayrıca 3.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

AİHM maddi tazminata ilişkin olarak sunulan delillerin, AİHS'nin 10. maddesinin ihlali sonucunda başvuran açısından meydana gelen zararı kesin olarak nicelendirilebilmesine imkan vermediğini değerlendirmektedir (bkz., aynı anlamda, *Karakoç ve diğerleri – Türkiye*, no: 27692/95, 28138/95 ve 28498/95, § 69, 15 Ekim 2002). Bu nedenle AİHM bu talebi

reddeder. Manevi tazminat talebine ilişkin olarak ise AİHM, başvuranın dava koşulları nedeniyle belli bir sıkıntı yaşamış olabileceği kanaatine varmıştır. AİHS'nin 41. maddesi uyarınca AİHM hakkaniyete uygun olarak başvurana 1.000 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 3.600 Euro talep etmektedir. Bu hususta başvuran avukat ücreti makbuzlarını belge olarak sunmaktadır.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

AİHM'nin içtihadına göre bir başvurana masraf ve harcamalarının geri ödemesi ancak, gerçekliği, zorunluluğu ve oranlarının makul olduğu ortaya konulduğu sürece yapılmaktadır. Hal i hazırda başvuran avukatı tarafından gerçekleştirilen çalışmaların dekontunu delil olarak sunmaktadır. Ancak başvuran yaptığı iddia ettiği harcamalara ilişkin bir belge sunmamıştır. Mevcut unsurları ve bu konudaki içtihadını göz önünde bulunduran AİHM, başvurana kendi nezdinde yaptığı harcamaları için 2.000 Euro tutarında bir ödeme yapılmasının makul olacağını takdir etmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenmesinin uygun olacağına hükmetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 10. maddesi ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi yönünden yapılan şikayetlerin *kabuledilebilir*, geriye kalanının ise *kabuledilemez olduğuna*;
2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi yönünden yapılan şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;
4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:
 - i. manevi tazminat olarak 1.000 Euro (bin),
 - ii. masraf ve harcamaları için ise 2.000 Euro (iki bin) *ödenmesine*;
 - iii. bu miktarın yansıtılabilecek her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 3 Mayıs 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

REMZİ NİĞİT/Türkiye*

Başvuru No. 29906/03
12 Haziran 2006

KABULEDİLEBİLİRLİĞE İLİŞKİN KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

1961 doğumlu Türk vatandaşı başvuran Remzi Niğit İzmir’de ikamet etmektedir. AİHM önünde, İzmir Barosu’na bağlı avukat M. Rollas tarafından temsil edilmektedir.

A. Davanın ayrıntıları

Davanın olayları, tarafların belirttiği üzere aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Başvuran 08.05.2001 tarihinde İzmir’de piyasaya sahte yabancı para sürmek suçundan yakalanmıştır. Muayenesi aynı gün İzmir Atatürk Eğitim Hastanesi’nde yapılmıştır. Başvuranda darp ve cebir izi olmadığına dair rapor düzenlenmiştir.

Başvuran yine aynı gün jandarma tarafından Bodrum’a getirilmiş ve muayene için Bodrum Devlet Hastanesi’ne götürülmüştür. Muayene sonucunda yine darp ve cebir izine rastlanmadığına dair rapor düzenlenmiştir. Ardından başvuran Muğla Jandarma Genel Komutanlığı’nda gözaltında tutulmuştur. Başvuran burada üç gün boyunca kötü muameleye maruz kaldığını iddia etmiştir. Gözü bağlı şekilde Filistin askısına maruz bırakılmış, yumruklanmış, dövülmüş, su ve yemek verilmemiştir. Sirtına ve bacaklarının arasına elektrik kabloları iştirilmiş ve elektrik verilmiştir. Bodrum Cumhuriyet Savcısı aynı gün başvuranın gözaltı süresini iki gün uzatmıştır.

Başvuran, 09.05.2001 tarihinde, Bodrum Devlet Hastanesi’nde muayene edilmiş, sırtında çok sayıda nohut büyüklüğünde hiperemik alan kaydedilmiştir.

Başvuran aynı gün, Bodrum Merkez Jandarma Karakolu’nda alınan ifadesinde kendisine yöneltilen suçlamaları kabul etmiştir.

Başvuran, gözaltı süresinin sonunda, 10.05.2001 tarihinde Bodrum Kliniği’ne götürülmüştür. Muayenenin ardından düzenlenen raporda vücudunda darp ve cebir izi olmadığı belirtilmiştir. Başvuran aynı gün Bodrum Cumhuriyet Savcısı huzuruna çıkarılmış, burada, gözaltında iken baskı altında sorgulandığını, jandarmanın kendisine kötü muamelede bulunduğunu öne sürmüştür. Öte yandan, kötü muamelede bulunduğunu iddia ettiği görevliden şikayetçi olmadığını da ifade etmiştir. Ancak Cumhuriyet Savcısı bunu bir suç duyurusu olarak kabul etmiş ve görevi gereği başvuranın iddialarına ilişkin bir ön soruşturma başlatmıştır. Ayrıca başvuranın yeniden muayene edilmesini emretmiştir. Aynı gün bir soruşturma hakimi başvuranın tutuklu kalmasına karar vermiştir.

Başvuranın 11.05.2001 tarihinde yapılan muayenesinde, sırtında, cildin yanıcı bir cisimle temasıyla oluşabilecek, 1-2 mm çapında 14-15 adet yanık lezyonu kaydedilmiştir. Doktor

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

lezyonların yedi günde iyileşeceğini ve başvuruda hayati tehlike yaratmadıklarını belirtmiştir.

Başvuran 29.05.2001 tarihinde Bodrum Cumhuriyet Savcısı’na verdiği ifadede, sahte parayla ilgili kendisini sorgulayan görevlinin sırtına bir cisimle dokunduğunu ve çatlama sesi çıktığını belirtmiştir. Ayrıca, odadaki diğer görevlilerin bu görevliyi “Hakan” diye çağırıldıklarını ifade etmiştir. Odada ayrıca “Volkan” adıyla çağırılan bir kişinin daha bulunduğunu belirtmiştir. Yüz yüze getirilirlerse bu görevlileri teşhis edebileceğini eklemiştir.

30.05.2001 tarihinde, başvurana, gözaltında bulunduğu sırada görevli memurların fotoğrafları gösterilmiştir. Başvuran kendisine kötü muamelede bulunan Karakol Komutan yardımcısı Hakan K.'yi (bundan böyle H.K. olarak anılacaktır) teşhis etmiştir. Buna göre bir teşhis tutanağı düzenlenmiştir. Cumhuriyet Savcısı aynı gün, Astsubay H.A.'nın ifadesini de almış, H.A., ne kendisinin ne de birimdeki başka bir görevlinin başvurana kötü muamelede bulunduğunu belirtmiştir. Başvuranın ifadesi, Merkez Komutanlığı'ndan görevliler tarafından, H.K. de odada iken alınmıştır.

H.K., 03.07.2001 tarihinde, Bodrum Cumhuriyet Savcısı'na verdiği ifadesinde kendisine yöneltilen suçlamaları reddetmiştir.

Bodrum Cumhuriyet Savcısı 13.07.2001 tarihinde Muğla Cumhuriyet Savcılığı'na bir fezleke sunmuş, Türk Ceza Kanunu'nun 243. Maddesi uyarınca başvurana kötü muamelede bulunmak suçundan H.K. hakkında dava açılmasını istemiştir.

Muğla Cumhuriyet Savcısı, 06.09.2001 tarihinde, Muğla Ağır Ceza Mahkemesi'ne, 243. Madde uyarınca H.K.'yi, başvurana baskı altında sorgulamak ve insanlık dışı ve zalimane muamelede bulunmakla suçlayan bir iddianame sunmuştur. Muğla Ağır Ceza Mahkemesi Bodrum Ceza Mahkemesi'ne bir talimat göndermiş, H.K.'nin ifadesinin alınıp kendilerine gönderilmesini istemiştir.

Başvuran 17.09.2001 tarihinde cezaevinden salıverilmiştir.

Bodrum Ceza Mahkemesi 16.10.2001 tarihinde H.K.'nin ifadesini almış, H.K. kendisine yöneltilen suçlamaları reddetmiştir. H.K., başvurana sorgulamadığını ve ifadesini almadığını belirtmiştir. Bölge Jandarma Komutanlığı'nda görevli istihbarat astsubaylarının, Bodrum Jandarma Karakolu'nda görevli astsubaylar yardımıyla başvurana sorguladıklarını iddia etmiştir. Başvuranın ifadesinin, odasında bulunan bilgisayarda yazıldığını ve başvurana, ismini muhtemelen masanın üzerinde gördüğünü ve daha sonra kendisinin ismini verdiğini eklemiştir. Ayrıca H.K. başvurana yüzleşmeyi talep etmiştir. Alınan bu ifade Muğla Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

H.A., 12.12.2001 tarihinde, Muğla Ağır Ceza Mahkemesi'nde tanık olarak ifade vermiştir. Daha önce Cumhuriyet Savcısı'na 20.05.2001 tarihinde verdiği ifadeyi yinelemiştir. Aynı gün, Ağır Ceza Mahkemesi, İzmir Ceza Mahkemesi'nin başvurana bildirdiği adreste bulunmaması nedeniyle tanık olarak dinlenemediğini kaydetmiştir. Başvuranın adresi polise, Cumhuriyet Savcısı'na ve soruşturma hakimine verdiği ifadelerde İzmir ve Adana olmak üzere farklı kaydedilmiştir. Bunun üzerine, Ağır Ceza Mahkemesi, başvurana ifadesini almaktan vazgeçmiştir.

Aynı gün, Muğla Ağır Ceza Mahkemesi, H.K.'yi delil yetersizliğinden beraat ettirmiştir. Mahkeme, tıbbi raporla başvurana müessir fiile maruz kaldığının sabit olduğunu, ancak olayın faili olduğu iddia edilen kişinin kimliğinin teşhisinde, başvurana soruşturma sırasında gözlerinin bağlı olması nedeniyle ifadesine güvenilemeyeceğini kaydetmiştir. Karara itiraz edilmemiş ve 20.12.2001 tarihinde kesinleşmiştir.

Başvuran kötü muamele şikayetiyle ilgili olarak, 16.01.2002 tarihinde, Muğla Valiliği'ne başvurmuştur. Muğla Valiliği belirlenemeyen bir tarihte, başvurana, H.K. aleyhindeki davanın beraatla sonuçlandığını bildirmiştir.

Başvuran 20.12.2002 tarihinde Muğla Ağır Ceza Mahkemesi'ne bir dilekçe sunup, dava dosyasındaki belgelerin bir örneğini istemiştir. Başvuran Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını 25.12.2002 tarihinde öğrendiğini iddia etmiştir. 02.01.2003 tarihinde bu karara itiraz etmiştir.

Muğla Ağır Ceza Mahkemesi 27.01.2003 tarihinde başvurana itirazını reddetmiş, yargılama sırasında müdahil olmadığından itiraz hakkının bulunmadığına karar vermiştir. Bu karar başvurana 03.03.2003 tarihinde bildirilmiştir.

ŞİKAYET

Başvuran, AİHS'nin 3. Maddesi uyarınca jandarma karakolunda gözaltındayken kötü muameleye maruz kaldığından ve kötü muamele iddialarına ilişkin soruşturmanın yeterli ve etkili olmadığından şikayetçi olmuştur.

HUKUKA İLİŞKİN

Başvuran, gözaltında tutulduğu sırada kötü muameleye maruz kaldığından ve bu şikayetiyle ilgili ulusal hukukta etkili bir başvuru yolunun bulunmadığından şikayetçi olmuştur. AİHS'nin 3. Maddesi'ne dayanmıştır.

1. Tarafların görüşleri

Hükümet, AİHS'nin 35 § 1. Maddesi uyarınca, başvuranın yararlanabileceği iç hukuk yollarını tüketmediğini savunmuştur. Bu bağlamda, yargılamaya müdahil taraf olarak katılmadığını belirtmiştir. Sonuç olarak, mahkeme, başvuranın avukatının temyiz başvurusunu, 27.01.2003 tarihinde, kararın kesinleşmiş olması nedeniyle reddetmiştir. Hükümet, müdahil olma hakkı ile temyiz etme hakkının, ulusal hukuk çerçevesindeki temel ve vazgeçilmez haklardan ikisi olduğunu eklemiştir. Ancak başvuran, bu haklardan kendi hatası ve ihmali sonucu yararlanamamıştır. Hükümet ayrıca, başvuranın uğradığını iddia ettiği zararın telafi edilmesi için hukuki ve idari çeşitli başvuru yolları olduğunu iddia etmiştir.

Hükümet ayrıca, AİHS'nin 35 § 1. Maddesi'yle uyumlu olarak, başvuranın altı ay kuralına uymaması nedeniyle başvurunun reddedilmesi gerektiğini öne sürmüştür. Görevlinin 12.12.2001 tarihinde beraat ettiğine işaret etmiştir. Kurallara uygun bir biçimde temyiz başvurusu yapılmadığından, karar 30.12.2001 tarihinde kesinleşmiştir. Bu nedenle, altı aylık süre aşımı en geç 30.12.2001 tarihinde işlemeye başlamalıdır. Öte yandan, AİHM'ye başvuru, ulusal mahkemenin verdiği nihai kararın üzerinden altı aydan fazla bir süre geçtikten sonra, 27.08.2003 tarihinde yapılmıştır.

Başvuran, yargılamaya müdahil olmamasının nedeninin, Muğla Ağır Ceza Mahkemesi'nin kendisine doğru adresten tebligat yapmaması olduğunu iddia etmiştir. Adresinin dava dosyasındaki belgelerde bulunmadığını ya da eksik kaydedildiğini ve Ağır Ceza Mahkemesi'nin kendisini diğer adresten aramadığını iddia etmiştir. Başvuran, mahkemenin 12.12.2001 tarihli kararından, 25.12.2002 tarihinde haberdar olmuştur. Avukatı karara 02.01.2003 tarihinde itiraz etmiş, mahkeme bu itirazı 27.01.2003 tarihli bir kararla reddetmiştir.

2. Mahkemenin değerlendirmeleri

AİHM, başvuranın iç hukuk yollarını tüketip tüketmediğine ya da bu davada başvuranı ulusal hukukta daha başka çözüm yolları aramaya yükümlülüğünden muaf tutacak özel koşullar bulunup bulunmadığına karar vermenin gerekli olmadığı kanısındadır. İddialarında haklı olsa bile, bu durum başvuranı altı ay kuralına uyma yükümlülüğünden kurtaramaz.

AİHM, AİHS'nin 35 § 1. Maddesi ile uyumlu olarak, meseleyi yalnızca nihai kararın verilmesinden itibaren altı ay içinde ele alabileceğini yineler. Altı ay kuralının bu Madde'de belirtilen amacı, yasaların teminatını sağlamak, AİHS kapsamındaki konulara ilişkin davaların makul bir süre içinde incelenmesini sağlamak ve yetkili makamlar ile diğer kimseleri uzunca bir süre belirsizlik içinde kalmaktan korumaktır (bkz., diğerlerinin yanı sıra, *P.M. – İngiltere*, 6638/03). Bir başvuranın konumu dolayısıyla ulusal nihai kararın yazılı bir suretinin kendisine tebliğ edilmesi hakkı varsa, AİHS'nin 35 § 1. Maddesi'nin hedefi ve amacına, en uygun biçimde, altı aylık süreyi yazılı kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren başlayarak hesaplayarak ulaşılır (bkz. *Worm - Avusturya*). İç hukukun kararı tebliğ etmemesi halinde, AİHM, altı aylık süre aşımının, nihai kararın başvurana ya da avukatına bildirildiği tarihten itibaren başlaması gerektiği kanısındadır.

AİHM, Ağır Ceza Mahkemesi'nin askeri görevliyi 12.12.2001 tarihinde beraat ettirdiğini kaydeder. Bu karara kimse itiraz etmemiş, karar 20.12.2001 tarihinde kesinleşmiştir. Bu bağlamda, AİHM, Türk yasalarına göre mahkeme kararlarının yalnız davanın taraflarına tebliğ edildiğini gözlemler. Bununla beraber, karar, üçüncü tarafa da, örneğin şikayetçiye, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 365. Maddesi ile uyumlu olarak yargılamaya müdahil olduğu takdirde, tebliğ edilebilir. Bu nedenle, bu davada, Muğla Ağır Ceza Mahkemesi, yargılamaya müdahil olmadığından, başvurana kararı tebliğ etmek durumunda kalmamıştır.

AİHM ayrıca başvuranın cezaevinden 17.09.2001 tarihinde salıverildiğini kaydeder. Davanın sonucunu ilk defa, Muğla Valiliği'ne başvurduğu tarih olan 16.01.2002 tarihinde soruşturmuştur. Valilik, belirlenemeyen bir tarihte, başvurana, jandarma görevlisi aleyhindeki davanın, görevlinin beraatiyle sonuçlandığını bildirmiştir. Başvuran yaptığı bu soruşturmanın ardından neredeyse bir yıl geçtikten sonra, 20.12.2002 tarihinde, Muğla Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurmuş, dava dosyasındaki belgelerin suretini talep etmiştir. Başvuran kararın suretinin 25.12.2002 tarihinde eline geçtiğini iddia etmiştir.

AİHM, dava dosyasından, Valiliğin başvuranın 16.01.2002 tarihli sorusuna yanıt verdiği kesin tarihi belirleyemediğini, ancak bu tarihin 20.12.2002 tarihinden önce olduğunu gözlemler. Her durumda, başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını öğrendiği tarih olduğunu iddia ettiği 25.12.2002 tarihinden sonra altı ay içinde AİHM'ye başvurmalıydı. Başvuranın, davaya üçüncü taraf olarak katılmadığı göz önünde bulundurulduğunda, karara yapılacak itirazın o aşamada duruma etkili bir katkıda bulunmayacağı gerçeğinin farkında olan bir avukatı vardı.

AİHM ayrıca, Ağır Ceza Mahkemesi'nin, cezaevinden salıverildikten sonra nerede olduğu belirlenemediğinden başvuranın ifadesini alamadığını kaydeder. Başvuranın ön soruşturma sırasında yetkili makamlara bilerek ya da bilmeyerek değişik adresler verdiğini gözlemler. Bu nedenle, Muğla Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davaya katılamamasının kısmen kendisinden kaynaklandığı söylenebilir.

Aksi yönde yeterli bir neden bulunmadığından, bu koşullarda, AİHM, bu davada, altı aylık zaman aşımı kuralının başlama tarihinin en geç 25.12.2002 olması gerektiğini kaydeder. Ancak başvuran AİHM'ye bu tarihten altı ay geçtikten sonra, 27.08.2003 tarihinde başvurmuştur.

Başvurunun zamanında yapılmadığı ve AİHS'nin 35 §§ 1. ve 4. Maddesi kapsamında reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Bu nedenlerle, AİHM, oybirliğiyle,
AİHS'nin 29 § 3. Maddesi'nin uygulanmamasına ve;
Başvurunun kabuledilmez olduğuna *karar verir*.

S. DOLLÉ
Zabıt Katibi

F. TULKENS
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğ

Ulaştırma Bakanlığından:

**KARAYOLU İLE ŞEHİRLERARASI YOLCU TAŞIMACILIĞI
ALANINDA UYGULANACAK TABAN ÜCRET TARİFESİ
HAKKINDA TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 54)**

MADDE 1 – (1) 17/4/1987 tarih ve 19434 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 10 uncu ve 35 inci maddeleri ile 19/7/2003 tarih ve 25173 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 11 inci maddesi çerçevesinde Bakanlığımızca "Karayolu ile Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı" alanında 6 ay süreyle uygulanmak üzere taban ücret tarifesi belirlenmiştir.

(2) Karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapacak olan D1 yetki belgesi sahiplerinin uyacakları ve kilometre esasına göre uygulanacak olan asgari taban ücret tarifesi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ ile getirilen taban ücret tarifesinin uygulama süresi boyunca aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

a) Bu Tebliğ ile belirlenen taban ücret tarifesine Katma Değer Vergisi (KDV) dahildir.

b) Uyguladıkları ücret tarifesi bu Tebliğe uymayan D1 yetki belgesi sahipleri 27/2/2009 tarihinden başlamak üzere, bu Tebliğe uygun ücret tarifesi almak zorundadırlar.

c) D1 yetki belgesi sahipleri bu taban ücret tarifesini 27/2/2009-27/8/2009 tarihleri arasında uygulamak zorundadırlar.

ç) D1 yetki belgesi sahipleri ilgili mevzuattan kaynaklanan indirimli yolcu bileti kesme haklarını, bu Tebliğ ile belirlenen taban ücret tarifesinden daha aşağı olmamak üzere kullanabilirler. Uygulanacak indirimli bilet ücretleri, bu Tebliğ ile belirlenen taban ücret tarifesinin altında olamaz.

d) Bakanlıktan önceden izin almak suretiyle yapılan promosyonlu bilet satışları ile mevzuat gereği çocuklar ve özürllüler için yapılan zorunlu indirimlerde (ç) bendi hükmü uygulanmaz.

e) Bu Tebliğin yürürlük tarihinden sonra motorin fiyatlarında %10 ve üzerinde artış veya azalış olması halinde, Bakanlık bu taban ücret tarifesinde değişiklik yapabilir.

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Ulaştırma Bakanı yürütür.

YURTIÇİ YOLCU TAŞIMACILIĞINDA UYGULANACAK OLAN TABAN ÜCRET TARİFESİ

YOL MESAFESİ (KM)	TARİFE (TL)	YOL MESAFESİ (KM)	TARİFE (TL)
101-115	10.00	701-800	39.00
116-130	10.50	801-900	42.00
131-150	11.00	901-1000	44.00
151-175	12.00	1001-1100	46.00
176-200	13.50	1101-1200	48.00
201-250	15.50	1201-1300	50.00
251-300	18.00	1301-1400	52.00
301-350	21.00	1401-1500	54.00
351-400	24.00	1501-1625	57.00
401-475	27.00	1626-1750	60.00
476-550	30.00	1751-1875	63.00
551-625	33.00	1876-2000	66.00
626-700	36.00	2001 ve üzeri	69.00

NOT: Çanakkale Boğazı geçişli hatlarda tablodaki ücretlere 1 (Bir) TL eklenerek uygulama yapılacaktır.

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

Edremit 2. Asliye Hukuk Mahkemesine ait 2005/650 Esas, 2007/662 Karar sayılı dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin kıyasen söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 25 Şubat 2009 – 27152]

— • —

Adalet Bakanlığından:

Alanya Kadastro Mahkemesine ait 2006/660 Esas sayılı dava dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziya Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin kıyasen söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 28 Şubat 2009 – 27155]

— • —

ŞUBAT / 2009

A) İSTİFA EDEN VEYA MESLEKTEN AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	26394	Mehmet Yaşar KAYIHAN	Kayseri Bölge İdare Mahkemesi Üyesi	26.01.2009
2-	41018	Murat ERDİL	Ceyhan Hâkimi	06.02.2009
3-	42530	Mahir KARABACAK	Karakoçan Hâkimi	18.02.2009

B) İSTEĞİ ÜZERİNE EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	26041	Ömer Süha ALDAN	Ankara Cumhuriyet Savcısı	17.02.2009
2-	30946	Ayser OKTAY	Şişli Hâkimi	18.02.2009
3-	29553	Nazan AKÇAY	Beyoğlu Hâkimi	25.02.2009

C) YAŞ HADDİNDEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	24621	Adnan DEMİR	Körfez Cumhuriyet Savcısı	01.02.2009
2-	19391	Turhan BEYHAN	Kadıköy Hâkimi	02.02.2009
3-	19411	Nizamettin ÇİĞDEMTEKİN	Yargıtay Onyedinci Hukuk Dairesi Üyesi	02.02.2009
4-	19564	Doğan SARAÇOĞLU	Bakırköy Cumhuriyet Savcısı	11.02.2009
5-	18959	Ahmet ERDEN	Yargıtay Cumhuriyet Savcısı	12.02.2009
6-	17801	Hasan ERDOĞAN	Yargıtay Altıncı Hukuk Dairesi Başkanı	18.02.2009
7-	19120	Ahmet ÖZOĞLU	Üsküdar Cumhuriyet Savcısı	18.02.2008
8-	26651	İbrahim ERDOĞDU	Danıştay Savcısı	21.02.2009
9-	17544	Şükrü TÜRKTEMEL	Yargıtay Onbirinci Ceza Dairesi Üyesi	25.02.2009

2009 YILI İÇİN ABONE OLMAK İSTEYENLERE DUYURU

Yargı Mevzuatı Bülteni'ne abone olmak ve aboneliklerini devam ettirmek isteyenlerin 2008 yılı abone bedeli olan 200 TL'nı Vakıflar Bankası Adalet Bakanlığı Bürosu 783 kod nolu şubedeki 2002083 numaralı hesaba yatırarak alacakları dekontu **açık adreslerini** belirtir bir yazı ile "**Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Konya Devlet Yolu Üzeri No: 70 Kat: 9 Hipodrum-ANKARA**" adresine veya 0 312 223 38 06 numaralı faksa göndermeleri halinde 01.01.2009 tarihinden itibaren yıl sonuna kadar çıkacak sayılar adreslerine postalanacaktır.